

UNIVERZITA KARLOVA v PRAZE

Pedagogická fakulta

katedra primární pedagogiky

Mateřské školy v Táboře v letech 1948 – 2010

Nursery schools in Tabor in the years 1948 – 2010

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Jana Uhlířová, CSc.

Autor diplomové práce: Bc. Jana Bonaventurová

Studijní obor: pedagogika předškolního věku

Forma studia: kombinovaná

Diplomová práce dokončena: listopad 2013

Klíčová slova: opatrovny, mateřské školy, kroniky mateřských škol, historický vývoj, komparace

Key words: asylums, nursery schools, chronicles of nursery schools, historical development, comparison

Anotace

Předmětem diplomové práce je zachytit historický vývoj instituce mateřské školy v Táboře. Zvolené období je v dolní hranici záměrně směřováno k počátkům mateřské školy jako prvního článku československé vzdělávací soustavy (1948) a horní hranici tvoří současnost. Jako hlavní cíl diplomové práce jsem si stanovila zjistit, jak probíhal vývoj tábořských mateřských škol. V práci využívám historickou metodu, historicko komparativní metodu a analýzu primárních dokumentů. Na základě kronik provádím komparaci čtyř mateřských škol v Táboře. Vybrané mateřské školy jsem zvolila záměrně proto, že jsou nejstaršími mateřskými školami v Táboře a mají bohatou historii.

Annotation

The subject of my thesis is to describe historical development of the nursery schools in the town of Tabor. The chosen period is intentionally aimed to the beginnings of nursery school, which represent the first educational degree in Czechoslovakian educational system (1948), on one side, and present on the other side. The main goal of the thesis is to research development of Tabor's nursery schools. The research methods I apply are historical-comparative and analysis of primary documents. I compare four oldest nursery schools in Tabor. The selected nursery schools were chosen internationally, because those are the oldest in the town of Tabor and have a rich history.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Mateřské školy v Táboře v letech 1948 – 2010 vypracovala pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně, za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 28.11. 2013

Podpis.....

Děkuji vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Janě Uhlířové CSc. za rady, připomínky a metodické vedení práce.

Poděkování patří i celé rodině, která vytvořila podnětné prostředí k vypracování diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	9
1. Metody práce	10
2. Historie a charakteristika města Tábora.....	12
2.1. Obyvatelstvo v Táboře na začátku 20. století	14
3. Předškolní instituce a jejich vývoj v Čechách	16
3.1. Opatrovna na Hrádku v Praze	16
3.2. Jesle	17
3.3. Vývoj mateřských škol v Čechách	17
3.4. První městská mateřská školka	18
4. Školství v Táboře	19
5. Mateřské školy v Táboře do roku 1945	21
5.1. Městské opatrovny v Táboře	21
6. Mateřské školy v Táboře po roce 1945.....	25
6.1. Historie 2. Mateřské školy v Táboře na Riegrově náměstí	27
6.2. Významné dny v mateřské škole.....	30
6.2.1. Vánoční besídka	31
6.2.2. Mezinárodní den žen	33
6.2.3. Mezinárodní den dětí.....	33
6.2.4. Svátek práce	34
6.2.5. Den osvobození	35
6.2.6. Den československé lidové armády	35
6.2.7. Den horníků	36
6.2.8. Návštěvy	36
6.2.9. Výlety	36
6.2.10. Radostné dny mládeže (týden radosti)	37
6.2.11. Divadla	37
6.2.12. Spartakiáda	38
6.2.13. Spolupráce s patronátním závodem.....	38

6.2.14.	Spolupráce s rodiči	38
6.2.15.	Využití významných výročí	39
6.2.16.	Zajímavosti	39
6.2.17.	Mimořádné události.....	39
6.3.	Oslavy vztahující se k SSSR	40
6.3.1.	Oslavy VŘSR	40
6.3.2.	Narozeniny V. I. Lenina	41
6.4.	Péče o zdraví dětí	41
6.4.1.	Lékařské prohlídky.....	42
6.4.2.	Epidemie.....	45
6.4.3.	Karanténa.....	45
6.4.4.	Doporučení lékaře	45
6.4.5.	Uzavření mateřské školy z důvodu nemoci.....	45
7.	Historie Mateřské školy v Čelkovicích.....	46
7.1.	Významné dny v mateřské škole.....	49
7.1.1.	Vánoční besídka	49
7.1.2.	Den vítězství pracujícího lidu.....	50
7.1.3.	Mezinárodní den žen	50
7.1.4.	Mezinárodní den dětí.....	51
7.1.5.	Svátek práce	51
7.1.6.	Den osvobození	51
7.1.7.	Den Československé lidové armády.....	52
7.1.8.	Den horníků	52
7.1.9.	Den československého letectva	52
7.1.10.	Den znárodnění velkých podniků.....	52
7.1.11.	Den tisku.....	52
7.1.12.	Návštěvy	53
7.1.13.	Výlety	53
7.1.14.	Divadla	53
7.1.15.	Mimořádné události.....	54
7.2.	Oslavy vztahující se k SSSR	55
7.2.1.	Oslava měsíce Československo – sovětského přátelství.....	55

7.2.2.	Oslava VŘSR	55
7.2.3.	Výročí úmrtí V. I. Lenina	56
7.3.	Péče o zdraví dětí	56
7.3.1.	Lékařské prohlídky	56
7.3.2.	Karanténa	57
7.3.3.	Doporučení lékaře	58
7.3.4.	Uzavření mateřské školy z důvodu nemoci	59
8.	Historie 7. mateřské školy v Hvozdenské ulici	60
8.1.	Významné dny v mateřské škole	61
8.1.1.	Mikulášská besídka	62
8.1.2.	Den vítězství pracujícího lidu	62
8.1.3.	Mezinárodní den žen	62
8.1.4.	Mezinárodní den dětí	64
8.1.5.	Svátek práce	67
8.1.6.	Den osvobození	67
8.1.7.	Den Československé lidové armády	69
8.1.8.	Den horníků	69
8.1.9.	Návštěvy	70
8.1.10.	Výlety	71
8.1.11.	Divadla	72
8.1.12.	Mimořádné události	73
8.2.	Oslavy vztahující se k SSSR	74
8.2.1.	Oslava měsíce Československo – sovětského přátelství	74
8.2.2.	Oslava VŘSR	75
8.2.3.	Výročí narození V. I. Lenina	75
8.2.4.	Narozeniny generalissima J. V. Stalina	75
8.3.	Péče o zdraví dětí	75
8.3.1.	Lékařské prohlídky	76
8.3.2.	Karanténa	77
8.3.3.	Doporučení	78
8.3.4.	Uzavření mateřské školy z důvodu nemoci	78
9.	Historie Mateřské školy v Měšicích	79

9.1.	Významné dny v mateřské škole.....	80
9.1.1.	Vánoční besídka	81
9.1.2.	Den vítězství pracujícího lidu.....	82
9.1.3.	Mezinárodní den žen	83
9.1.4.	Mezinárodní den dětí.....	84
9.1.5.	Svátek práce	86
9.1.6.	Den osvobození	87
9.1.7.	Den Československé lidové armády.....	87
9.1.8.	Den horníků	88
9.1.9.	Návštěvy	88
9.1.10.	Výlety	88
9.1.11.	Divadla	90
9.1.12.	Spartakiáda	90
9.1.13.	Mimořádné události.....	90
9.2.	Oslavy vztahující se k SSSR.....	91
9.2.1.	Oslava měsíce Československo – sovětského přátelství	92
9.2.2.	Oslava VŘSR	92
9.2.3.	Výročí úmrtí V. I. Lenina	93
9.3.	Péče o zdraví dětí	93
9.3.1.	Lékařské prohlídky	93
9.3.2.	Hygienická kontrola	95
9.3.3.	Doporučení lékaře	95
9.3.4.	Uzavření školy z důvodu nemoci	95
10.	Komparace čtyř kronik	96
10.1.	Počet dětí	96
10.1.1.	Vyhodnocení počtu dětí.....	97
10.2.	Materiální zabezpečení	97
10.2.1.	Vyhodnocení materiálního zabezpečení.....	98
10.3.	Počet let ředitelek ve funkci	98
10.3.1.	Vyhodnocení počtu let ředitelek ve funkci.....	99
10.4.	Významné dny	99
10.4.1.	Vánoční besídka	99

10.4.2.	Mezinárodní den žen	100
10.4.3.	Mezinárodní den dětí.....	101
10.4.4.	Svátek práce	102
10.4.5.	Den osvobození	102
10.4.6.	Den československé lidové armády	103
10.4.7.	Den horníků.....	103
10.4.8.	Den znárodnění velkých podniků.....	104
10.4.9.	Den tisku.....	104
10.4.10.	Návštěvy	104
10.4.11.	Výlety	105
10.4.12.	Divadla	106
10.4.13.	Oslavy vztahující se k SSSR	106
10.5.	Péče o zdraví dětí.....	108
Závěr		109

Úvod

Téma diplomové práce Mateřské školy v Táboře v letech 1948 – 2010 jsem si vybrala záměrně, abych zmapovala historický vývoj mateřských škol v městě se slavnou husitskou minulostí. Cílem diplomové práce je zachytit historický vývoj instituce mateřské školy v Táboře. Zvolené období je v dolní hranici záměrně směřováno k počátkům mateřské školy jako prvního článku československé vzdělávací soustavy (1948) a horní hranici tvoří současnost. Jako hlavní cíl diplomové práce jsem si stanovila zjistit, jak probíhal vývoj tábořských mateřských škol.

V úvodní části popisují historii a charakteristiku města Tábora, následuje kapitola o předškolních institucích a jejich vývoji v Čechách. Dále se zabývám vývojem školství v Táboře a vývojem tábořských mateřských škol v časovém úseku 62 let na základě kronik. Vybrala jsem čtyři nejstarší mateřské školy a vyhledala jejich kroniky. Nejstarší mateřská škola 2. mateřská škola na Riegrově náměstí (dnešní Vančurova) má kroniky dvě. V nich se podařilo zachytit historický vývoj od roku 1922 až do roku 2010. Na základě kronik provádím komparaci čtyř nejstarších mateřských škol v Táboře. Jedná se o 2. Mateřskou školu na Riegrově náměstí, Mateřskou školu v Čelkovicích, 7. Mateřskou školu v Hvozdenské ulici a Mateřskou školu v Měšicích.

V úvodní části kapitol o jednotlivých mateřských školách je popsána historie mateřské školy, poté následuje stanovení společných kritérií pro všechny porovnávané mateřské školy. Text práce se opírá o dvě hlavní kritéria:

- významné dny v mateřské škole;
- péče o zdraví.

V závěru práce provádím na základě kronik komparaci čtyř nejstarších mateřských škol v Táboře.

1. Metody práce

Na začátku diplomové práce jsem se snažila účelně zvolit metodologický postup a stanovit si proto vhodné výzkumné metody. V diplomové práci používám historicko-komparativní metodu, analýzu a syntézu primárních dokumentů.

Abych porozuměla metodám, které budu v diplomové práci používat, je třeba nastudovat něco o historickém výzkumu. V knize Kvalitativní výzkum Jan Hendl uvádí:

„Kvalitativní výzkum se zabývá popisem a zkoumáním fenoménů přítomnosti, kdežto historický výzkum tím, co se stalo v minulosti. Obě disciplíny mají však některé podobné znaky.“ (Hendl, 2005, s. 134) Hendl uvádí, že také proces rekonstrukce případu pomocí kvalitativního výzkumu má společné rysy s rekonstrukcí historických událostí, s nalezením jejich souvislostí a s hodnocením jejich významu.

„Důkladnost, s jakou se v historickém výzkumu shromažďují, analyzují a interpretují dokumenty o minulosti, může být pro kvalitativního výzkumníka vzorem zejména tehdy, jestliže to může pomoci při objasnění kořenů, zdrojů nebo příčin současných fenoménů.“ (Hendl, 2005, s. 135)

Historický výzkum se provádí s cílem:

- odpovědět na určité otázky;
- odhalit neznámé souvislosti;
- nalézt vztahy mezi minulostí a přítomností;
- zaznamenat a vyhodnotit činy jedinců, skupin a institucí;
- navrhovat, uplatňovat nebo hodnotit teorie při interpretaci událostí;
- přispět k porozumění kultury, v níž žijeme nebo která je nám cizí.

Dá se říci, že první čtyři cíle historického výzkumu se objevují v práci, které se věnují.

Hendl rozlišuje čtyři obecné typy historických studií v závislosti na délce sledovaného období a okolnosti, zda jde o komparativní práci, nebo ne:

- **výzkum historické události** si všímá události v daném časovém okamžiku;
- **výzkum historického procesu** se týká procesu v delším časovém období;

- **komparativní historický výzkum krátkého časového období** porovnává danou událost v určitém časovém okamžiku na více místech;
- **komparativní historický výzkum více časových období** porovnává data o procesech v delším časovém období na více místech.

Právě čtvrtý typ se týká práce, které se věnuji.

2. Historie a charakteristika města Tábora

Nyní se budu věnovat stručné historii města, ve kterém žiji již 45 let. Na historii města se budu dívat jednak z pohledu průmyslu a také z pohledu složení obyvatelstva. Zmíním se i o kultuře a školství, tak aby bylo vidět, co vlastně město charakterizovalo v době na začátku 20. století. Podrobněji se budu zabývat obyvatelstvem v drobné podkapitole.

Město Tábor je známé svou husitskou historií. Husitský Tábor se v dějinách objevuje již před jarem roku 1420. Abych zjistila, jak vlastně žili lidé v Táboře na začátku 20. století, navštívila jsem knihovnu husitského muzea. Díky vstřícnosti paní knihovnice jsem získala první informace a tip na knihu o Táboře. V *Knize o městě Táboře* (Augusta, Klínková, 2001) jsem našla informace týkající se průmyslu. Na začátku 20. století převládala ve městě řemeslná a průmyslová malovýroba. Nejvíce lidí, převážně žen, bylo zaměstnáno ve státní tabákové továrně. Tabáková továrna zahájila výrobu již roku 1872. Na přelomu 19. a 20. století pracovalo v tabákové továrně až 1 400 zaměstnanců, většinou žen. Dělnicím pracujícím v tabákové továrně se říkalo „fabričky“. Zvláštností je, že byly živitelkami rodiny a tvořily ve městě poměrně uzavřenou skupinu, která mezi sebou udržovala dobré mezilidské vztahy. Zařazení žen, matek do pracovního procesu ovlivňovalo uspořádání dne. Ženy měly málo času na společenské a zábavné vyžití. V prvních čtyřiceti letech 20. století byly rodiny dělnic převážně dvougenerační. V některých rodinách žili i prarodiče anebo se rodina rozšířila o nově založenou rodinu dětí. Rodinný život se vyznačoval spořádaností vzájemných vztahů na jedné straně a značnou chudobou na straně druhé. Základem stravy byl proto chléb a brambory.

Kromě státní tabákové továrny, nepřesáhl počet pracovních příležitostí v průmyslu 1 100 – 1 200 lidí, z nich část pracovala v živnostenských provozech (brožura *Pět a půl století Tábora*, 1970). Tato brožura uvádí i další živnostenské provozy. Známé byly tábořské koželužny a klihárna, perleťárna, výroba sladu, konzervárna, truhlářské provozy, sklářské provozy a výroba zrcadel, sudárna a dýhárna, menší konfekční závody, výroba svíček Brita a další. Teprve koncem třicátých let se rozšířila výroba zapalovacích svíček a slídových izolantů a byla zahájena stavba

závodu firmy Baťa v Sezimově Ústí. Ze zpracovatelského průmyslu se uváděla akciová továrna na uzeniny, Mlékařské družstvo Madeta, Pivovar, sodovkárna, mlýny, zpracování místních surovin v cihelnách, kamenictvích a pilách.

Město mělo silnou přitažlivost a plnilo řadu funkcí ve svém okolí, zejména v řemeslné a živnostenské výrobě, obchodu, úřadech a soudech, v peněžnictví, pohostinství a ve školství.

V Táboře bylo 12 stavebních firem, 11 velkoobchodů smíšeným zbožím, železářským zbožím, textilem, papírem a cukrovinkami, dále 6 hotelů, 35 hostinců, více než 40 holičů, 35 řezníků, 60 smíšených obchodů, 6 uhlířů, 6 tiskáren, tkalcovna, 7 peněžních ústavů. (Pět a půl století Tábora, 1970)

Tradiční byly funkce města pro široký okruh jihočeského kraje ve školství a kultuře. Vedle prvního reálného gymnázia s českým vyučovacím jazykem a hospodářské školy zřízených již před první světovou válkou, mělo svou tradici zejména tábořské zemědělské školství. Odborná vyšší hospodářská škola (od roku 1910 Zemědělská hospodářská akademie) vznikla již roku 1865.

„V poválečném období byla založena obchodní škola, později obchodní akademie, odborná škola pilařská, odborná škola pro ženská povolání a hudební škola. Mimo to byly zde pokračovací učňovské i zimní zemědělské školy. Na Maredově vrchu byl vybudován komplex nových měšťanských škol“. (Pět a půl století Tábora, s. 31)

V kultuře měl Tábor své staré tradice. Vycházelo pět týdeníků, od roku 1938 mělo městské divadlo fungující stálou scénu, trvale hrála dvě kina.

V adresáři okresního hejtmanství bylo v roce 1905 uvedeno 77 spolků. Většinou šlo o vzdělávací a osvětové spolky, jako Husův spolek, Hudební spolek z podnětu tábořského rodáka Oskara Nedbala, hudební (filharmonický) spolek Bolech, zpěvácký spolek Hlahol. Poslední dva jmenované spolky existují dodnes. Dále byl v Táboře spolek divadelních ochotníků a řada dalších místních a zájmových spolků. (Pět a půl století Tábora, 1970)

Čilý byl sportovní a tělovýchovný život. Přes neutěšenou hospodářskou situaci počet obyvatel města mírně vzrůstal. Roku 1920 žilo v Táboře 12 558 obyvatel, v roce 1938 již 16 716 obyvatel. (Pět a půl století Tábora, 1970)

2.1. Obyvatelstvo v Táboře na začátku 20. století

Informace týkající se obyvatelstva jsem objevila v knize *K padesátinám zasloužilého starosty a čestného občana Václava Soumara*, kterou uspořádal Dr. František Kroupa.

Počátkem hospodářské krize v roce 1929, kdy se stal starostou města Václav Soumar, se Tábor stal městem, kam se začali stěhovat chudí lidé z obcí. Stěhovali se proto, že ve městě našli více lidskosti a sociálního citění. Také nedostatek práce v okolních obcích přiváděl dělníky i s rodinami do města. Město se rozrůstalo, co do počtu obyvatelstva. Vzrůst města uspořádala i stavba úřadů, získání nového školství a též existence místní vojenské posádky. Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel se musel nutně projevit nedostatek bytů. Obecní správa uvažovala o získání bytů a to takových, kde by byl nízký nájem a mohly v nich bydlet i chudší vrstvy obyvatel. Jednalo se o byty o jedné místnosti. Ještě za starosty dr. Koláře v roce 1926 byly vystavěny dva tzv. nouzové domy. O tři roky později, již za starosty Václava Soumara, dochází k přestavění Fischlovy továrny na 72 malých bytů. Ještě téhož roku je vystavěna nová budova pro 80 nájemních bytů. A tak se postupně stavěly další budovy k bydlení pro chudší vrstvy. Uskutečnila se i výstavba nových obytných částí města s pomocí bytových družstev (Svépomoc). V brožurě *Pět a půl století Tábora* jsem našla počty domů a bytů. V roce 1920 mělo město 1098 domů s 2 664 byty, v roce 1938 celkem 1 300 domů se 4 624 byty. Do roku 1945 přibýlo dalších 442 bytů.

V roce 1929 v souvislosti s pořádanou Krajinou výstavou, došlo k úpravě všech hlavních ulic a Parkánů, k nové výstavbě obchodní školy a škol na Marecově vrchu. Město získalo vojenskou posádku a tím i nová kasárna, bylo postaveno několik veřejných budov např. finanční úřady, okresní úřad, osvětový dům s kinem a hvězdárnou. Postavena byla i nová vodárna s rozšířeným rozvodem vody. Byla zahájena stavba nové nemocnice.

Starosta Soumar, který byl zároveň finančním referentem, pamatoval nejen na chudé občany z celého okresu, ale i na mládež. Nechal postavit sociální dům, kde byla pro novorozence poradna Ochrany matek a dětí. Zabýval se myšlenkou, jak bezplatně

pomoci matkám, které se z pracovních důvodů nebo z důvodů nemoci nemohou věnovat malým dětem, a to tím, že uvažoval o zavedení jeslí.

Abych se dozvěděla, jaká zařízení pro malé děti existovala ještě před vznikem prvních mateřských škol, bylo třeba podívat se hlouběji do historie.

3. Předškolní instituce a jejich vývoj v Čechách

Zajímavé údaje o předškolních zařízeních jsem našla v knize Věry Mišurcové *Dějiny teorie a výchovy dětí předškolního věku v 19. a 20. století*.

Hraběnka Brunswick-Korompová patřila v době Rakousko-Uherska k zakladatelkám institucí pro malé děti. Byly vytvořeny proto, aby částečně nahradily rodinnou péči. Pro děti nemanželské a odložené byly zřizovány nalezince. Pro děti bez rodičů sloužily sirotčince. Pro nemocné děti byly zřízeny dětské nemocnice, které byly určeny i pro děti oslabené nebo krátkodobě nemocné. Oslabené děti nebo krátkodobě nemocné však pobývaly i v jiném typu nemocnice a to v sanatoriu. Děti trpící nevyлéčitelnými chorobami byly v chorobinci. Pro děti zdravé v druhé polovině 19. století existovaly v našich zemích instituce, označované souhrnným názvem dětince neboli pěstovny. Byly to opatrovny, jesle, dětské zahrádky a mateřské školy. V nich probíhala hromadná výchova a péče o malé děti zaměstnaných rodičů. „*Výchovná zařízení v 19. století se lišila názvy, organizací, posláním a hlavně kvalitou výchovné práce. Většina z nich poskytovala dětem především základní péči a ochranu, jen několik přebíralo elementární funkce vzdělávací. U nás mezi ně patřila především opatrovna Na Hrádku.*“ (Opravilová, Kropáčková, 2005, str. 13)

Opatrovny vznikaly v západní Evropě již v druhé polovině 18. století. (Mišurcová, 1980)

3.1. Opatrovna na Hrádku v Praze

První zmínka o opatrovnách v českých zemích je z roku 1832. Zakladatelem první opatrovny na Hrádku v Praze na Novém městě byl slavný pedagog a spisovatel Jan Svoboda. S jeho jménem je spjatá i první metodická příručka předškolního vzdělávání „*Školka*“. (Opravilová, Kropáčková, 2005)

Za zmínku stojí též opatrovna v Plzni, která vznikla v třicátých letech 19. století. Též na Slovensku v Bánské Bystrici byla hraběnkou Brunswick - Korompovou založena v roce 1831 první opatrovna. (Mišurcová, 1980)

3.2. Jesle

Pro malé děti byly také zřizovány jesle. První jesle v Evropě byly založeny v Rusku. Bylo to v roce 1716. Také v Praze v roce 1854 na Starém městě a v roce 1857 na Novém městě vznikly první jesle jako charitativní německá zařízení. Teprve v roce 1884 ve školní budově u sv. Ducha v Praze jsou zřízeny pražskou obcí první městské české jesle. Opatrovny a jesle měly plnit sociální úlohu.

3.3. Vývoj mateřských škol v Čechách

Institucí, která měla plnit vychovatelskou úlohu, byla česká mateřská škola a německá dětská zahrádka. (Mišurcová, 1980)

V roce 1867 rozhodlo zastupitelstvo pražské obce zřídit novou českou opatrovnu. A to proto, že se rozvíjel průmysl, a tím i zaměstnanost dělnických žen. Též docházelo k poněmčování českých dětí v nově vznikajících německých ústavech. Opatrovna vznikla podle vzoru německých Kindergarten. Paní Marie Riegrová – Palacká se proti tomuto rozhodnutí postavila. Chtěla, aby byla založena instituce nového typu. Motivy své snahy vyjádřila takto: *„Chtěla jsem vyrvat hlavní péči o zřízení opatroven z ruky mužů, aby také naše pohlaví mělo šťastnou příležitost dokázati svou lásku a obětavost pro dobro obecné, pro blaho třídy dělnické a to ve věci, jež tak zblízka se dotýká srdce ženy a matky. Ale také leželo mi na srdci, abych se opřela mocné propagandě zřízení Froblových zahrádek dětských, jichž věrné napodobení dle mého intimního přesvědčení nemůže přispěti té nešťastné třídě dítek, pro které opatrovny mají být zřízeny.“* (Mišurcová, 1980, s. 41)

Paní Marie Riegrová – Palacká při svých opakovaných návštěvách ve francouzských předškolních zařízeních našla vzor pro zřízení nové instituce. Též studovala literaturu týkající se dobročinných snah. Na její podnět byly prostudovány úřední dokumenty francouzských mateřských škol. Následně pak byly některé myšlenky z dokumentů zahrnuty do návrhu na zřízení pražské mateřské školky.

V roce 1868 vysílá městská rada pražská dvě učitelky sl. B. Ledvinkovou a M. Mullerovou do Paříže na pět měsíců do slavného ústavu paní Marie Pape – Carpentierové, aby se dokonale vzdělaly. (Opravilová, Uhlířová, 2010)

3.4. První městská mateřská školka

První česká mateřská školka (v 19. stol. byl název školka častěji používán) byla založena r. 1869 v Praze u sv. Jakuba. Byla to první veřejná instituce pro děti předškolního věku. Obec pražská v mateřské školce zajišťovala materiální a personální podmínky výchovy a Dobročinný komitét dam se staral o ošacení a o stravování dětí i personálu. Kromě celodenního dozoru a stravování byla dětem poskytována výuka. (Mišurcová, 1980)

Všechny instituce pro nejmenší děti, opatrovny, jesle, mateřské školy a dětské zahrádky byly podle potřeb přiřazovány k obecné škole. Též byly vzájemně spojovány. Nejčastěji byly spojovány mateřské školy s opatrovnami. Existovaly však také samostatně. Předškolní zařízení se během 19. století postupně rozšiřovala. (Mišurcová, 1980)

4. Školství v Táboře

Nyní se dostáváme ke kapitole o rozvoji školství a to především pak školství v Táboře. Za zmínku stojí i to, že roku 1862 v tehdejší Rakousko - Uhersku bylo ve městě založeno první reálné gymnázium s českým vyučovacím jazykem. (Kohout, 2007)

Kniha *Tábor krok za krokem* (Kohout, 2007) mi velmi pomohla zorientovat se v historii, hlavně v historických budovách, z nichž některé již byly zbourány a místo nich stojí budovy nové.

Doba, kdy v čele města stál starosta Václav Soumar od roku 1929, se zvláště vyznačovala intenzivní péčí o rozvoj tábořského školství. Bohužel poslední léta před válkou byl problém nedostatku školních místností odsunut na pozdější dobu.

V prvním funkčním roce starosty Soumara se podařilo vybudovat budovy na Maredově vrchu a v Ústeckém předměstí. Podle plánů architekta Vejrycha byly vybudovány nákladem pěti a půl miliónů korun moderní budovy s názvem Masarykovy školy. V jedné budově byla novoměstská škola chlapecká a dívčí a též chlapecká škola měšťanská. V druhé budově byly byty pro školníky a správce škol.

Na tehdejší dobu velká investice směřovala do vybudování velkého areálu škol na Maredově vrchu, který byl slavnostně otevřen v květnu 1933. (Augusta, Klínková, 2001)

Roman Cikhart dále uvádí informace o obecné dívčí škole staroměstské na Parkánech. V roce 1936 byla školní budova obecné školy upravena nákladem 550 000 korun a přistavěny další dvě třídy. Ještě téhož roku se škole dostalo čestného označení „Dívčí školy Hany Benešové“ a to na památku manželky prezidenta republiky, která bývala žákyní této školy.

Další zmínka se týká mateřských škol. Mateřská škola se ve 40. letech též rozrostla. V jednotlivých oblastech města vznikly celkem 4 samostatné třídy, a to na Novém městě v Masarykových školách (Maredův vrch), na Starém městě v Křížkově ulici č.p. 34, v Koželuzích v Lužnické ulici č.p. 1586, a na Blanickém předměstí v Budovcově ulici č.p.1106. (Kroupa, Cikhart, 1937)

Starosta Soumar též usilovně pracoval na tom, aby obě tábořské měšťanské školy byly prohlášeny za školy obvodové, čímž by se všem žákům dostalo základního vzdělání měšťanských škol. Politické a hospodářské poměry však tomuto záměru nebyly příliš nakloněny a to i přesto, že Václav Soumar byl v té době současně starostou i předsedou místní školní rady.

Roku 1932 byla otevřena na Maredově vrchu nová budova živnostenských škol „Masarykových škol práce“. Budova byla vystavěna též podle plánu J. Vejrycha nákladem přes jeden a půl milionu korun. (Kroupa, 1937)

Také obchodnímu školství byla věnována péče. A to výstavbou nové budovy v roce 1930. V této budově byla o rok později umístěna i odborná pilařská škola.

V roce 1937 je v budově obchodní školy umístěna obchodní akademie. Do této budovy se stěhuje i odborná škola drogistická.

Rozvoj školství v Táboře pokračoval i v dalších oblastech, došlo k opravě městské hudební školy, v roce 1937 byla zahájena opět na Maredově vrchu stavba odborné školy pro ženská povolání a Státní reálné gymnázium dostalo rovněž novou budovu namísto té původní z roku 1862 (Kroupa, 1937). Celkově se dá říct, že v té době bylo školství, přes dílčí problémy, věnováno hodně úsilí.

5. Mateřské školy v Táboře do roku 1945

O historii mateřských škol v Táboře se zachovalo poměrně málo informací. Nejucelenější doklad o vývoji mateřských škol v Táboře je v kronice 2. mateřské školy v Táboře, kde do úvodu přepsala paní učitelka Anna Rostová záznamy, které našla po revoluci v roce 1945 ve skladišti, protože originál byl v tak špatném stavu, že nemohl být zachován. Tyto záznamy končí v roce 1939 a Anna Rostová k nim pak připojila několik dalších údajů z období 1934 – 1945. (Jankovec, 1996)

5.1. Městské opatrovny v Táboře

První zmínku o městských opatrovnách jsem našla v knihovně husitského muzea v Táboře a to v knize *K padesátinám zasloužilého starosty a čestného občana Václava Soumara*, kterou uspořádal Dr. František Kroupa.

V článku Františka Solničky, člena městské rady a referenta sociální péče, jsem se dočetla o městských opatrovnách. Autor uvádí. Obecní správa v Táboře zřizovala opatrovny pro děti od 4 do 6 let. Zřizovala je proto, že děti již v tomto věku potřebují mít vedení v čase, kdy matka či otec o ně nemohou pečovat, jelikož jsou v zaměstnání. Také tím byla usnadněna práce učitelům národních škol. (Kroupa, 1937) Vývoj opatroven je patrný z této statistiky.

Tabulka č. 1 - Vývoj opatroven v Táboře

Rok	Počet opatroven	Náklady v Kčs ročně
1924	1	9 600
1929	1	14 000
1936	4	50 000
1937	5	neuvedeno

Kniha Dr. Františka Kroupy uvádí také, jaká byla sociální péče a péče o děti v období kolem roku 1930. Píše například, že pro podvyživené děti byla zavedena v roce 1930 v obecním rozpočtu položka na opatření mléka. Každoročně dosáhla výše 10 000 korun. Jen v roce 1936 bylo rozdáno přibližně 8 700 litrů mléka. (Kroupa, 1937)

V tábořském archivu jsem našla nejstarší kroniku **2. mateřské školy v Táboře**, ve které jsou uvedeny zápisy paní učitelky Anny Rostové, první již z roku 1922. Do konce 1. světové války byly městské opatrovny řízeny a spravovány školskými řádovými sestrami. Původně byla opatrovna spojena se sirotčincem, takže pečovatelka se musela v mimoškolním čase věnovat výchově chovanců v sirotčinci. Oba ústavy, opatrovna i sirotčinec, byly v Obecním domě na Starém městě, v Převrátilské ulici. Opatrovna měla místnost v 1. patře, číslo popisné není uváděno, pravděpodobně se jednalo o č. p. 315, protože v tomto domě byla kdysi škola.

Kronika uvádí zápis paní učitelky Anny Rostové. „*Pro opatrovnu sloužila jedna místnost, velká i slunečná, která sloužila nejen za učebnu, ale také za hernu, šatnu i kabinet. Hraček i pomůcek k poučování a zaměstnání bylo jen několik kousků a ty byly ve velmi bídném stavu, takže skříň, ve které byly tyto věci uloženy, poskytovala smutný pohled*“. (školní rok 1922 - 23) V roce 1924 získala opatrovna další dvě nevyhovující místnosti bez přímého osvětlení. V témže domě byl pokojík s předsíní pro pečovatelku.

V roce 1924 se vyprázdnil v Převrátilské ulici na Starém městě v přízemí byt po městském staviteli a byl poskytnut opatrovně. Jedna místnost byla používána za učebnu, druhá za hernu. Obě místnosti byly malé, šeré, studené a nevzdušné. Předsíň sloužila za šatnu, zahrada nebyla, jen malý dvůr, který však sloužil i obyvatelům domu. Pobyt pro děti v těchto prostorách byl poměrně nevyhovující.

V roce 1928 byl zrušen sirotčinec a do uvolněných místností umístěn městský chudobinec. Tím byl pobyt opatrovny v domě úplně znemožněn. Přesto ještě opatrovna v tomto prostředí setrvala.

V roce 1929 byla v Táboře uspořádána Jihočeská výstava všeobecná i školská. Také městská opatrovna vystavovala práce 4- 6 letých dětí. „*Proplétání jehlicí, lepení a skládání, navlékání a kreslení bylo vystavováno na nástěnných tabulích, ukázky modelování z formely barevné v ovocnářsko – zelinářském krámu, kde v koších bylo vystaveno ovoce a zelenina. Práce učitelská ukázala dva různě odlišné vzory výchovného materiálu zaměstnávajícího a to, ze stavebnice a z odřezků dřev – ukázka,*

jak možno bezcenných věcí upotřebiti jako hraček pro děti. Sbírká tabulek k zapínání, ukázka v nové době dosti používaného výchovného materiálu italské lékařky dr. Montessoriové.“ (školní rok 1928 – 29)

V roce 1929 se po dostavbě škol na Maredově vrchu v Chlapeckých školách na Starém městě, uvolnily dvě místnosti, kam bylo možno přestěhovat opatrovnu. Po třech měsících však opatrovna musela podstoupit jednu ze dvou místností dívčí škole. Ve školním roce 1932 - 33 byla jediná místnost opatrovny zabrána dívčí školou, a tak se opatrovna stěhuje do nové budovy školy pro ženská povolání na třídě Československých legií. V roce 1934 se opatrovna přestěhovala do budovy Pilařské školy, protože budova rodinné školy byla určena k demolici.

V roce 1934 byly rovněž zřízeny dvě nové mateřské školy (podle záznamů je zde použit místo slova opatrovna název mateřská škola). Jedna byla na Starém městě, kde učila učitelka Marie Machová a druhá na Maredově vrchu, kde ve školním roce 1931 – 32 začala pracovat jako hospitantka Anna Rostová. Počet zapsaných dětí v městské opatrovně od roku 1923 do roku 1931 se pohyboval mezi 50 až 60, po roce 1931 počet zapsaných dětí postupně klesá (viz tabulka č. 2).

Tabulka č. 2 - Počet dětí v městské opatrovně v Táboře na Starém městě.

Školní rok	Počet dětí
1923 - 24	50
1924 - 25	65
1925 - 26	63
1926 - 27	47
1927 - 28	51
1928 - 29	50
1929 - 30	55
1930 - 31	60
1931 - 32	35
1932 - 33	32
1933 - 34	36

1934 - 35	35
1935 - 36	26
1936 - 37	20
1937 - 38	17
1938 - 39	27

V roce 1939 zápisy z nejstarší mateřské školy v kronice končí. Zápisy jsou potom vedeny až po válce.

6. Mateřské školy v Táboře po roce 1945

V této kapitole se budu věnovat vývoji mateřských škol po roce 1945. Čerpat při tom budu z kronik jednotlivých mateřských škol a to v tomto pořadí:

- Mateřská škola na Riegrově náměstí, nyní Vančurova;
- Mateřská škola v Čelkovicích;
- 7. mateřská škola Hvozdenská ulice, nyní Komenského;
- Mateřská škola v Měšicích.

Některé údaje o počtu mateřských škol jsem získala z knihy *Odboru školství, kultury a tělovýchovy v Táboře*, jejichž autorem je Ing. arch. Otakar Jankovec. Také fotografie v přílohách jsou ze stejného zdroje.

Jankovec uvádí, že po roce 1945 je možno zaznamenat intenzivní rozvoj mateřských škol, jejichž počet se zastavil u čísla 21. Po roce 1989 se postupně počet mateřských škol snižuje, redukci způsobuje menší počet dětí, hospodářsko-ekonomické vlivy. Z městské sféry přecházejí některé mateřské školy do správy jiných subjektů. Město Tábor potvrdilo působení 13 z celkového počtu 14 mateřských škol ve městě Táboře zakládajícími listinami z 11. 12. 1995 ve správě města Tábora a 15. 12. 1995 vydalo zřizovací listinu pro jednu mateřskou školu jako příspěvkovou organizaci (bývalá 20. mateřská škola) s oprávněním vyvíjet hospodářskou činnost. Současně bylo zrušeno původní číselné značení mateřských škol. Toto označení je však nadále používáno jako tzv. pracovní dodnes. V roce 1966 bylo ve správě města Tábora 14 mateřských škol. Z toho 11 mateřských škol je přímo v Táboře, 3 další jsou v příměstských částech v Měšicích, Čekanicích a Čelkovicích. (Jankovec, 1996)

Text práce se opírá o významná historická data a o kritéria. Jedná se o dvě hlavní kritéria:

- významné dny v mateřské škole;
- péče o zdraví.

Mezi významné dny patřily:

- Vánoční besídka;
- Den vítězství pracujícího lidu;
- Mezinárodní den žen;
- Mezinárodní den dětí;
- Svátek práce;
- Den osvobození;
- Den československé lidové armády;
- Den horníků;
- Den československého letectva;
- Znárodnění velkých podniků;
- Den tisku.

Zvláštní kapitolu tvoří mimořádné události a oslavy vztahující se k SSSR.

Péče o zdraví zahrnuje kapitoly:

- lékařské prohlídky;
- očkování;
- infekční nemoci;
- epidemie;
- karantény;
- doporučení lékaře;
- uzavření mateřské školy z důvodu nemoci.

Nyní se dostáváme ke stěžejní části diplomové práce a to k zachycení historického vývoje mateřských škol v Táboře. Jak výše uvádím, pro zkoumání na základě kronik jsem vybrala čtyři nejstarší mateřské školy. Kronika nejstarší mateřské školy v Táboře z roku 1922, **2. mateřské školy na Riegrově náměstí**, později Vančurova je uložena ve Státním archivu v Táboře. Její druhá část je majetkem Mateřské školy Vančurova. Další kronika je kronika **Mateřské školy v Čelkovicích**, která je vedena od roku 1955 do roku 1999. Kronika **Mateřské školy ve Hvozdenské**

ulici, dnešní Komenského je vedena od roku 1950 do roku 1992. Čtvrtou je kronika **Mateřské školy v Měšicích** a je vedena od roku 1942 do roku 2001.

6.1. Historie 2. Mateřské školy v Táboře na Riegrově náměstí

Po revoluci 1945 byl zahájen provoz na všech mateřských školách s výjimkou mateřské školy, která byla prozatímně umístěna v domě Sociální péče. Této škole, která je pod správou obecní chlapecké školy na Novém městě jsou přiděleny místnosti v budově reálného gymnázia na Riegrově náměstí. Nešlo však o učebny v pravém slova smyslu, jednalo se o prostory určené pro služební byt ředitele ústavu, který představovaly 2 místnosti a 1 kabinet. Můj text se zde opírá o velmi starou kroniku. A protože se jedná o nejstarší kroniku, kterou jsem našla ve Státním archivu v Táboře, je historie mateřské školy zmapována velice podrobně.

Školní rok 1945 – 46

2. Mateřská škola v Táboře na Riegrově náměstí byla otevřena přičiněním okresního školního inspektora pana F. Malíka a porozuměním tehdejšího Městského národního výboru v Táboře, který „vyhověl potřebám nejen pracujících matek, ale všech, které s plnou důvěrou svěřují děti výchovné péči učitelek“. Zřízení a otevření této mateřské školy bylo pak schváleno výnosem Ministerstva kultury ze dne 18. července 1946. Mateřská škola byla určena pro děti ve věku od 3 – 6 let. Provoz mateřské školy byl zahájen po nejnútnejších opravách dne 25. února 1946. První den zápisu přivedli rodiče dva chlapce a dvě dívky. Následující měsíc se zájem rodičů rozšířil tak, že koncem měsíce března je zapsáno na škole 26 dívek a 25 chlapců. Tento stav zapsaných dětí zůstal až do konce školního roku nezměněn. Docházka dětí do školy byla velmi dobrá.

Učitelka Anna Rostová, která byla na školu přidělená orgánem Městského národního výboru, (dále jen MNV) působila na městských mateřských školách od 1. 11. 1934. Poznala za dobu svého působení všechny mateřské školy ve městě. Zнала dobře sociální poměry rodičů ve všech čtvrtích města. Anna Rostová vystudovala měšťanskou školu v Mezimostí, absolvovala tři ročníky Odborné školy pro ženská povolání v Táboře a složila externí zkoušku na Učitelském ústavě pro vzdělávání učitelek

mateřských škol v Praze. Před zkouškou hospitovala také rok na pražských mateřských školách. Obdržela absolutorium sólového zpěvu na hudební škole v Táboře a prošla řadou tělovýchovných a rytmických kurzů. V mimoškolní práci se věnovala hlavně práci v tělovýchovné jednotě Sokol. Zajímavostí je, že kvůli nedostatku finančních prostředků učitelka musela zařízení pro mateřskou školu hledat ve skladištích a život v mateřské škole se tím nemohl rozvíjet tak, jako na školách již zařízených. Proto bylo zaměstnání dětí často přerušeno a činěna různá opatření k pozdějšímu nerušenému provozu školy. Přes to všechno měly děti, a to z velké části zásluhou právě učitelky Rostové, velice dobrou docházku a v mateřské škole bylo v té době až 40 dětí.

Školní rok 1946 – 47

Zápis do mateřské školy se konal 2. září 1946. První den zápisu přihlásili rodiče 14 chlapců a 10 dívek. Do 25. října stoupl celkový počet dětí na **78**. Tedy na počet pro jedno oddělení velmi značný. Proto na žádost okresního školního inspektora Františka Malíka bylo povoleno otevření dalšího oddělení na této škole. K používání byla škole přidělena další třetí místnost. Tak dne 29. října 1946 nastupuje druhá učitelka paní Alena Švecová z Chotovin.

Začátkem září byla zvolena Anna Rostová okresní referentkou pro předškolní výchovu ve školství v tábořském okrese. Od 1. září 1946 jsou všechny mateřské školy po předložení žádosti na MNV v Táboře postátněny. Na základě podané žádosti byla mateřská škola osamostatněna a učitelka Anna Rostová byla jmenována její ředitelkou. Počet zapsaných dětí se opět zvýšil a to na **90** a bylo zažádáno o povolení dalšího oddělení. Zemská školní rada v Praze žádosti vyhověla a tak dekretem ze dne 31. 10. 1946 bylo povoleno zřízení nového oddělení při mateřské škole na Riegrově náměstí. Od 1. listopadu je otevřeno druhé a třetí oddělení.

Školní rok 1947 - 48

Školní rok v Mateřské škole na Riegrově náměstí byl zahájen opět zápisem. Zapsáno bylo **61 dětí**. Zápis se provádí po celý rok, takže tento stav zapsaných dětí není konečný. Škola zůstává v přidělených místnostech reálného gymnázia a využívá opět tři místnosti a kabinet. Přístup na dvůr je jako v minulém roce povolen podle ústní dohody s panem ředitelem gymnázia. Mateřská škola může též využívat hřiště u Masarykova

domova. Do mateřské školy také nastoupila i pomocná síla. Ve dnech 23. - 25. 9. 1947 přijela zemská inspektorka V. Hanková. Provedla inspekci u všech učitelek. Paní zemská školní inspektorka projevila uspokojení s chodem mateřské školy a obdivovala též klavír, který byl již v té době ve školce používán při výchově a vzdělávání dětí. Dne 9. 10. byly svolány matky dětí k ustavující schůzi rodičovského sdružení, s nímž všechny souhlasily. Na další schůzi byla stanovena výše příspěvku na 10 Kčs ročně, který bude použit na podpůrnou akci pro děti v české menšině v Dakaru v Jugoslávii. Dne 16. 12. se rozloučilo město Tábor se svým čestným členem, dlouholetým a zasloužilým starostou Václavem Soumarem. Dne 15. března bylo zahájeno jednání o propůjčení pozemku na dětské hřiště, který je vzdálen pouhé tři minuty chůze, v místě bez pouličního provozu. Toto místo bude po oplocení naprosto bezpečné. Dne 21. března se zúčastnily všechny učitelky národní směny a pracovaly po celý den na úpravě hřiště. Vydatnou pomocí přispěly i studentky a studenti reálného gymnázia.

Správa školy nakoupila z obnosu vybraného při zápisu dětí rozhlasový přijímač. Dne 26. března si děti poslechly první rozhlasovou pohádku.

Školní rok 1948 - 49

V tomto školním roce je zapsáno 79 dětí. Vzhledem k tomu, že škola má možnost získat další místnosti, zahajuje ředitelka Rostová přípravné práce na **zavedení celodenního provozu** školy a stravování dětí. Maminky mají zájem o stravování svých dětí a zatím je přihlášeno 30 dětí. Také se ve škole zavádí nově ústřední topení. 25. září navštívil školu pan školní inspektor. Od 19. října jsou všem dětem podávány přesnídávky. Přípravu provádějí učitelky, náklady hradí rodiče. Na den 29. října byla svolána ustavující schůze Rodičovského sdružení a projednáno stravování dětí a celodenní provoz. Dne 2. listopadu bylo **zahájeno celodenní stravování dětí**. Od 12. do 16. 5. 1949 byly opět prováděny adaptační práce a přerušení chodu školy.

Školní rok 1949 – 50

Protože se prováděla úprava ústředního topení, byl školní rok zahájen až 3. října. Mateřská škola má v té době již tři oddělení, z nichž jedno je s celodenním provozem a stravováním. Vyučují v ní čtyři učitelky, jídlo pro děti připravuje nově jedna kuchařka a nová je rovněž jedna pomocnice.

Školní rok 1950 – 51

Ve školním roce 1950 – 51 kulminoval počet zapsaných dětí do 2. mateřské školy na 110. Ze zápisu paní ředitelky Rostové číší velké zanícení pro práci. „*Do nové práce jdeme všichni s chutí plnit povinnosti ve prospěch dětí nám svěřených. Po velkých těžkostech, které jsme společně všechny zdolávaly, začíná být prostředí školy takové, jaké jsem si přála vytvořit již při začátku zřizování školy v roce 1946, kdy jsem otevřela školu jen o jedné místnosti.*“ (školní rok 1950 – 51) V roce 1950 z dotace Krajského národního výboru byly provedeny vnitřní úpravy (nátěry všech dveří, oken a zdí). Provoz školy je od 6 do 18 hodin. V roce 1952 bylo zrušeno třetí oddělení. Mateřská škola se tak zmenšila, neboť zřízením 4. mateřské školy u kasáren ubylo dětí. Zřízením centrální kuchyně při 6. mateřské škole v Táboře, byla zrušena kuchyně.

Dne 1. 9. 1960 se mateřská škola stěhuje do nové školní budovy ve Vančurově ulici. Budova však nebyla dokončena včas, a tak řemeslníci narušovali chod mateřské školy téměř do konce listopadu 1960. V této budově setrvala mateřská škola dodnes. Tedy od roku 1960 je to 53 let na jednom místě. Je velmi žádanou mateřskou školou, protože je v centru města, tedy dobře dostupná, a zároveň zasazena do krásné přírody u vodní nádrže Jordán. Ve školním roce 1986 – 87 se provozovatelem školy stává n. p. Jiskra, ten vybavuje mateřskou školu po stránce materiální. K 1. 4. 1991 n. p. Jiskra není již provozovatelem školy a provozovatelem se stává Městský úřad v Táboře.

Od 1. 1. 2003 je mateřská škola ve Vančurově ulici odloučeným pracovištěm mateřské školy v Kollárově ulici pod vedením ředitelky Mgr. Vlasty Vychodilové. Druhým odloučeným pracovištěm je mateřská škola Angela Kančeva. Zajímavostí je, že ředitelkou 2. mateřské školy byla od roku 1964 do roku 1987 Anna Smrčková, tedy po dobu celých 23 let. Též učitelka Zuzana Fučíková učila v této mateřské škole 23 let. Od roku 1991 do 2011 pracovala v mateřské škole ředitelka Věra Tenklová po dobu 20 let. Dlouhá doba působení těchto pracovníků, svědčí o kvalitě mateřské školy.

6.2. Významné dny v mateřské škole

Tato kapitola se věnuje významným dnům ve 2. mateřské škole na Riegrově náměstí, nyní Vančurova.

V kronice 2. mateřské školy jsem zjistila, že po celou dobu její historie se odráží důraz na prorežimní politické postoje. To se projevuje při oslavách státních svátků ve

společnosti. Tato data byla významná z hlediska obsahu. V kronice mateřské školy se zaznamenávala proto, aby se přiměřeně úrovni dětí významné dny vysvětlily. Mezi významné dny objevující se v kronice patří oslavy, svátky, návštěvy a výlety.

Zařazují se oslavy odpovídající lidové tradici (těžko je možné pojmenovat, že se jedná o křesťanské oslavy). Dále jsou to významné dny, které mají politickou náplň.

Mezi významné dny patřily:

- Vánoční besídka;
- Den vítězství pracujícího lidu;
- Mezinárodní den žen;
- Mezinárodní den dětí;
- Svátek práce;
- Den osvobození;
- Den československé lidové armády;
- Den horníků;
- Den československého letectva;
- Znárodnění velkých podniků;
- Den tisku.

6.2.1. Vánoční besídka

Na začátku prosince 1950 učitelky dětem připravily nadílku. Byla v Grand-hotelu za velké účasti maminek. Zajímavostí je, že vystoupily pionýrky střední školy. Nadílka byla rozdělena mezi 101 dětí. V roce 1950 byla ještě oslava u vánočního stromku v mateřské škole, kde se sešlo 80 dětí. V následujících letech se konala oslava dědy Mráze. Pod tlakem sovětizace se národní zvyklosti Vánoc ruší. Ve školním roce 1952 – 53, byla za pomoci SRPŠ uspořádána besídka s dědou Mrázem. Na besídce dostaly děti dárek a též hračky do mateřské školy, zakoupené z příspěvků Sdružení rodičů a přátel školy (dále jen SRPŠ). Také v následujících letech 1954 - 57 rok se konala oslava s dědou Mrázem. Na besídkách děti předvedly, co se od začátku školního roku naučily. Kromě hostů se jí zúčastnily i všechny maminky. „*Děti z obou oddělení předvedly pásmo pohybových her a tanců, kterým se od začátku školního roku naučily. Chlapci si zahráli na vojáky a koledníky. Celý program se přítomným líbil a děti byly odměněny zaslouženým potleskem. Po slavnosti byla dětem podána slavnostní svačina.*“

(školní rok 1957-58). Na slavnosti s dědou Mrázem v roce 1959 předvedly děti dramatizaci pohádek, která vzbudila nadšení u přítomných hostů. V následujícím roce děti na oslavě dědy Mráze předvedly opět dramatizaci pohádky. Kostýmy jim připravily maminky.

Vánoční slavnost se objevuje znovu ve školním roce 1960 - 61. V tomto roce na vánoční slavnost zakoupilo SRPŠ dárky pro děti. Ve školním roce 1961 - 62 na slavnosti u stromečku dostaly děti, bez přítomnosti maminek, opět dárky od SRPŠ. Těsně před Vánoci nabídlo ředitelství restaurací a jídelen balíčky jižního ovoce v ceně 15 Kčs. Všechny maminky dětem tyto balíčky koupily. V roce 1963 vánoční slavnost proběhla obdobným způsobem. Protože jsou místnosti v mateřské škole poměrně malé pro návštěvu rodičů, konaly se besídky pro každou třídu zvlášť, celkem tedy 3 dny po sobě. Každé dítě bylo obdarováno balíčkem. Od roku 1964 do roku 1969 se konaly vánoční besídky bez účasti rodičů. Od roku 1970 v kronice není uváděna vánoční oslava. Pod tlakem sovětizace se pravděpodobně vánoční besídky nekonaly.

Další zmínka o Vánocích je v kronice až v roce 1984, kdy do mateřské školy přicházejí studenti gymnázia a oslavují vánoční svátky společně s dětmi. Studenti připravili pro děti hodnotný program a přinesli jim drobné dárky. Studenti navštěvovali děti každý rok v letech 1985 – 89. Od roku 1990 se vánoční besídka oslavuje bez přítomnosti studentů. V letech 1991 - 99 se slaví každý rok většinou společně s rodiči. Kromě vánoční besídky v roce 1992 měly děti mikulášskou besídku v divadle. V roce 1998 přišli do mateřské školy na mikulášskou besídku studenti z učňovského učiliště Masokombinátu.

6.2.2. Mezinárodní den žen

Jelikož tento svátek se již neslaví, je vhodné zmínit jeho vznik. Mezinárodní den žen vznikl jako výročí stávky newyorských švadlen v roce 1909. Téhož dne se po celém světě od roku 1975 připomíná jako den mezinárodní solidarity žen všech zemí za rovnoprávnost, spravedlnost, mír a rozvoj. Historie Dne žen, jak se mu zpočátku říkalo, začíná už v roce 1907, kdy na prvním sjezdu socialistek ve Stuttgartu vystoupila rakouská delegátka s myšlenkou, že by se ženy měly v určitý den v roce veřejně scházet a žádat volební právo. Až o tři roky později, v roce 1910 na 2. mezinárodní konferenci žen - socialistek v Kodani navrhla Klára Zetkinová, aby se ženy v příštím roce v různých zemích Evropy v určitý den sešly a požadovaly volební právo. Poprvé se takto ženy sešly v roce 1911 v Německu, Rakousko-Uhersku, Švýcarsku, Dánsku, zatímco v Americe a Rusku až v roce 1913. (vybráno z článku z Britských listů)

Mezinárodní den žen se oslavoval podle kroniky mateřské školy od roku 1958. Skupina dětí donesla svá přání předsedkyni MNV a další skupina popřála všem ženám v patronátním závodě Jiskra závodním rozhlasem. Děti předaly ženám kytičky a byly zato obdarovány zákusky a bonbóny, které donesly i ostatním dětem v mateřské škole. V roce 1962 děti poprvé nasely do květináčů semena a trávu a vyrobily květiny, kterými podarovaly svoje maminky. V letech 1968 – 70 se opět konaly besídky k MDŽ pro maminky, měnily se pouze dárky, jež děti vyrobily. Od školního roku 1990 – 91 kronika uvádí oslavu **Dne matek**. Besídky se konaly v jednotlivých třídách a děti při nich předváděly pásma básní a písní.

6.2.3. Mezinárodní den dětí

Mezinárodní den dětí je jeden z mála svátků v České republice, který se slaví prakticky nepřetržitě a všude. Jeho historie je poměrně dlouhá, důležitost výchovy a péče o děti si lidé vždy uvědomovali a to nakonec vedlo k tomu, že byla přijata první *Deklarace práv dětí*. V Československu se *Den dětí* slavil již za první republiky. Oslavy se konaly v podobě různých představení a her organizovaných školami. (vybráno z [http:// svátky.centrum.cz](http://svátky.centrum.cz))

První zmínka o Mezinárodním dni dětí se v kronice 2. mateřské školy na Riegrově náměstí objevila ve školním roce 1956 - 57. Dne 2. června 1957 se konala soutěž mezi mateřskými školami a to 8. mateřskou školou, 6. mateřskou školou a 2. mateřskou školou na Riegrově náměstí. Soutěž se konala k Mezinárodnímu dni dětí (dále jen MDD). Děti se zapojily svým vystoupením. Za účast dostaly děti malou vlajku, ze které měly opravdu radost. V mateřské škole dostaly k MDD všechny děti míč. V roce 1957 v rámci oslav Mezinárodního dne dětí byla na školním dvoře uspořádána besídka. Děti z obou oddělení za doprovodu klavíru zpívaly, dále přednášely básně a tančily. Divadelní kroužek z patronátního závodu zahrál dětem tři maňáskové pohádky. Besídka byla zakončena slavnostní svačinou. V roce 1960 si děti hrály s novými hračkami. Také poslouchaly program k MDD z rádia a za přítomnosti maminek si zatančily. Děvčata dostala panenky a chlapci míče. V roce 1961 se oslava MDD uskutečnila na zahradě. V programu vystoupil divadelní soubor patronátního závodu. Starší děti jely na výlet na Pintovku. Také následující rok se MDD oslavoval na školní zahradě. V roce 1963 v rámci oslavy MDD byla uspořádána exkurze do Jednotného zemědělského družstva v Klokotech. V roce 1977 pozvali vojáci děti do kasáren v rámci oslav MDD. Děti si prohlédly prostředí, ve kterém vojáci žijí, a bojovou techniku. Podle záznamu v kronice dětem udělalo největší radost, když si mohly vlézt do tanku. Děti přinesly vojákům výtvarné práce a byly za to odměněny odznaky. Také v letech 1979 – 81 oslavovaly děti MDD společně s vojáky v kasárnách. V roce 1989 oslavovaly děti MDD společně se studentkami Středního odborného učiliště obchodního, které pro děti připravily program na celé dopoledne. V roce 1995 v rámci oslav MDD jely děti na výlet na Hlubokou do zoologické zahrady.

6.2.4. Svátek práce

Svátek práce neboli 1. máj má mnoho z nás spojený s povinnou účastí v prvomájovém průvodu za bývalého režimu. Historie vzniku tohoto svátku sahá až do roku 1890. O rok dříve byl právě Svátek práce vyhlášen jako oslava na paměť vypuknutí stávkový Chicagských dělníků, takže původ tohoto svátku sahá do USA. V Československu se Svátek práce - první máj slaví od roku 1890 a první oslavy se konaly na Střeleckém ostrově v Praze. (vybráno z [http: // svátky.centrum.cz](http://svátky.centrum.cz))

Při uspořádání pochodu míru a při oslavě 1. máje byla mateřská škola otevřena. V roce 1957 k 1. máji připravily paní učitelky překvapení. Nejdříve byly děti vyfotografovány. Každému dítěti, které odchází do základní školy, zhotovily paní učitelky ze silonového odpadu květinu, v jejímž středu byla nalepena fotografie dítěte. Květiny byly vystaveny a potěšily spoustu dětí i rodičů. Další zmínky o oslavě 1. máje se objevují až ve školním roce 1987 – 88, kdy podle kroniky bylo Svátku práce využito k výchovně vzdělávací práci. Jakým způsobem není uvedeno.

6.2.5. Den osvobození

Zmínka o Dni osvobození se objevuje v roce 1985 v době 40. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou. Podle kroniky všechny učitelky na počest tohoto výročí si dávají do závazku „40 konkrétních činů“, které byly během roku splněny. Jinak kronika Den osvobození neuvádí.

6.2.6. Den československé lidové armády

Dne 6. října 1950 přišli do mateřské školy na návštěvu vojáci. Děti jim celý týden připravovaly dárky, které jim s velkou radostí při jejich návštěvě předaly. Dle kroniky 2. mateřské školy to bylo poprvé, co vojáci přišli do mateřské školy. Navštívili všechna oddělení od nejmenších až po nejstarší děti. Nejmenší děti nechtěly vojáky pustit a žádaly je o další návštěvy. Kronika uvádí. Děti dlouho nebudou mít takovou radost, jakou jim připravili vojáci svou návštěvou. Podle zápisu v kronice pro děti měla návštěva velký význam, protože se na vojáky již nedívají jen jako na ozbrojené muže, ale chápou, že v nich máme obránce klidu a míru. Další zmínku o oslavě Dne armády jsem našla v kronice až v roce 1965. Kdy byl vojenskému útvaru 9691, který je zároveň patronem školy, ke Dni armády poslán blahopřejný dopis. Pouze zmínka o Dni armády je v roce 1972. V roce 1976 navštívili vojáci mateřskou školu opět při oslavě Dne armády. Také v roce 1987 byl dětem připomenut Den armády. Vojáci vojenského útvaru 9691 navštěvovali pravidelně děti při oslavách MDD a připravovali pro děti program také v kasárnách.

6.2.7. Den horníků

Ve školním roce 1950 – 51 děti byly děti při výchovném programu upozorněny na Den horníků, a to upravenou nástěnkou. Děti přinášely knihy o hornictví, které si následně společně s učitelkami prohlížely. Další zmínku o Dni horníků jsem v kronice nenalezla.

6.2.8. Návštěvy

V posledním týdnu školního roku 1950 – 51 uspořádala mateřská škola den otevřených dveří. Učitelky předvedly maminkám denní práci s dětmi. Ve třech odděleních byl program o vodě veden tak, jako každý den. Maminky viděly učitelky při práci, jak učí děti básním, říkadlům, písním a výtvarné výchově. Odpoledne bylo ukončeno maňáskovým divadlem. Děti dostaly na rozloučení společnou fotografii. Všem se odpoledne líbilo. Splnilo lépe úkol než připravená besídka. 6. května 1957 navštívila mateřskou školu delegace protifašistických bojovníků. Děti jim zazpívaly a zatancovaly. V roce 1963 děti před oslavou 1. máje navštívily vojáky a přinesly jim celkem 150 mávátek, která vyrobily. Tatínkové děti, provedly všechny děti dílnou, kde se opravují děla a nákladní auta. Ve školním roce 1966 - 67 navštívily děti dvakrát základní školu. A v následujících letech až do roku 1970 navštívily děti vždy nějakou základní školu minimálně jednou během roku. Také pionýři 4. ZDŠ přišli třikrát zahrát dětem maňáskové divadlo. Ve školním roce 1975 - 76 děti společně s učitelkami navštívily domovy důchodců v Choustníku a Chýnově jednou před Vánoci a podruhé s přáním k Mezinárodnímu dni žen. Děti předvedly kulturní program a předaly seniorům dárky. Též v Táboře děti získaly obdiv seniorů při svém vystoupení.

Dne 11. února 1976 navštívil mateřskou školu sovětský host Viktor Vólkov.

6.2.9. Výlety

Na školním výletě v roce 1957 byly děti v Pintovce (lesopark na okraji Tábora) a to celý den. V roce 1958 jely děti za podpory patronátního závodu Jiskra, který zapůjčil autobus na výlet na Hlubokou. Navštívily zámek i lovecký zámeček a zoologickou zahradu. Mladší děti místo výletu tábořily na zahradě. Závodní rada n.p. Jiskra zajistila dětem autobus zdarma, a tak v květnu 1959 jely opět na Hlubokou. Další výlet, který byl zároveň oslavou MDD, byl v roce 1963 a to na Kozí hrádek. V roce 1965 jely děti

autobusem do jedné vesnice u Tábora, do Slap. Nějaký výlet se konal téměř každý rok. Měnilo se pouze místo, kam děti jely. Například v roce 1970 jely městskou hromadnou dopravou do Měšic na statek, v roce 1972 do Jednotného zemědělského družstva na Větrovy. Od roku 1973 kronika zápis o výletech neuvádí. Objevuje se až v roce 1990, kdy děti jely závodním autobusem n.p. Jiskra na výlet na Hlubokou. V roce 1991 mateřská škola uspořádala školní výlet do Mladé Vožice na hrad Šelmberk. V rámci výletu si děti prohlédly ovčín Zemědělského družstva Vyhlídky. Také v dalších letech jezdily děti na výlet - na rozhlednu Hýlačku na Větrovy, na hrad Choustník, do Soběslavi do muzea zvířat, do zoologické zahrady na Hluboké. V roce 1999 jely děti na statek Olší, kde se seznámily s chovem koní a také se na nich svezli.

6.2.10. Radostné dny mládeže (týden radosti)

Kronika uvádí: „Před zakončením školního roku jsme uspořádali dětem několik radostných dní. V těchto dnech se všechny děti projely motorovou lodí po Jordáně, jely autobusem do Pintovky, šly k řece, na plovárnu a na celodenní výlet do Maršova. Tento výlet byl velmi pěkný. Již cesta autobusem přinesla dětem mnoho radosti. V Maršově byly děti pohoštěny čajem a zákusky a v poledne výbornou polévkou. Dopoledne si prohlédly ves. Zastavovaly se u každého hospodářského stroje. Prohlédly si statek a traktorovou stanici. Potom je maršovské děti dovedly na jejich hřiště u rybníka.“
(školní rok 1950 – 51)

6.2.11. Divadla

První zmínka o divadle se v kronice 2. mateřské školy objevila až ve školním roce 1960 - 61. Děti během roku navštívily dvakrát představení divadelního spolku M. Kopeckého. Do mateřské školy také od roku 1964 docházeli vojáci a hráli dětem maňáskové divadlo. Další zmínka o divadle a také kině se objevuje až po roce 1989. Ze zápisů v kronice není patrné, zda děti divadlo nenavštěvovali nebo o těchto akcích jen kronikářka nenapsala. Podle kroniky chodily děti do městského divadla a také do kina od roku 1991.

6.2.12. Spartakiáda

Oblastní spartakiády v roce 1960 se zúčastnilo 20 dětí. Další zmínku o této akci uvádí kronika v roce 1975. Z mateřské školy se zúčastnilo nácviku skladby „Rodiče a děti“ na 15 maminek a jejich dětí. Dalších 20 dětí secvičilo skladbu „Malí stavbaři“. V červnu 1980 proběhla československá „spartakiáda“. Děti ze 2. mateřské školy se jí nezúčastnily, protože se cvičilo s velkými obručemi a prostory mateřské školy to nedovolovaly. Další spartakiáda proběhla v roce 1985.

6.2.13. Spolupráce s patronátním závodem

Dne 12. října 1957 byl požádán závod „Jiskra“ národní podnik o patronát nad školou. Patronát přijala závodní složka Červeného kříže. Na nadílku dědy Mráze přispěla tato složka darem 100 Kčs. Ke změně patronátu došlo ve školním roce 1962 – 63. Protože, většina rodičů dětí je zaměstnána u vojenského útvaru, požádala mateřská škola o patronát vojenský útvar. Vojáci patronát přijali. Vybavili náradím na cvičení zahradu, opravili lehátka, židličky a hračky. Spolupráce s patronátem vojenského útvaru 9691 je po všechny roky velice dobrá. Ve školním roce 1973- 74 zhotovili vojáci heslo na mateřskou školu „Dětem lásku – světu mír“.

V lednu 1975 přijela do mateřské školy československá televize a natáčela spolupráci s vojenským útvarem pod názvem „Portréty vojáka“. Ve školním roce 1976 – 77 pozvali vojáci děti do kasáren v rámci oslav MDD. Spolupráce s vojenským útvarem byla dlouhodobá. Skupina žen spojovatelek navštěvuje mateřskou školu i o Vánocích, při oslavě MDD a MDŽ. Dětem předávají drobné dárky, děti mateřské školy jim přednášejí k MDŽ a zhotovují mávátka k 1. máji. V roce 1985 uzavírá mateřská škola další patronátní smlouvu a to se zaměstnankyněmi Rychločistírny. Po listopadových událostech roku 1989 byla veškerá spolupráce s patronáty zrušena.

6.2.14. Spolupráce s rodiči

Zajímavostí kroniky 2. mateřské školy je velmi dobrá spolupráce s rodiči. „Plán spolupráce s rodiči byl rozpracován v ročním plánu výchovné práce. Mateřská škola se stává stále více středem pozornosti a zájmu veřejnosti. Hluběji se rozvíjí úspěšně pedagogická funkce mateřské školy. Rodiče zvláště na třídních schůzkách mají možnost sledovat obsahovou a výchovnou náplň práce školy. Zároveň i mohou porovnávat

chování svého dítěte v kolektivu. Na třídních schůzkách bývá skutečně velká účast ze strany rodičů.“ (školní rok 1976 - 77)

Kromě spolupráce s patronátním závodem a s rodiči uvádí kronika ještě spolupráci s národní školou a od roku 1984 do roku 1989 i spolupráci se studenty gymnázia.

6.2.15. Využití významných výročí

Kronika 2. mateřské školy uvádí. „Snažili jsme se docílit u dětí dobrých výsledků systematickou prací a působením na citovou stránku. To se nám dařilo právě při využívání všech významných výročí v tomto roce. Děti pomáhaly při výzdobě školy, zhotovovaly dárky k různým příležitostem. Velice silně zapůsobil na děti zážitek při oslavách 70. výročí samostatnosti Československa, kdy jsme společně na počest zasadily strom na školní zahradě.“ (školní rok 1988 – 89)

Po 17. listopadu 1989 nejsou již politická výročí využívána k oslavám a mateřská škola se orientuje pouze na akce připravené přímo pro děti.

6.2.16. Zajímavosti

Dne 3. června 1958 odjela celá mateřská škola na jednoměsíční rekreační pobyt do Kamenné Lhoty. Tento pobyt, v krásné přírodě a na čerstvém vzduchu, dětem velmi prospěl. Po celodenním pobytu venku dětem velmi chutnalo, což se odrazilo na váze dětí. Další zajímavostí je, že na škole kromě učitelek učily dvě pěstounky. Učily zde až do školního roku 1958 - 59. Zvláštní byl i způsob výběru dětí k přijímání do mateřské školy, který určoval Městský národní výbor v Táboře. Kronika uvádí ve školním roce 1968 – 69 zapsaných 80 dětí, ale přijímány byly hlavně děti, jejichž rodiče mají nižší peněžní příjmy, děti z rozvrácených manželství a potom teprve děti zdravotníků a učitelů. Od 7. ledna do 31. ledna 1979 byly z důvodů velkých mrazů **uhelné prázdniny**.

6.2.17. Mimořádné události

Kromě významných dní jsou v kronice 2. mateřské školy také zaznamenány mimořádné vnitrostátní okolnosti. Např. volba prezidenta nebo obsazení republiky státy Varšavské smlouvy.

Dne 12. dubna 1961 první člověk, sovětský kosmonaut Jurij Gagarin, vzlétl do vesmíru. V mateřské škole byla vyzdobena nástěnka obrázky kosmonauta. Lety do vesmíru se v kronice 2. mateřské školy v zápisech objevují i v roce 1962. Děti vědí, kdo je to Gagarin, Titov, Nikolajev a Popovič. Kreslení raket se stalo zvyklostí.

15. září 1966 projížděly Tábořem kolony aut vojsk Varšavské smlouvy. Němci, Maďaři, Sověti a naši vojáci. Kronika uvádí i mimořádné události ze srpna 1968. *„Celá naše země tragicky nesla smutnou událost, kdy z 20. na 21. srpna 1968 přepadla vojska Varšavské smlouvy (sovětská, německá, bulharská, polská a maďarská) naši drahou vlast, a po celý týden bezdůvodně střílela do nevinných lidí a ničila, co je nám drahé.“* (školní rok 1967 – 68)

Kronika ve školním roce 1970-71 též uvádí zmínku o 50. výročí založení KSČ a 14. sjezdu KSČ. Dále v roce 1975 uvádí volbu nového prezidenta Československé republiky Gustava Husáka. Ve školním roce 1975 – 76 se oslavovalo 55. výročí založení KSČ a 15. sjezd KSČ. Zvláštní událostí byl studijní zájezd ředitelky Anny Součkové do Sovětského svazu.

Rok 1970 byl rokem, ve kterém se oslavovalo 330 let od úmrtí Jana Amose Komenského, 550 let založení města Tábora. K oslavě založení města Tábora nacvičily děti skladbu „Ožilo kolísko“.

6.3. Oslavy vztahující se k SSSR

Další oslavy uváděné v kronice se vztahovaly k Sovětskému svazu. Kronika uvádí, že smutnou událostí roku 1953 bylo úmrtí J. V. Stalina. Společně s dětmi učitelky připínaly na obraz smuteční pásku a místo kolem obrazu ozdobily květinami. Vyrobity také jednoduché květiny z papíru a donesly je ke katafalku na náměstí.

6.3.1. Oslavy VŘSR

Poprvé se v kronice 2. mateřské školy oslava Velké říjnové socialistické revoluce (VŘSR) objevuje v roce 1958. S významem VŘSR byly děti seznámeny přístupnou formou pomocí stručné povídky. Děti z druhého oddělení přednesly vhodné básně. V roce 1959 slavila každá třída zvlášť. Poslechem pohádky „Car a švec“ si děti udělaly představu o životě lidí za carského režimu. *„Učitelka vysvětlila přístupnou*

formou, proč došlo k revoluci a kdo se o ni nejvíc zasloužil. Na závěr besedy přednesl velmi pěkně Luděk Ingala báseň „Lenin“. Potom byla dětem podávána slavnostní přesnídávka. Téhož dne byla vycházka s cílem prohlídky výzdoby k tomuto významnému dni.“ (školní rok 1958-59)

Další záznamy o oslavě VŘSR v kronice uváděny nejsou. Není patrné, zda zápisy chybí nebo je kronikářka jen nevedla. Zápis o oslavě VŘSR se objevuje až v roce 1972 v době 55. výročí a v roce 1977 v době 60. výročí. K oběma výročím byly uzavřeny a splněny hodnotné závazky. Kronika však v těchto letech neuvádí žádnou zmínku o tom, že by děti byly seznámeny s významem VŘSR. *„K oslavě 60. výročí VŘSR navštívilo 7 sovětských důstojníků a vojáků ze skupiny západního okruhu z Milovic spolu s patronem našeho vojenského patronátu s. majorem Pištěkem naši školu.“ (školní rok 1977 – 78)*

6.3.2. Narozeniny V. I. Lenina

V roce 1970 se oslavovalo 110. výročí narození V. I. Lenina. Zvláštní událostí roku 1984 bylo podepisování kondolenční listiny na OV KSČ (okresní výbor komunistické strany Československa) k úmrtí generálního tajemníka SSSR s. J. Andropova.

6.4. Péče o zdraví dětí

V kronice 2. mateřské školy na Riegrově náměstí nyní Vančurova je každý rok poznámka o zdravotním stavu dětí. Poznámky se týkají preventivních prohlídek. Každá mateřská škola měla svého lékaře a konaly se dispenzární prohlídky. Dispenzární prohlídky měly velký význam, protože lékař včas objevil probíhající onemocnění a mohl jej léčit. Dnes nejsou takové prohlídky dětí povinné. Přes mnoho negativ minulého období byla hygienická opatření na vysoké úrovni. Dříve požadovala mateřská škola po uzdravení dítěte potvrzení o tom, že dítě může do zpět kolektivu. Dnes už mateřská škola toto potvrzení nevyžaduje, a tak se děti často vrací do kolektivu nedoléčené. Také očkování sloužilo jako prevence. Například očkování proti černému kašli. Dnes je pro přijetí do mateřské školy základní očkování opět povinné.

6.4.1. Lékařské prohlídky

Lékařské prohlídky se konaly každým rokem. 11. října 1950 byly děti předvolány k rentgenové prohlídce. Kronika uvádí, že MUDr. Čutka tak začal plnit svůj osobní závazek, který si uložil jako člen místní organizace našeho patronátu. Zajímavostí je, že v prohlídkách bude pokračovat každých 14 dní a to po celý školní rok. Tím budou mít děti 2. mateřské školy zajištěný stálý lékařský dozor. Tuto pravidelnou lékařskou péči má 2. mateřská škola jediná v okrese. Také v následujícím školním roce na zdravotní stav dětí dohlíží primář dětského oddělení MUDr. František Čutka. Do pololetí docházel do mateřské školy každých 14 dní, v druhém pololetí pro velké pracovní vytížení, docházel jednou měsíčně. Děti během roku byly prohlédnuty rentgenem, byla vyšetřena jejich moč. Sedm dětí bylo posláno na nápravný tělocvik pro vadu páteře a hrudníku. Pět dětí bylo odesláno k odběrům krve, čtyři k očnímu a dvě děti ke kožnímu lékaři. Ve školním roce 1953 - 54 opět docházel do mateřské školy na pravidelné zdravotní prohlídky MUDr. František Čutka. Docházel každý druhý měsíc a jeho péče byla svědomitá. Děti, u kterých to bylo třeba, poslal k odbornému vyšetření, hlavně ortopedickému. Následující rok se o zdravotní stav MUDr. František Čutka staral pouze do konce kalendářního roku. Od začátku nového kalendářního roku převzala péči o zdravotní stav MUDr. Švábová. Na mateřskou školu přišla celkem dvakrát. Všechny děti prohlédla a některým z nich opět doporučila další odborné vyšetření. Též zkontrolovala vybavení školy po stránce hygienické. Ve školním roce 1955 - 56 se o zdravotní stav dětí starala opět MUDr. Švábová, která navštívila mateřskou školu několikrát ročně. Také zkontrolovala očkování u všech dětí. V následujícím školním roce se opět o zdraví dětí starala MUDr. Švábová. Všechny nově přijaté děti byly lékařkou prohlédnuty před přijetím do mateřské školy. Ve školním roce 1958 - 59 navštívila mateřskou školu několikrát ročně školní lékařka a sestra, prohlédly čistotu školy a ohodnotily podávané jídlo. Děti prohlédla školní lékařka dvakrát ročně. Ve školním roce 1959 - 60 prohlédla opět MUDr. Švábová děti dvakrát a též do mateřské školy přišel primář MUDr. J. Menšík, který provedl prohlídku krku, nosu a uší. Dle záznamu v kronice třinácti dětem vyoperoval nosní mandle a čtyřem dětem krční mandle. Ve školním roce 1960 - 61 opět prohlédla dvakrát všechny děti MUDr. Švábová. Několik dětí bylo posláno k odbornému vyšetření. Ve školním

roce 1961 – 62 došlo ke změně školní lékařky. Do mateřské školy začala docházet MUDr. Kypetová. Následující rok znovu prohlédla děti MUDr. Šváblová a MUDr. Tichý. Ve školním roce 1962 – 63 docházela do mateřské školy školní lékařka MUDr. Vychodilová, prohlédla děti opět dvakrát. V dalších letech se prohlídky opakovaly stejným způsobem. Ve školním roce 1963 - 64 s MUDr. Vychodilovou prohlížela děti i MUDr. Musilová. Následující období od roku 1964 prohlížela děti stále MUDr. Vychodilová, která s mateřskou školou vzorně spolupracovala a docházela i na besedy s rodiči. Přednášela například o správné výživě předškolních dětí. Od roku 1967 dochází ke změně školní lékařky. Do mateřské školy 3x ročně docházela MUDr. Marešová. MUDr. Vychodilová však nadále do mateřské školy docházela na přednášky pro rodiče společně s MUDr. Krchem. Během školního roku 1967 – 68 byly děti 2x prohlédnuty MUDr. Marešovou. Dětem byl prováděn rozbor moče. Od roku 1970 dochází ke změně prohlídek. Děti byly dvakrát prohlédnuty MUDr. Duškovou a děti, které odcházely do základní školy, byly pozvány k předškolní prohlídce na polikliniku. Tímto způsobem byly děti prohlíženy i v následujících letech. Zajímavostí školního roku 1975 -76 je provádění psychologických testů školní zralosti. Ve školním roce 1977 – 78 prohlížela školní lékařka, jméno kronika neuvádí, děti během roku celkem třikrát. Děti z 3. oddělení, které odcházejí do základní školy, byly pozvány na polikliniku k celkové prohlídce před vstupem do školy. Prohlídky se konaly každoročně. Od školního roku 1986 – 87 dochází ke změně prohlídek dětí. Dětská lékařka již nedochází na prohlídky dětí do mateřské školy. Rodiče s dětmi docházejí k dětské lékařce na polikliniku. Též docházejí na prohlídku s dětmi před nástupem do školy. Dětský lékař dochází do mateřské školy pouze, aby dohlédl na čistotu prostředí budovy.

Další záznamy se týkají **očkování** proti černému kašli, dětské obrně, neštovicím a tetanu.

MUDr. Čutka očkoval děti ve školním roce 1950 – 51 proti černému kašli. Děti byly hromadně očkovány i MUDr. Šváblovou proti dětské obrně. Při výskytu žloutenky v létě 1958 bylo provedeno očkování všech dětí. Ve školním roce 1960 – 61 byly děti dvakrát ročně očkovány proti dětské obrně, jednotlivě pak doočkovány proti neštovicím, černému kašli a tetanu. Ve školním roce 1961 – 62 provedla MUDr. Kypetová pouze přeočkování dětí, na ostatní očkování docházely děti do zdravotního střediska.

Co se týče zdravotního stavu, objevují se v kronice záznamy infekčních dětských nemocí. Infekční dětské nemoci, které se vyskytly: spála, plané neštovice, zarděnky, příušnice.

Ve školním roce 1949 – 50 onemocnělo žloutenkou 14 dětí a též paní učitelka. Od 20. ledna byla na návrh školního lékaře mateřská škola uzavřena až do 6. března 1950. V tomto školním roce byla i epidemie spalniček, kdy onemocnělo 38 dětí, dále epidemie příušnic a spály. Ve školním roce 1952 - 53 byl na škole jen jeden případ infekčního onemocnění a to planých neštovic. O prázdninách se vyskytlo několik případů spalniček. Ve školním roce 1953 - 54 onemocněly některé děti spalničkami, jedno dítě spálou a většina dětí planými neštovicemi. V srpnu 1955 onemocnělo několik dětí černým kašlem. Ten byl včas rozpoznán, a tak se mezi dětmi nerozšířil. Ve školním roce 1955 - 56 onemocnělo jedno dítě infekční žloutenkou. Děti, které chodily s nemocným do třídy, byly naočkovány od okresního hygienika Dr. Malého. Dalším onemocněním byly čtyři případy spály. Pro zamezení nákazy se neustále vytíralo dezinfekcí. Také v následujícím školním roce se vyskytlo infekční onemocnění, a to plané neštovice, zarděnky, spalničky. I přes přísné dodržování hygieny většina dětí těmito nákazami onemocněla. Během prázdnin v roce 1958 onemocnělo jedno dítě infekční žloutenkou a ostatní děti byly proti žloutence očkovány. Ve školním roce 1958 -59 onemocněly děti spalničkami, příušnicemi a planými neštovicemi. Na začátku školního roku se však vyskytl u jednoho chlapce tyfus, a proto byly vyšetřeny všechny děti i učitelky epidemiologickou stanicí. Ve školním roce 1959 - 60 onemocněly devět dětí spalničkami, sedm dětí planými neštovicemi, dvě děti spálou a 33 dětí nemocemi z nachlazení. U dvou dětí se vyskytl zánět plic. Ve školním roce 1960 – 61 onemocnělo několik dětí nachlazením, ve větší míře se vyskytly i zarděnky, plané neštovice a spalničky. V prosinci měly dvě děti spálu a několik dětí zánět středního ucha. Následující rok byly děti zdravé až do března. V březnu onemocnělo jedno dítě spalničkami. Nemoc se rozšířila po celém oddělení, do kterého dítě chodilo, a nakonec celkem onemocnělo spalničkami 17 dětí. V roce 1962 byla v mateřské škole epidemie planých neštovic a v roce 1963 onemocnělo několik dětí příušnicemi. Zajímavé je, že ve školním roce 1964 - 65 se nevyskytla žádná infekční choroba. Za to hned následující rok téměř všechny děti onemocněly zarděnkami a asi dvě třetiny dětí onemocnělo planými neštovicemi, jedno dítě mělo spálu. V prosinci 1966 se vyskytly v mateřské

škole dvě infekční choroby - spalničky a příušnice. Děti dle záznamu v kronice byly nemocné až do 26. května 1967. Onemocněly téměř všechny děti. V následujících letech se nemoci stále opakovaly. Pouze v roce 1970 se nevyskytla žádná infekční choroba. Bylo to dosaženo důkladným větráním a včasným odvedením k lékaři. V lednu 1974 onemocněly děti planými neštovicemi. Infekční choroby se vyskytovaly i v následujících letech. Například v roce 1982 téměř všechny děti onemocněly planými neštovicemi.

6.4.2. Epidemie

Ve školním roce 1949 – 50 byla epidemie žloutenky, spalniček, příušnic a spály. Ve školním roce 1950 – 51 byly děti postiženy epidemií černého kašle, zarděnek, spalniček i spály. V říjnu 1962 byla v mateřské škole epidemie planých neštovic. Počet dětí se velmi snížil, a tak chodila paní učitelka vypomáhat na jinou mateřskou školu.

6.4.3. Karanténa

V říjnu 1962 byla v mateřské škole karanténa. Další karanténa kvůli spalničkám byla od května až do konce června 1969. V dubnu 1970 byla v mateřské škole karanténa planých neštovic, která trvala až do konce června 1970. V květnu 1972 byla karanténa spalniček, která trvala až do konce školního roku.

6.4.4. Doporučení lékaře

Vzhledem k výskytu plochých nohou u velkého množství dětí, nařídila školní lékařka ve školním roce 1959 – 60 k domácímu nošení pevnou obuv.

6.4.5. Uzavření mateřské školy z důvodu nemoci

Od 20. ledna do 6. března 1950 byla na návrh školního lékaře mateřská škola uzavřena kvůli epidemii žloutenky. Dále byl provoz školy přerušena kvůli nákaze spálou od 8. do 18. října 1950. V této době byly vymalovány třídy. Další uzavření kronika mateřské školy neuvádí.

7. Historie Mateřské školy v Čelkovicích

Na základě zápisů v kronice Mateřské školy v Čelkovicích jsem zjistila, že tato mateřská škola byla založena v roce 1950 s polodenním provozem. Mateřská škola se nacházela v čísle popisném 37 v budově bývalého hostince. V roce 1951 – 52 byl zřízen i celodenní provoz, který však byl ještě v témže roce zrušen. Kronika je vedena od školního roku 1955 - 1956.

„Stavení bylo vlhké, topení lokální, sociální a hygienické vybavení nedostatečné, odkanalizování do žumpy, která byla vyvážena, odběr vody z vlastní studny.“ (Jankovec, 1996)

Během prázdnin v roce 1968 byly provedeno několik oprav, aby mohl být zahájen celodenní provoz, což se 14. října 1968 opravdu stalo. V roce 1974 se začalo uvažovat o výstavbě nové budovy, protože stávající budova byla nevyhovující, vlhká, opadávala omítka a vlhkost prosakovala i do třídy. Se zahájením výstavby se počítalo v roce 1976. Původně se uvažovalo o rekonstrukci původní budovy, avšak po zjištění nevhodnosti záměru, byla zpracována v roce 1975 ověřovací studie. Po jejím vyhodnocení v roce 1978 byl schválen projektový úkol, potvrzena výstavba nové mateřské školy za předpokladu, že původní objekt bude zbourán. (Jankovec, 1996) V roce 1979 – 80 končí provoz mateřské škole v bývalém hostinci, který není podsklepen a je již pro provoz mateřské školy nevyhovující. Dne 22. září 1980 se mateřská škola stěhuje do budovy bývalého Místního národního výboru v Čelkovicích. Všichni rodiče se zavázali, že budou pracovat při úpravách náhradního prostoru.

Bylo rozhodnuto, že bude postaveno mateřská škola pro 2 oddělení s kapacitou 60 dětí, s úplným příslušenstvím a vytápěním akumulacími kamny. Proto bylo nutno postavit i novou trafostanici. Do mateřské školy se dovážela strava. Školní rok 1981 – 82 byl obtížný. Vznikla detašovaná třída ve 3. Mateřské škole v Lužnické ulici. S umístěním dětí z této třídy se do budoucna počítá v nové budově v Mateřské škole v Čelkovicích, která se bude stavět. Při onemocnění učitelek se děti dopoledne spojovaly, a proto po obědě byly převáděny z jedné budovy do druhé. Ustanovením detašované třídy došlo ke snížení úrovně výchovného procesu.

Dne 3. září 1985 byla slavnostně **otevřena nová budova Mateřské školy v Čelkovicích**. Zúčastnilo se jí 52 občanů a dětí z 5. mateřské školy s učitelkou. Zahájení se zúčastnil místopředseda Městského národního v Táboře, též zástupce Občanského výboru v Čelkovicích, který pronesl uvítací řeč. Dále se slavnostního zahájení zúčastnili zástupci Odboru školství Městského národního výboru, zástupci místní organizace KSČ, zástupci místního patronátního závodu Jednota Čelkovice, stavbyvedoucí, zástupci Okresní školní inspekce a někteří poslanci. Pro výzdobu k slavnostnímu otevření poskytli občané květiny. Tento slavnostní den, byl zároveň i dnem otevřených dveří.

Do provozu byla předána pouze budova mateřské školy, zahrada nebyla ještě dokončena, takže děti musely chodit na zahradu do Lužnické ulice. Nová mateřská škola měla kapacitu 70 dětí. Přesto bylo otevřeno jen jedno oddělení pro 26 dětí. Během měsíce září byla provedena likvidace 3. Mateřské školy v Lužnické ulici. Dne 4. září 1985 byla budova nové mateřské školy spolu s dětmi fotografována pro místní tisk - Tábořský zpravodaj. Dne 3. října 1985 se dostavil štáb Československé televize a natočil rozhovor s dětmi pro televizní noviny do krajského vysílání. Během roku byla ještě provedena ukázková hospitace pracovní a internacionální výchovy pro 22 učitelek.

Dne 19. června 1986 se mateřská škola stává **závodní mateřskou školou** n.p. Tábořské papírny. Mateřská škola Čelkovice není typickou závodní mateřskou školou. Je vzdálena od národního podniku Tapa, proto v ní nejsou děti zaměstnanců umístovány, ale jsou pro ně rezervována místa v Táboře. V roce 1986 byla uzavřena patronátní dohoda s místním Československým červeným křížem a požárníky. Mateřská škola Čelkovice také spolupracuje se 2. základní školou v Táboře, protože v ní počíná většina dětí z čelkovické mateřské školy povinnou školní docházkou.

Od roku 1989 došlo ke změnám v zápisech kroniky. Nejsou již uváděna žádná významná výročí a svátky. V kronice je věnována pozornost hlavně pedagogickému působení a programu, podle kterého Mateřská škola v Čelkovicích pracovala. V listopadu 1989 došlo k hlubokým politickým i společenským změnám. Tyto změny se samozřejmě odrazily i ve výchovné práci Mateřské školy v Čelkovicích. Nebyly prováděny inspekce, každá učitelka dostala možnost využít své pedagogické schopnosti bez obav z inspekce a kontrol. Jako hlavní cíl si paní učitelky stanovily vedení dětí k mravnosti, rozvíjení citového vztahu k okolí a estetické působení na děti.

Psaní příprav bylo ponecháno na úvaze ředitelky školy. Takže paní učitelky měly více času na děti, pracovalo se jim podle záznamu z kroniky volněji a radostněji. Mateřská škola začala opět plnit funkci, která vyplývá již ze samotného názvu.

V březnu 1990 bylo provedeno schválení nových ředitelek mateřských škol.

Podle kroniky školní rok 1990 – 91 provázelo heslo J. A. Komenského „Škola hrou“. Děti si hrály spontánně, nebyly stále napomínány a zavládla radostná atmosféra. Přestala platit různá nařízení a také „Program výchovné práce“. Mateřská škola začala pracovat podle metodického materiálu „*K orientaci výchovy k programu a stylu práce v předškolním zařízení*“. Materiál však nebyl závazný. Učitelky mateřské školy v Čelkovicích prováděly jen jedno zaměstnání, věnovaly velkou pozornost tělesné výchově, dbaly na to, aby děti byly co nejvíce venku. Byl vytvořen nový Školský úřad.

Byly zrušeny všechny patronátní smlouvy. Místní městský úřad převzal do své péče mateřskou školu, ale neměl peníze na provoz, a proto chtěl mateřskou školu zavřít. Společně s rodiči se učitelky zúčastnily jednání s vedoucím školského úřadu. Naskytla se možnost, že pokud si mateřská škola najde soukromého podnikatele, který by chtěl druhou, prázdnou část budovy do pronájmu, mohla by mateřská škola zůstat v provozu. Dle zápisu z kroniky byl osloven pan Dvořák ze soukromé stavitelské firmy, který nabídku přijal. Muselo však proběhnout konkurzní řízení. Konkurzní řízení dopadlo dobře a firma Dvořák provedla během dvou měsíců stavební úpravy volných prostor na kanceláře a sociální zařízení pro dospělé s tím, že pokud bude zapotřebí, uvolní zpět prostory pro provoz mateřské školy. Smlouva o nájmu byla uzavřena na dobu neurčitou se Školským úřadem Městského úřadu v Táboře. Po stavebních úpravách dostaly děti zdarma plné pískoviště písku, který navozili pracovníci firmy.

Učitelkám se ve školním roce 1991 - 92 pracovalo dobře. Přestaly stresovat děti přesným dodržováním režimu dne. Hra se stala částečnou náplní dne, v činnostech se vycházelo ze zájmu dětí, dbalo se na estetickou a tělesnou výchovu. Na konci školního roku učitelky došly k závěru, že se u dětí projevovala spontánnost a zrání po stránce tělesné, duševní i tvořivá aktivita. Ale na druhou stranu se hůře orientovaly v řízených činnostech. Poklesla úroveň znalostí dětí oproti předchozím létům, kdy se prováděla dvě zaměstnání. Pro příští rok byly již učitelky připraveny lépe na to, jak s dětmi pracovat ve volném režimu s programem výchovné práce.

Dne 16. září 1992 provedla školní inspektorka orientační kontrolu. Ta proběhla v přátelském duchu.

V roce 1994 se na budově začaly tvořit praskliny, proto byla sledována statika a provedena odborná prohlídka. Nebyl však důvod k obavám. Praskliny vznikly sesedáním půdy. Na základě žádosti ze dne 25. ledna 1996 vydal Školský úřad v Táboře rozhodnutí o zařazení mateřské školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 27. února 1996. Oficiální název mateřské školy je „Mateřská škola Tábor – Čelkovice“. Mateřská škola je i nadále jednotřídní, složení třídy je tudíž heterogenní. Třídu navštěvuje i několik romských dětí. Protože rok od roku klesal počet přijatých dětí do mateřské školy a hrozilo její uzavření, paní učitelky podaly návrh na zařazení integrovaných dětí.

Ve školním roce 1998 – 99 došlo k výraznému snížení počtu dětí. Mateřskou školu navštěvovalo pouze 20 dětí. Byla svolána schůze pro rodiče, kde byli rodiče informováni starostou a dalšími představiteli města o případném uzavření mateřské školy. Tímto školním rokem zápisy v kronice končí.

7.1. Významné dny v mateřské škole

V kronice Mateřské školy v Čelkovicích jsem zjistila, že po celou dobu její historie se stejně jako v předchozí mateřské škole odráží důraz na prorežimní politické postoje. To se projevuje při oslavách státních svátků ve společnosti. Mezi významné dny objevující se v kronice Mateřské školy v Čelkovicích patří oslavy, svátky, návštěvy a výlety. Dále jsou to rovněž významné dny, které mají politickou náplň.

7.1.1. Vánoční besídka

Vánoční besídka se slavila v období od roku 1956 do roku 1999 celkem třináctkrát. V roce 1956 děti vystupovaly s pohádkou Šípková Růženka, Kominíčci a přednášely zimní básně. Zajímavostí bylo, že se vybíralo vstupné, za které se nakoupily pomůcky. Za kontrolu hospodaření s penězi zodpovídal pokladník Sdružení rodičů a přátel školy. V roce 1957 byla besídka s dědou Mrázem. Program byl obdobný jako v předešlém roce. Děti vystupovaly s pohádkou a přednášely básně. Za odměnu

obdržely nadílku. Opět se vybíralo vstupné. V letech 1963 – 65 nejsou uvedeny vánoční besídky. V roce 1966 a 1970 se vánoční besídka neuskutečnila z důvodu nemoci dětí. Kronika v roce 1966 uvádí: „*Dětem byly rozdány perníkové chaloupky, které zhotovila vedoucí školy. Scénky na vánoční besídku byly nacvičeny, ale pro velkou absenci dětí se program neuskutečnil.*“ (školní rok 1966 – 67)

Od roku 1973 až školního roku 1998 - 99 nejsou uváděny vánoční besídky. Není patrné, zda se konaly, nebo zda jen chybí zápis v kronice, protože ve školním roce 1973 – 74 došlo ke změně ředitelky a zápisy v kronice jsou vedeny jiným stylem. V roce 1992 a 1995 se objevil záznam o oslavě Mikuláše.

7.1.2. Den vítězství pracujícího lidu

Počínaje rokem 1957 se oslavoval 25. února Den vítězství pracujícího lidu až do roku 1973 celkem dvanáctkrát. Od roku 1973 se změnou zápisů není Den vítězství pracujícího lidu uváděn. S největší pravděpodobností se Den vítězství pracujícího lidu oslavoval, ale protože zápisy prováděla jiná kronikářka, žádné záznamy o oslavě tohoto dne po roce 1973 jsem v kronice Mateřské školy v Čelkovicích nenalezla.

7.1.3. Mezinárodní den žen

Mezinárodní den žen (dále jen MDŽ) se slavil podle zápisů v kronice Mateřské školy v Čelkovicích od roku 1955 do roku 1973 celkem jedenáctkrát. Slavil se pro maminky dětí a pracující ženy v Čelkovicích. Děti většinou předvedly naučené básně a písně, a předaly vlastnoručně vyrobené dárky. Za odměnu dostaly slavnostní svačinu. Od roku 1973 nejsou uváděny oslavy MDŽ. Oslava MDŽ se znovu objevuje v kronice v roce 1977 – 78. Od té doby se opět oslavovalo MDŽ až do roku 1984. Celkem tedy sedmkrát. V roce 1981 například k MDŽ děti sázely květiny pro ženy patronátního závodu Jednota. Také děti vystupovaly se svým kulturním pásmem pro brigádu socialistické práce n.p. Otavan. Navštívily továrnu a soudružkám předvedly krátké kulturní vystoupení. Pro členky Jednoty Čelkovice byl připraven krátký program k MDŽ. Další záznam o oslavě MDŽ až do roku 1999 jsem již nenalezla.

7.1.4. Mezinárodní den dětí

Mezinárodní den dětí se podle kroniky Mateřské školy v Čelkovicích oslavoval od roku 1955 do roku 1973 celkem dvanáctkrát. Slavil se formou veřejného vystoupení. Děti byly odměněny od Rady žen. V jiných letech se uskutečnil výlet do lesa Pintovky a na Úhor, kde měly děti slavnostní svačinu. Ve školním roce 1958 - 59 od 1. do 6. června měly děti zábavný program k Mezinárodnímu dni dětí. Promítaly se pohádky, hrály závodivé hry a šlo se na výlet do Pintovky. V roce 1962 - 63 při oslavách Mezinárodního dne dětí byly dětem promítnuty filmy, bylo zahráno maňáskové divadlo, zopakovaly se básně, písně a tanečky. V následujících letech probíhaly oslavy Mezinárodního dne dětí obdobným způsobem, v některých letech byly děti obdarovány čokoládou od Výboru žen a zároveň byl uskutečněn výlet na Úhor, kde děti hrály zábavné hry.

V roce 1976 - 77 se opět v kronice objevuje oslava Mezinárodního dne dětí. Děti tento den slavily společně se všemi dětmi z obce. Byl uspořádán táborový oheň a různé soutěže. Od té doby se záznamy o oslavě Mezinárodního dne dětí v kronice nevyskytují. Přesto se domnívám, že Mezinárodní den se oslavoval každým rokem a kronikářka pravděpodobně zápis pouze neprovedla.

7.1.5. Svátek práce

Svátek práce se podle kroniky od roku 1957 oslavoval každoročně až do roku 1973. Tedy celkem sedmáctkrát. Poté se změnou ředitelky dochází k jinak vedené kronice a významné dny nejsou již uváděny. Kronika uvádí, že děti si zhotovily mávátko a většina se zúčastnila průvodu. Dětem byl objasněn význam tohoto dne pro pracující lid. V dalších letech děti přednášely básně, vlastními ilustracemi vyzdobily nástěnku a zhotovily květy k výzdobě oken a do průvodu.

7.1.6. Den osvobození

Den osvobození byl též oslavován od roku 1957 do roku 1973 celkem sedmáctkrát. Po roce 1973, jak je již výše uvedeno, došlo ke změně kronikářky. Zmínky o Dni osvobození se po roce 1973 (počínaje rokem 1975) objevují vždy po pěti letech. Den osvobození oslavovaly děti z mateřské školy například školní oslavou. Přednesly básně a na závěr vyslechly v pozoru hymnu ČSSR a SSSR. V jiných letech

byla dětem podle kroniky vštěpována láska a vděk k SSSR. V roce 1975 v mateřské škole po celý rok probíhala internacionální výchova, která byla zaměřena na 30. výročí osvobození Československa sovětskou armádou. V roce 1980 se slavilo 35. výročí osvobození. Děti vystupovaly v patronátním závodě Jednota s kulturním pásmem. Další záznamy o oslavě Dne osvobození nebyly nalezeny.

7.1.7. Den Československé lidové armády

Den Československé lidové armády se podle kroniky připomínal dětem od roku 1958 do roku 1971. V roce 1971 byla uskutečněna návštěva vojenského útvaru 8045 ke Dni československé lidové armády. Děti se seznámily se zbraněmi a se životem vojáků. V mateřské škole potom učitelky navázaly na získané znalosti z návštěvy vojenského útvaru.

7.1.8. Den horníků

Den horníků byl dětem připomínán vhodnou formou v letech 1958 až 1963 a dále dle zápisů až v letech 1970 - 1973. Jak je tedy patrné, celkem se oslavoval Den horníků jen osmkrát za tak dlouhé období.

7.1.9. Den československého letectva

Zmínku o dni letectva jsem našla v kronice mateřské školy v Čelkovicích pouze ve školním roce 1959 - 60 a ve školním roce 1972 - 73. Den československého letectva byl dětem objasněn vhodnými obrázky, četbou a říkankami.

7.1.10. Den znárodnění velkých podniků

První zmínku o Dni znárodnění velkých podniků jsem v kronice mateřské školy v Čelkovicích našla v roce 1959. Tento den se oslavoval 28. října. Od tohoto roku až do roku 1973 se Den znárodnění oslavoval celkem osmkrát. Dětem byl objasněn přiměřeným způsobem četbou, básněmi a obrázky na nástěnce. Od roku 1973 se změnou ředitelky mateřské školy a se změnou zápisů se již Den znárodnění neobjevuje.

7.1.11. Den tisku

Tento den byl oslavován dle kroniky od roku 1970 a to 21. září. V roce 1970 bylo oslavováno 50. výročí Rudého práva. V roce 1972 na oslavu Dne tisku, rozhlasu a

televize byla uspořádána výstava dětských knih a ukázkou denního tisku byly děti poučeny o významu tohoto dne. Oslava Dne tisku, rozhlasu a televize podle zápisů v kronice proběhla pouze dvakrát. Od roku 1973 se již v kronice neobjevuje.

7.1.12. Návštěvy

Dne 19. dubna 1974 navštívil mateřskou školu příslušník Sboru národní bezpečnosti (dále jen SNB) a vedl s dětmi rozhovor o dopravní kázni, objasňoval jim funkci a význam členů SNB a názorně dětem předvedl řízení křižovatky.

V kronice Mateřské školy v Čelkovicích se objevovaly také zápisy související se spoluprací patronátního závodu. Děti z mateřské školy se ve školním roce 1977 - 78 zúčastnily tři veřejných vystoupení, na nichž předvedly připravené kulturní pásmo.

Dne 18. října na výroční schůzi patronátního závodu Jednoty Čelkovic

Dne 8. listopadu na veřejné schůzi pořádané složkami Národní fronty

Dne 8. března na oslavě Mezinárodního dne žen

V roce 1984, při přestěhování do nové budovy, navštívili mateřskou školu v Čelkovicích představitelé Městského národního výboru v Táboře, zástupci místní organizace KSČ (Komunistická strana Československa) a patronátního závodu Jednota Čelkovic. Na návštěvu chodily pravidelně učitelky Lidové školy umění v Táboře, aby provedly u dětí průzkum hudebního a výtvarného nadání.

7.1.13. Výlety

Od roku 1956 chodily téměř každým rokem děti z Mateřské školy v Čelkovicích na pěší výlet do blízkého okolí. Většinou na Úhor, do blízkého lesa Pintovka, protože mateřská škola je v lokalitě, která má do lesa velmi blízko. Také děti s učitelkami chodily na výlet na Horky, to je příměstská část s velmi hezkou přírodou. Od roku 1968 do roku 1980 nebyl v kronice uveden žádný záznam o výletě. V roce 1981 jely děti na výlet na Větrovy. Další zápis o výletě. v kronice mateřské školy v Čelkovicích nebyl nalezen.

7.1.14. Divadla

Podle zápisů v kronice se první divadlo v mateřské škole konalo v roce 1963 v rámci MDD a to divadlo maňáskové. Další záznam o divadle uvádí kronika až ve

školním roce 1986 - 1987. Děti během tohoto školního roku navštívily několikrát divadelní představení. Žádný jiný záznam o divadle v kronice není.

7.1.15. Mimořádné události

Kromě významných dní jsou v kronice zaznamenány mimořádné vnitrostátní okolnosti. Např. volba prezidenta nebo obsazení republiky státy Varšavské smlouvy.

Dne 13. 11. 1957 zemřel prezident Antonín Zápotocký. Dětem bylo vysvětleno, jak se mají chovat v době smutku. Dne 19. 11. 1957 byl zvolen nový prezident Antonín Novotný. Děti byly vhodnou formou seznámeny s jeho životem. Dne 12. 4. 1961 první let člověka do vesmíru, v roce 1967 slavily děti výročí letu člověka do vesmíru. Děti byly seznámeny s dokumentárními snímky. Dne 23. 3. 1968 byl zvolen prezidentem generál Ludvík Svoboda. Ve dnech 20. – 21. 8. – obsazena naše republika ruskými, polskými, maďarskými vojenskými jednotkami a vojenskými jednotkami NDR.

V kronice se dále objevují zápisy o volbách z roku 1971 . Při této příležitosti děti zhotovily pozvánku rodičům k účasti na volbách. 14. - 16. květen 1971 se slavilo 50. výročí KSČ. Na základě záznamů se děti seznamovaly v hlavních bodech s životem členů KSČ a jejich pronásledováním za doby okupace.

Od roku 1974 již nejsou v kronice uváděny oslavy významných dní v takové míře jako v předešlých letech. Zapsány jsou kulturní akce a účast na veřejné schůzi Komunistické strany Československa Občanského výboru v Čelkovicích. Děti na úvod schůze předvedly kulturní vložku. Zpívaly a přednášely básně. Od roku 1975 začala spolupráce se složkami Národní fronty v Čelkovicích. V roce 1977 se děti z mateřské školy zúčastnily veřejných vystoupení a předvedly připravené kulturní pásmo na výroční schůzi patronátního závodu Jednoty Čelkovice a na veřejné schůzi pořádané složkami Národní fronty.

7.2. Oslavy vztahující se k SSSR

7.2.1. Oslava měsíce Československo – sovětského přátelství

Od roku 1971 se v kronice objevuje oslava měsíce Československo – sovětského přátelství.

Dne 23. listopadu byl zahájen měsíc Československo – sovětského přátelství. Dětem byly ukazovány obrázky, které byly doplněny vyprávěním o SSSR. V dalších letech se při oslavách měsíce Československo – sovětského přátelství se děti zúčastnily pietního aktu pokládání věnců na Leninově náměstí nebo v měsíci Československo – sovětského přátelství se děti s učitelkami aktivně podílely na zřízení koutku přátelství. V roce 1974 děti malovaly Bábušky a seznamovaly se s písněmi Alexandrovova souboru. V letech 1975 – 77 se opět slavil měsíc Československo – sovětského přátelství, byl vytvořen koutek přátelství, nakoupeny sovětské knihy, hračky a pomůcky v zahraničním obchodě v Českých Budějovicích a vše bylo vystaveno v mateřské škole. Ve školním roce 1977 – 78 v měsíci Československo – sovětského přátelství ve spolupráci se zahraniční literaturou v Českých Budějovicích byla provedena první prodejní výstava knih a sovětských hraček v mateřské škole. V letech 1978 – 80 se v měsíci Československo – sovětského přátelství se opět konala prodejní výstava. V roce 1981 v listopadu proběhla prodejní výstava sovětských hraček a knih, o kterou rodiče tentokrát neměli zájem, protože byla malá a málo pestrá nabídka. V měsíci Československo – sovětského přátelství se mateřská škola zúčastnila promítání sovětských pohádek. Tím zápisy o oslavách měsíce Československo – sovětského přátelství končí. Oslavy proběhly od roku 1971 až do roku 1981 každoročně.

7.2.2. Oslava VŘSR

K významným dnům politicky zaměřeným, vztahujícím se k Sovětskému svazu, patřila oslava Velké říjnové socialistické revoluce (dále jen VŘSR). V mateřské škole Čelkovice se oslava VŘSR konala od roku 1959. Dne 7. listopadu 1959 se oslavovalo 42. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Podle zápisu v kronice tato událost prolínala učivem, v rámci dětského chápání. Od roku 1959 se oslavovala VŘSR každým rokem, v roce 1964 a 1965 zápis o oslavě chybí. Dne 7. listopadu 1967 k 50. výročí

VŘSR poslouchaly děti školní rozhlas a učitelka objasnila dětem význam tohoto dne. V roce 1968 se výročí VŘSR neslavilo. V roce 1969 děti poslouchaly pohádku Hora drahokamů, která jim objasnila význam dne VŘSR. V následujících letech 1970 – 1972 probíhaly oslavy obdobně. Dětem byla vysvětlena důležitost VŘSR a prohlédly obrázky, které jim přiblížily život lidí v Sovětském svazu. Učily se báseň o Leninovi, učitelky dětem četly z knihy Šťastnou cestu báseň Říjnová revoluce. Zároveň byla uspořádána výstavka sovětské knihy. Od roku 1973 dochází ke změně zápisů a oslava VŘSR není uváděna. Znovu se objevuje v roce 1977 v roce 60. výročí. Od roku 1978 – 1983 nejsou v kronice žádné zmínky o oslavách VŘSR. Oslava VŘSR proběhla v roce 1984 a při 70. výročí v roce 1987. Od té doby již v kronice nenajdeme o tomto dni žádnou zmínku.

7.2.3. Výročí úmrtí V. I. Lenina

Dne 21. ledna 1972 vedly učitelky s dětmi rozhovor o V. I. Leninovi u příležitosti výročí dne jeho úmrtí. Četly dětem příběh Rozbitá váza. V roce 1973 byl dětem připomenut život V. I. Lenina a jeho boj za práva dělníků. V dalších letech nejsou žádné záznamy o tomto výročí.

7.3. Péče o zdraví dětí

Také v kronice mateřské školy v Čelkovicích je každý rok poznámka k zdravotnímu stavu dětí. Poznámky se vážou k preventivním prohlídkám. Pravidelné očkování sloužilo jako prevence například očkování proti černému kašli. Zdravotní stav dětí byl uveden v kronice Mateřské školy v Čelkovicích poprvé v roce 1958 – 59.

7.3.1. Lékařské prohlídky

Do mateřské školy docházela dětská lékařka MUDr. Julie Švábová. Zdravotní stav dětí byl dobrý až na poměrně velký výskyt plochých nohou. Ve školním roce 1960 – 61 byla opět preventivní prohlídka dětskou lékařkou MUDr. Julií Švábovou. V následujících letech dohlížela na zdravotní stav dětí lékařka MUDr. Vychodilová a dětský lékař MUDr. Tichý. Do mateřské školy docházela také dětská zubní lékařka MUDr. Kubecová a pravidelně kontrolovala dětem chrup.

Další záznamy se týkají očkování proti dětské obrně, černému kašli a záškrtu. Při mimořádném výskytu žloutenky byly děti též očkovány. Co se týče zdravotního stavu, objevují se v kronice záznamy o infekčních dětských nemocích.

Infekční dětské nemoci, které se vyskytly: spála, plané neštovice, zarděnky, příušnice.

Od 13. prosince 1960 byla velká absence dětí z důvodu epidemie chřipky, která trvala až do 8. ledna 1961. Na jaře téhož roku jedno z dětí onemocnělo infekční žloutenkou a z toho důvodu, byly děti proti ní naočkovány. Ze stejného důvodu byly děti pravidelně déle než tři týdny kontrolovány dětskou lékařkou. Jiný případ infekční žloutenky se již nevyskytl.

V následujícím roce na konci ledna byla opět chřipková epidemie. Co se týče infekčních nemocí, v tomto roce onemocnělo jedno dítě spálou a jedno dítě planými neštovicemi. Ve školním roce 1964 – 65 se nevyskytlo žádné infekční onemocnění. Děti byly opět prohlédnuty dětskou a zubní lékařkou. Před vánočními prázdninami v roce 1966 se vyskytla chřipka a jedno dítě onemocnělo spálou. Výhodné byly vánoční prázdniny, protože volno využila ředitelka školy k provedení dezinfekce všech pomůcek a paní uklízečka vše řádně umyla. Dne 10. července 1969 onemocnělo jedno dítě tyfem. Onemocnění mělo původ v rodině a mateřská škola s infekcí neměla nic společného. Přesto byla provedena dezinfekce mateřské školy.

V listopadu 1969 byla Okresním ústavem národního zdraví v Táboře provedena hygienická prohlídka mateřské školy. Během školního roku 1969 - 70 onemocnělo jedno dítě spálou a jedno dítě neštovicemi. Děti měly také záněty průdušek a nosohltanu. V prosinci 1971 měly děti spálu, zarděnky, četné záněty průdušek a nosohltanu. Dne 6. května 1972 prohlédl děti MUDr. Tichý a na návrh paní učitelky doporučil jedno dítě do ozdravovny. Od roku 1973 do roku 1975 není v kronice uveden zdravotní stav dětí.

7.3.2. Karanténa

V kronice je pouze jeden záznam o karanténě, a to z roku 1969 – 70, jak bylo již výše uvedeno. Během tohoto školního roku onemocnělo jedno dítě spálou a jedno dítě neštovicemi. Děti měly záněty průdušek a nosohltanu, mateřská škola měla karanténu.

7.3.3. Doporučení lékaře

Na základě zvyrazněného textu je vidět, na co byl kladen důraz. Od roku 1976 to bylo na celkové otužování vzduchem při pobytu venku. V zimních měsících byly děti ozařovány horským sluncem. Kronika se též zmiňuje v rámci zdraví o předplaveckých kurzech, které probíhaly od roku 1983. Zúčastňovaly se jich pouze starší děti z mateřské školy s výborným výsledkem, jedno dítě se dokonce naučilo plavat.

V letech 1978 – 1982 zdravotní stav dětí není v kronice uveden. Od roku 1984 se ukazuje, že na celkový zdravotní stav dětí příznivě působí prostředí. Protože mateřská škola je již v nově postavené budově, celkově se zlepšil zdravotní stav dětí. Starší děti, jak je výše uvedeno se otužovaly vodou. Pouze v jarních měsících poklesla docházka dětí z důvodu dětské nemoci – příušnic.

„Prostředí mateřské školy a otužování dětí velice dobře působí na jejich zdravotní stav. Letos, poprvé od r. 1973, se stalo, že v lednu byla stoprocentní docházka.“ (školní rok 1985 – 86) Formy **otužování** od roku 1976 jsou dle zápisů v kronice patrné ve všech letech. Také v roce 1987 – 88 se pokračovalo s otužováním dětí. Co nejvíce byla využívána terasa. Od dubna chodily děti na 12 lekcí plaveckého výcviku.

V lednu 1988 byl zaveden **pitný režim**. Byl zaveden na všech mateřských školách. Děti dostávají před 8 hodinou hrnek ochuceného mléka a během celého dne na požádání i čaj. 13. ledna 1988 navštívila mateřskou školu dětská lékařka, která sledovala dodržování pitného režimu a **délku pobytu venku**. Přesto ke konci školního roku bohužel stoupla nemocnost dětí. Děti měly neštovice, příušnice a časté angíny. Proto byl u všech dětí i všech pracovníků proveden pracovníky Okresní hygienické stanice výtěr z krku. Dle kroniky se o zdraví dětí pečovalo doporučenými metodami. Pokračovalo se v pitném režimu, děti se **otužovaly vzduchem, sluncem a vodou**. 14 nejstarších dětí chodilo na **plavecký výcvik do bazénu**. Dodržoval se časový režim dvou a více hodin venku. Přesto se poměrně zvýšila nemocnost dětí. Je tedy třeba **působit na rodiče**, aby děti též otužovali. Kromě prevence je kladen **důraz i na imunitu**. V roce 1992 - 93 po celý rok byla vysoká docházka, která se snížila pouze při epidemii chřipky. Rodičům pro zlepšení zdravotního stavu jejich dětí byla nabídnuta možnost **zakoupení Juviků** na zvýšení imunity. Zhruba polovina rodičů Juvíky dětem

zakoupila, a tuto akci hodnotila velmi kladně. Jelikož do mateřské školy již několik let chodí i děti romského původu, bylo třeba spolupracovat s dětskou lékařkou MUDr. Váchovou. Podařilo se zlepšit zdravotní stav jednoho romského chlapce. Od roku 1995 se mateřská škola více zaměřila na zdraví dětí. Paní učitelky vytvořily **program**, který nazvaly „**Podpora zdraví**“. Paní učitelky se zaměřily také na **pohybovou aktivitu**, na prevenci proti nemocem propagováním Juvíků a dále na **zdravé stravování**, které se dováželo ze soukromé stravovny pana Donáta. Též nacvičovaly s dětmi **správné brániční dýchání** jako prevenci onemocnění dýchacích cest. V rámci prevence zdraví začaly děti hrát pod vedením paní učitelky **na flétnu**. Děti byly méně nemocné. Dále děti chodily na **plavecký výcvik**. Bohužel pro některé z nich to byl tak traumatický zážitek, že musely do plavání přestat chodit. Proto se učitelky snažily působit na rodiče, aby seznámili děti s prostředím plaveckého bazénu už dopředu a tato situace se neopakovala

Velmi dobrá byla i spolupráce s dětskými lékaři, ke kterým chodily děti s rodiči. Z toho je patrné, že se proměňují podoby péče o zdraví dětí a řeší se společně s rodinou. A to uplatňováním zdravého stravování a užíváním přípravků na zvýšení imunity.

Na základě proměny péče o zdraví dětí se dispenzární prohlídky v dětských zařízeních zrušily, prevence je pouze na rodičích a je dána počtem předepsaných prohlídek.

Na rodiče se působilo i pomocí osvěty. Na schůzce byli seznamováni s protidrogovou výchovou, kterou je třeba provádět už od předškolního věku. Rodiče měli také možnost zapůjčit si knihu *Nenič své chytré tělo*.

7.3.4. Uzavření mateřské školy z důvodu nemoci

Na konci ledna 1962 byla chřipková epidemie a pololetní prázdniny byly o týden prodlouženy. V listopadu 1965 proběhla chřipková epidemie znovu a onemocněla i paní ředitelka. Proto se mateřská škola musela od 6. do 11. prosince uzavřít. V lednu však paní ředitelka onemocněla chřipkou znovu a uzavření mateřské školy se opakovalo a to ve dnech od 5. do 25. ledna.

8. Historie 7. mateřské školy v Hvozdenské ulici

7. mateřská škola v Táboře v Hvozdenské ulici byla zřízena dne 1. října 1950 rozhodnutím okresního národního výboru v Táboře. Vznikla osamostatněním 1. oddělení 6. mateřské školy v Táboře. Škola byla umístěna v hostinci U Křížů. Do užívání dostala jednu místnost pro učebnu, jednu malou předsíň, kterou využívala jako šatnu, dále sociální zařízení a zahradu s pískovištěm. Umístění mateřské školy vzhledem k malým rozměrům místností však bylo nevyhovující. Provoz mateřské školy byl v od pondělí do pátku od 8.00 do 11.00 hodin dopoledne a od 13.30 do 15.30 odpoledne. V sobotu od 8.00 do 11.00 hodin.

O letních prázdninách v roce 1954 se mateřská škola přestěhovala do budovy zdravotní školy. O čtyři roky později, v roce 1958, byla mateřská škola přestěhována do nově upravených místností v budově číslo popisné 21 v Husově ulici na Marecově vrchu. Byla to budova původně postavená pro služební (naturální) byty pedagogických zaměstnanců dnešní 3. a 4. základní školy. Zároveň byl přeměněn provoz na celodenní. A to od pondělí do pátku od 6.30 do 17.30 a v sobotu od 6.30 do 13.00 hodin. Změnilo se tudíž i stravování a kromě svačin se podávaly i obědy dovážené ze 6. mateřské školy.

V období let 1950 až 1963 se pohyboval počet zapsaných dětí mezi 30 až 39. Téměř každý rok proběhla na mateřské škole inspekce. Ve školním roce 1955 - 56 inspekce doporučila z důvodu velkého počtu dětí (42) rozšířit mateřskou školu o další oddělení a zřídit celodenní provoz.

V listopadu 1963 se opět 7. mateřská škola Hvozdenská **stěhovala do nově postavené budovy** na Marecově vrchu, ve které setrvala až dodnes. Na začátku školního roku 1963 – 64 bylo zapsáno 32 dětí, na konci školního roku činil jejich počet již 80. Mateřská škola měla celkem 4 oddělení. Ke zvýšení počtu dětí přispěly ty, které přešly ze zrušené 9. mateřské školy (Jankovec, 1996). V následujícím roce se počet zapsaných dětí zvýšil na 98 a na konci května dokonce na 123. Nárůst počtu dětí pokračoval i v roce 1965 – 66. Na začátku školního roku bylo zapsáno 118 dětí, ale v průběhu roku se počet opět navýšil na celkových 147.

Od roku 1966 zájem o umístění dětí v 7. mateřské škole i nadále převyšuje možnosti mateřské školy a počet přijatých dětí je limitován počtem 120. Přijaty jsou

pouze děti zaměstnaných matek. V letech 1977 až 1981 je kapacita mateřské školy krátkodobě zvýšena na 140 dětí, aby bylo možno uspokojit zájem mimořádně silných populačních ročníků. Po tomto datu se pohybuje počet zapsaných dětí mezi 90 až 120. (Jankovec, 1996) Ve školním roce 1987 - 88 došlo na základě jednání s Městským národním výborem a Okresním národním výborem k závažné změně v provozu mateřské školy. Z rozhodnutí Městského národního výboru v Táboře (dále jen MěNV), odboru školství byly ponechány v provozu pouze dvě třídy. Celé první patro mělo být, podle kroniky k dispozici pro zajištění náhradního stravování dětí ze sousední základní školy. Tato opatření měla být pouze na jeden rok, dokud se nedokončí rekonstrukce stávající školní jídelny základní školy. Ukázalo se však, že záměr MěNV je obtížně realizovatelný, a byl novým rozhodnutím v říjnu 1987 zrušen. Mateřská škola však již zůstala celý rok dvoutřídní. Od následujícího školního roku byly otevřeny znovu čtyři oddělení.

8.1. Významné dny v mateřské škole

Podle kroniky Mateřské školy Hvozdenská, která je vedena od jejího založení, od roku 1950 do roku 1992, jsem zjistila, jak probíhaly významné dny a svátky. Také v této kronice je podle zápisů patrné, jak velmi ovlivňuje doba a režim oslavy významných dní a svátků. V kronice jsem našla zápisy významných dní, z nichž některé se každoročně opakovaly. Podle zápisu v kronice byla významná výročí dětem vždy přiměřeným způsobem vysvětlena a třída k oslavě slavnostně vyzdobena.

Mezi významné dny a svátky patřily.

- Mikulášská besídka;
- Den vítězství pracujícího lidu;
- Mezinárodní den žen;
- Mezinárodní den dětí;
- Svátek práce;
- Den osvobození;
- Den československé lidové armády;
- Den horníků.

8.1.1. Mikulášská besídka

Mikulášská besídka byla vždy spojená s nadílkou, kterou připravilo Sdružení rodičů a přátel školy. Slavila se do roku 1952. Od roku 1953 dětem v mateřské škole naděloval dárky Děda Mráz. Oslavy Dědy Mráze skončily rokem 1960 a od roku 1961 se slavila vánoční besídka. Slavila se též za přispění patronátního závodu n.p. Vodní stavby. Na vánoční nadílku přispěl patronátní závod darem 500 Kčs. Za tuto částku bylo dětem nakoupeno ovoce. Od roku 1962 až do roku 1989 nejsou v kronice žádné záznamy o vánoční besídce. Teprve v roce 1990 se slavila opět Mikulášská besídka s nadílkou. V tomto roce před Vánoci děti vyslechly vánoční koncert posádkové hudby.

8.1.2. Den vítězství pracujícího lidu

Den vítězství pracujícího lidu je zaznamenán v kronice až v roce 1973, kdy se slavilo 25. výročí Vítězného února a Lidových milicí. Není patrné, zda se od roku 1948 Den vítězství neoslavoval, nebo jen zápisy chybí.

8.1.3. Mezinárodní den žen

Mezinárodní den žen se podle kroniky 7. mateřské školy v Táboře ve Hvozdenské ulici slavil od roku 1953 každým rokem. Podle zápisů v kronice celkem 36 x. „*Děti účinkovaly na oslavě MDŽ pořádané zaměstnanci Městského národního výboru v Táboře pro chovanky Domova odpočinku*“. (školní rok 1956-57)

„U příležitosti MDŽ byla dne 5. března 1959 školou pořádána besídka, která byla přehlídkou výchovné práce od začátku školního roku. Děti maminkám a ostatním hostům zazpívaly, přednesly přání a básně, předvedly různé dramatizace a tanečky. Výkony dětí byly přítomnými přijaty s obdivem a děti byly odměňovány častým potleskem. Děti obdarovaly maminky kytičkou a malým dárečkem (bonboniérou). Obojí děti samy zhotovily.“ (školní rok 1958-59)

Také 7. března 1960 byla pořádána besídka k Mezinárodnímu dni žen. Při besídce podle záznamu v kronice předvedly děti ukázky výchovné práce. Maminky i ostatní hosté obdivovali výkony dětí a nešetřily potleskem. Po oslavě Mezinárodního dne žen obdarovaly děti maminky dárky vlastní výroby (kytička umělých květín a malá bonboniéra). Podobná oslava proběhla i v následujících letech.

Protože patronát nad mateřskou školou má správa n.p. Vodní stavby v Táboře, navštívily děti společně s ředitelkou a učitelkou mateřské školy patronátní závod. Při oslavě Mezinárodního dne žen v roce 1962 předvedly ukázky výchovné práce a obdarovaly zaměstnankyně závodu dárky, které samy zhotovily. V témže roce byla též besídka pro maminky. Při této příležitosti zahrál maminkám a dětem bývalý žák mateřské školy jedenáctiletý Pepíček Pufr na harmoniku. Na besídkách vystupoval i v dalších letech. Jeho láska k muzice ho provází celý život. Dnes hraje ve známé hudební skupině Tercie v Táboře.

V roce 1964 děti opět navštívily patronátní závod a zúčastnily se oslav Mezinárodního dne žen. Předvedly, co se během roku naučily a obdarovaly zaměstnankyně závodu dárky, které samy zhotovily. V následujících dvou letech proběhla besídka, jak v patronátním závodě, tak v mateřské škole.

V roce 1967 se konala pouze besídka v patronátním závodě. Pro rodiče se besídka ze zdravotních důvodů nekonala. Podle zápisu v kronice se pro rodiče besídka k Mezinárodnímu dni žen neuskutečnila pro karanténu spalniček. Děti předaly připravené dárky maminkám doma.

Protože se počet dětí v mateřské škole značně zvýšil (123 dětí) byla besídka k Mezinárodnímu dni žen v roce 1971 pořádána samostatně v každé třídě. V následujícím roce byla účast rodičů na besídce tak velká, že se mateřská škola rozhodla v příštím roce besídku k Mezinárodnímu dni žen uskutečnit mimo budovu mateřské školy. Nakonec podle zápisu v kronice k tomuto opatření nedošlo, a besídka se konala v následujících letech vždy postupně ve všech třídách. Od roku 1975 po odchodu stávající ředitelky, která ve své funkci pracovala od roku 1973 do roku 1975 se mění zápisy v kronice.

V roce 1977 kronika uvádí. „Pro rodiče byly uspořádány besídky k Mezinárodnímu dni dětí v jednotlivých odděleních. Veřejně vystupovaly děti celkem 5x – kulturní vložky na předvolebních schůzích (2x), pásmo k MDŽ (3x). Pro rodiče byla též provedena ukázková zaměstnání v jednotlivých odděleních.“ (školní rok 1976 - 77)

V létech 1978 – 1980 proběhla besídka k MDŽ obdobným způsobem, a to jak pro maminky v mateřské škole, tak pro členky Brigády socialistické práce (dále jen BSP) n.p. Otavan.

V roce 1982 mateřská škola i nadále spolupracovala s patronátním závodem n.p. Otavan. Děti s učitelkami navštívily pracoviště a připravily pro členky BSP vystoupení k MDŽ s předáváním drobných dárků. Také v následujících letech 1983- 1984 byla besídka pro členky BSP n.p. Otavan a pro maminky dětí mateřské školy. V roce 1986 končí spolupráce s patronátní BSP Otavan z důvodu zániku brigády. Podařilo se získat ke spolupráci místní odbočku Českého svazu žen. Již v roce 1986 tudíž MDŽ probíhalo společně s pracovníci Českého svazu žen. Jejich spolupráce probíhala i formou brigádnické pomoci mateřské škole. Členky Českého svazu žen (dále jen ČSŽ) ušily návleky na obuv a zajistily drobné opravy.

„Zástupkyně se zúčastnily akcí k oslavě MDŽ, MDD a slavnostního rozloučení s předškoláky. Děti obdržely od patronátu slavnostní závěrečné vysvědčení a pro „školáky“ bylo zveřejněno tablo ve vývěsní skřínce ČSŽ.“ (školní rok 1985- 86)

Podle kroniky se MDŽ slavilo i v letech 1987 a 1989. Další zmínky o oslavě MDŽ jsem již v kronice nenalezla. Školním rokem 1991 - 92 zápisy v kronice končí.

8.1.4. Mezinárodní den dětí

Mezinárodní den dětí se podle zápisů v kronice od roku 1950 slavil každým rokem až do roku 1989. Měnila se pouze jeho podoba. Z kroniky je patrné, že Mezinárodní den dětí byl slaven převážně formou besídky. Jiná forma oslavy tohoto dne se uskutečnila až v roce 1964.

„6. června byla v hostinci „U Křížů“ uspořádána besídka, na které byly předvedeny rodičům a hostům ukázky celoroční výchovné práce v mateřské škole. Zároveň byla v učebně výstava pomůcek k zaměstnání a prací dětí (výkresy a výtvarné práce z hlíny). Péčí Sdružení rodičů a přátel školy bylo dětem připraveno občerstvení.“ (školní rok 1950 - 51)

V následujícím roce se 24. června 1952 opět konala besídka. Děti předvedly ukázky celoroční výchovné práce. Také proběhla výstava prací dětí a pomůcek, které děti využívaly během roku k zaměstnání.

„O Mezinárodním dnu dětí byla rovněž uspořádána besídka spojená s výstavou prací dětí (kreslení, malování, sestrojování, modelování). Na besídce děti předvedly ukázky výchovné práce ve škole během školního roku. Péčí Sdružení rodičů a přátel školy bylo po besídce poskytnuto dětem malé občerstvení.“ (školní rok 1953 - 54).

V následujících letech byla forma oslavy Mezinárodního dne dětí stejná. Za velmi vydařenou besídku uvádí kronika tu z roku 1956.

„Další besídka byla pořádána dne 31. května 1956 u příležitosti Mezinárodního dne dětí. Tato besídka byla neobyčejně zdařilá. Byla přehlídkou výsledků celoroční výchovné práce. Zároveň byla uspořádána výstava výtvarných prací. (kreslení, malování, modelování, sestrojování), která se těšila opravdovému zájmu návštěvníků. Po besídce bylo dětem podáváno občerstvení péčí Sdružení rodičů a přátel školy.“
(školní rok 1955 - 56)

V roce 1958 probíhala oslava Mezinárodního dne dětí obdobným způsobem, opět formou besídky, při které na závěr zazpívaly děti píseň „Maminkám“. Ta byla poděkováním za celoroční péči a práci maminek. Také děti překvapily maminky malým dárkem (bonboniérou). K Mezinárodnímu dni dětí Sdružení rodičů a přátel školy připravilo dětem slavnostní svačinu a pro každé dítě míček. Podobná oslava proběhla i v následujících letech. Měnil se pouze způsob. Sdružení rodičů a přátel školy vždy děti obdarovalo čokoládou, pečivem nebo malým dárkem.

V roce 1964 dochází ke změně oslav Mezinárodního dne dětí. Děti zhlédly maňáskové divadlo a dostaly slavnostní svačinu. Toto je první zmínka v kronice o divadle pro děti.

V následujícím roce patronátní závod Vodní stavby přispěl dětem k Mezinárodnímu dni dětí částkou 300 Kčs. K čemu tuto částku mateřská škola využila, kronika neuvádí. Od roku 1975 slavila mateřská škola Mezinárodní den dětí výletem. Děti přijely do Sezimova Ústí a podél řeky se vracely do Tábora. Po cestě dostávaly různé úkoly a hledaly poklad. V roce 1976 jeli rodiče společně s dětmi na výlet na Hlubokou. Na výlet přispělo Sdružení rodičů a přátel školy. V roce 1977 byla oslavě Dne dětí podle kroniky věnována zvýšená pozornost. Děti jely na výlet do Prahy do divadla „Spejbla a Hurvínka“. Dále se zúčastnily zábavných sportovních soutěží s odměnou. Také zhlédly filmové a divadelní představení. Ještě bylo uspořádáno dopoledne pro děti s „Klubem historických vozidel“. V následujícím roce byla oslava Mezinárodního dne dětí podobná. *„Byl uspořádán výlet pro děti do Prahy. Dopolední program – návštěva zoologické zahrady. Odpoledne návštěva divadelního představení v divadle „Spejbla a Hurvínka“ s názvem „Hurvínek mezi broučky“. Výlet se velmi vydařil k veškeré spokojenosti. Ve spolupráci s Klubem historických vozidel bylo pro*

děti uskutečněno zábavné soutěžní dopoledne spojené s projíždkou v historických autech. Na tuto akci byly pozvány i děti z Územních jeslí.“ (školní rok 1977 - 78).

Rok 1979 je **Rokem dítěte**. Proto oslavy Mezinárodního dne dětí probíhaly podle zápisů v kronice zvláště důstojně. Během roku děti navštívily **desetkrát divadelní představení**. Na závěr školního roku se uskutečnil výlet do Prahy s návštěvou Zoologické zahrady a odpoledního představení divadla „Spejbla a Hurvínka“ s názvem „Ještě jeden Hurvíněk?“ Byla uspořádána dvě soutěžní dopoledne s Klubem veteránů s pásmem her a sportovních soutěží. Na závěr byla projížďka v historických autech. Děti si odnesly nejen spoustu sladkých odměn, ale hlavně nezapomenutelné dojmy a zážitky. Také v roce 1981 slavila mateřská škola Den dětí.

„Děti navštívily divadelní představení, filmové představení a zúčastnily se promítání diafilmů. Bylo uspořádáno sportovní soutěžní dopoledne s množstvím zajímavých her, soutěží a odměněním vítězů i účastníků. Od patronátní Brigády socialistické práce děti obdržely nové hračky.“ (školní rok 1980 - 81)

Obdobná oslava Mezinárodního dne dětí proběhla v roce 1982. Podle kroniky se děti zúčastnily divadelního představení, starší děti ještě promítání filmů v kině Svět. Paní učitelky zahrály dětem maňáskové divadlo. Děti také sportovaly a měly zábavné soutěže, za které byly odměňovány sladkostmi. Členky patronátní BSP předaly dětem dárky (omalovánky a pastelky).

Také v roce 1983 podle kroniky slavila mateřská škola Mezinárodní den dětí. Děti navštívily divadelní představení. V mateřské škole proběhlo sportovní dopoledne, kde děti soutěžily v zábavných hrách a měly slavnostní oběd. Sdružení rodičů a přátel školy zakoupilo nanuky. Od patronátního závodu n.p. Otavan děti dostaly omalovánky a ze školní družiny drobné dárky – výrobky dětí.

„K oslavám MDD bylo zajištěno pro nejstarší děti promítání filmů se soutěžemi a odměnami, pro mladší děti divadelní představení. Kromě těchto kulturních akcí jsme uspořádali sportovní soutěžní dopoledne s hrami a zábavnými činnostmi.“ (školní rok 1983 - 84) Členky BSP přinesly dětem cukroví a drobné dárky.

Jak je patrné ze zápisů kroniky, probíhaly oslavy Mezinárodního dne dětí stále obdobným způsobem. V roce 1987 se do oslav Mezinárodního dne dětí (dále je MDD) zapojily nově studentky Střední zdravotní školy v Táboře. Následující rok obohatila program MDD diskotéka pro děti. Od roku 1990 není již žádná zmínka o oslavě MDD.

Jistě se tento den i nadále oslavoval, ale po roce 1989 opět dochází ke změně zápisů do kroniky. Ve školním roce 1991 - 1992 končí zápisy v kronice 7. mateřské školy.

8.1.5. Svátek práce

Svátek práce a jeho oslava je zaznamenána v kronice 7. mateřské školy v Hvozdenské ulici od roku 1951. Jak je výše uvedeno, podle zápisu v kronice bylo významné výročí dětem vždy přiměřeným způsobem vysvětleno a třída k oslavě slavnostně vyzdobena.

„Před 1. květnem byl dětem vysvětlen význam „Svátku práce“. V den 1. máje se některé děti zúčastnily s rodiči průvodu. Děti se naučily příležitostné básně a písně.“
(školní rok 1950 - 51)

Kronika uvádí oslavu Svátku práce každým rokem od roku 1951 až do roku 1962. Od roku 1963 došlo ke změně kronikářky a záznamy o Svátku práce v kronice nejsou. Objevují se znovu až v roce 1970 a to pouze poznámkou - významné výročí dětem přiměřeným způsobem objasněno. Podle kroniky je každý rok záznam o svátku práce. Po roce 1989 se již svátek práce v mateřské škole neslaví.

8.1.6. Den osvobození

Den osvobození byl oslavován podle kroniky 9. května od roku 1951. V roce 1951 kronika uvádí. Oslavovalo se 6. výročí znovunabytí svobody a osvobození naší vlasti Rudou armádou. Byla uctěna památka obětí v druhé světové válce a umučených v koncentračních táborech a věznicích.

V roce 1955 se slavilo 10. výročí osvobození. Třída i chodba byla za pomoci dětí k tomuto výročí vyzdobena. Oslava Dne osvobození podle kroniky probíhala obdobným způsobem až do roku 1962. V roce 1963 došlo ke změně kronikářky a nejsou uváděny zápisy o významných výročích. Objevují se znovu až v roce 1970 v době oslavy 25. výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou.

V roce 1973 kronika uvádí „děti položily kytici karafiátů k pomníku Rudoarmějce a k desce zakládající člence komunistické strany s. J. Metelcové. Při kladení květin se u pomníku Rudoarmějce děti setkaly se souborem z Archangelska a byly odměněny odznaky.“

V roce 1975 kronika uvádí. „30. výročí osvobození Rudou armádou – všechny děti se zúčastnily slavnostního aktu pokládání květin k pomníku Rudoarmějce, děti 2. a 3. oddělení položily květy na táborském popravišti. Síň tradic v táborských kasárnách opět navštívily jen děti 2. a 3. oddělení, kde jim byl promítnut film o našem osvobození.“ (školní rok 1974 - 75).

Od roku 1975 dochází ke změně kronikářky. Mění se styl zápisů. Jsou sice podrobnější, ale o významných výročích se kronika hlouběji nezmiňuje. Kronika uvádí. „*Plněna dle ročního plánu oslava významných dnů a výročí roku. Nástěnkami bylo působeno též na rodiče.*“ (školní rok 1976 - 77)

Další zmínku o oslavě Dne osvobození kronika uvádí v roce 1980. K 35. výročí osvobození se děti zúčastnily kladení květin k památníku.

V roce 1983 kronika uvádí. „Děti pozorovaly přípravy oslav a výročí a podílely se vlastní prací na těchto přípravách, ať již to byly májové oslavy, účast na pietním aktu nebo kladení květin k památníku. Velmi významnou akcí byl Závod míru, kdy v letošním ročníku byl Tábor etapovým městem. Děti sledovaly průběh Závodu míru a své dojmy výtvarně zpracovaly.“ (školní rok 1982 - 83)

V roce 1984 se děti též přímo podílely na některých přípravách významných dnů a to výzdobou školy, účastí při pietním aktu kladení věnců k památníku padlých hrdinů. Též se zapojily do uměleckých soutěží z literární a výtvarné výchovy. Ve výtvarné soutěži „Děti, mír a umění“ získala dokonce jedna žákyně 3. místo v okresním kole.

Následující rok 1985 byl podle kroniky stěžejním úkolem ročního plánu odraz významných výročí ve výchovné práci, zejména 40. výročí osvobození. Kronika uvádí, že s přihlédnutím k věkovým zvláštnostem byly děti dostupnou formou zapojovány do oslav. A také do některých veřejných akcí. Navštívily památník, účastnily se na pietním aktu, spolu účastnily se na výzdobě a na úpravě okolí mateřské školy. Také se zapojily do uměleckých soutěží. V následujících letech jsem konkrétní zmínky o oslavě Dne osvobození již nenašla. Kronika v roce 1986 zmiňuje. „*Jako v předchozích letech, tak i v tomto školním roce byla velká pozornost věnována výchovnému využití významných událostí a výročí.*“ (školní rok 1985 - 86). Další zmínky o oslavě Dne osvobození v kronice od roku 1986 již nejsou. Záznam o významných dnech vystřídal záznam o vystoupení na veřejnosti.

8.1.7. Den Československé lidové armády

Záznamy k oslavě Dne armády jsou dle kroniky vedeny od roku 1951. „Dne 6. října 1951 byl vhodným způsobem dětem vysvětlen význam „Dne československé armády“. Děti mají naše vojáky rády, a proto se besedy velmi živě zúčastnily. Děti byly seznámeny s životem a prací vojáků a byly upozorněny, aby se dne 9. října zúčastnily ukázkového cvičení naší armády na hřišti ČSSŽ. Děti, které cvičení přihlížely, vypravovaly pak s nadšením o jeho průběhu. S dětmi byla nacvičena píseň *Ta vojenská trubka pěkně hlaholí.*“ (školní rok 1951- 52)

V následujících letech 1952 – 1962 kronika uvádí poznámku. „Všech významných událostí a výročí bylo vzpomenuo vhodným, dětem přijatelným způsobem. K těmto významným dnům byla vždy třída vhodně vyzdobena.“ Žádné další podrobnosti.

V roce 1963 dochází ke změně kronikářky a Den Československé lidové armády v letech 1963 – 1970 není uváděn. Od roku 1970 se znovu objevuje zápis. „*Významná výročí byla dětem přiměřeným způsobem vysvětlena.*“ (školní rok 1970 - 71)

Stejný zápis je v kronice každý rok od roku 1970 až do roku 1976. Jak je již výše uvedeno, v roce 1975 opět dochází ke změně kronikářky. Zápisy jsou nadále vedeny obdobným způsobem. V roce 1977 k další změně kronikářky. „*U příležitosti oslavy Dne armády byla uskutečněna beseda dětí s vojáky, zástupci VÚ v Táboře, s. desátníkem Irsákem a vojínem Balnerem.*“ (školní rok 1977 - 78). Kronika dále uvádí besedu dětí s vojáky v roce 1978. Od roku 1979 do roku 1982 nejsou v kronice záznamy o oslavě Dne armády. V roce 1983 až 1986 se opět uskutečnila beseda s příslušníky Československé lidové armády. Od roku 1987 až do roku 1992 nebyly nalezeny již žádné zápisy ke Dni armády. Tímto rokem zápisy v kronice končí.

8.1.8. Den horníků

V kronice 7. mateřské školy jsem našla také záznamy ke Dni horníků od roku 1951. „Ke Dni horníků bylo dne 8. září 1951 s dětmi rozprávěno o těžké a namáhavé, ale záslužné práci našich horníků. Děti se naučily příležitostnou píseň *Děti horníkům.*“ (školní rok 1951- 52). Jak je již výše uvedeno v následujících letech 1952 – 1962 kronika uvádí poznámku. Všech významných událostí a výročí bylo vzpomenuo vhodným, dětem přijatelným způsobem. K těmto významným dnům byla vždy třída

vhodně vyzdobena. Se změnou kronikářky v roce 1963 dochází také ke změně zápisů. V letech 1963 – 1970 se záznamy o Dni horníků neobjevují. Není patrné, zda se oslava konala, nebo ji kronikářka pouze nezapsala. Od roku 1970 – 1976 se v kronice objevují pouze zápisy tohoto znění: „ Významná výročí byla vždy dětem vysvětlena.“ Některá výročí jsou zvláště vypsána, ale Den horníků jsem mezi nimi nenalezla. Zápisy jsou vedeny pořád stejným způsobem i při změně kronikářky v roce 1977. Významná výročí byla zahrnuta do plánů učitelek, a proto se objevují zápisy. Významná výročí plněna dle ročního plánu. Nástěnkami bylo též působeno na rodiče. „Významné dny a výročí se bezprostředně odrážely v životě mateřské školy.“ (školní rok 1977 - 78). Od roku 1979 do roku 1992 nejsou v kronice záznamy o oslavě Dne horníků.

8.1.9. Návštěvy

Ve školním roce 1962 - 63 navštívil v rámci schůze Sdružení rodičů a přátel školy MUDr. František Tichý mateřskou školu s přednáškou o nervozitě dětí a učitelka Knězová vedla přednášku o vadách řeči a jejich odstraňování. Další návštěvou byli zástupci spřátelených armád v rámci cvičení „Vltava“, a to příslušníci Národní lidové demokratické armády NDR. 10. listopadu 1971 navštívili mateřskou školu lékaři různých států. Zúčastnili se demonstrace protiepidemického opatření při virové hepatitidě, která se objevila v mateřské škole. Podepsali se též do kroniky. Byli to lékaři z Filipín, Indie, Thajska, Nigérie, Libérie, Indonésie, Iráku a ČSSR. V rámci oslav Dne armády byla uskutečněna beseda s vojáky, zástupci vojenského útvaru v Táboře. Na oslavu 30. výročí Vítězného února byli pozváni příslušníci Lidových milicí. V roce 1977 navštívili mateřskou školu pracovníci Městského národního výboru, učitelky základní školy, jeslí, Lidové školy umění v Táboře a též školní lékař. V roce 1978 navštívil v měsíci bezpečnosti mateřskou školu příslušník Veřejné bezpečnosti. V téže roce navštívil mateřskou školu redaktor časopisu Palcát, redaktor Československého rozhlasu z Českých Budějovic a zástupce Okresního kulturního střediska s hudebně zábavným pořadem. Návštěvy se během let opakovaly. Za zmínku stojí návštěva Okresní školní inspekce a 32 ředitelky z okresu Tábor na ukázkové pedagogické radě. Byla také provedena ukázková hospitace z tělesné výchovy a předvedena návaznost jeslí a mateřské školy. Ve školním roce 1983 - 84 se uskutečnily návštěvy při hospitacích, kterých se zúčastnily vychovatelky školní družiny, učitelky základní školy

a sestry z jeslí. V roce 1986 navštívil mateřskou školu psycholog s přednáškou pro rodiče a zástupkyně Svazu žen. Velmi dobrá je též spolupráce s Okresní pedagogicko-psychologickou poradnou, kterou zastupuje PhDr. J. Kadlec. Z uskutečněných návštěv je třeba připomenout několikrát opakované návštěvy patronátní třídy Střední zdravotnické školy v Táboře, dále návštěvy MUDr. Křemenové a učitelky Boučkové z Lidové školy umění. Na závěr školního roku 1987 - 88 se uskutečnilo několik akcí Okresního pedagogického střediska. Byly to závěrečné pohovory učitelek z dvouletého průběžného vzdělávání a instalace výstavy pomůcek k plnění programu elektronizace. Během této akce po dobu 14 dní se v mateřské škole vystřídaly učitelky z celého okresu, aby zhlédly výstavu.

„Během roku se uskutečnilo několik návštěv a kontrol, z nichž nejvýznamnější byla návštěva pana starosty Dr. Jiřího Vaníčka, vedoucího Městského úřadu referátu školství ing. Jana Mrzeny a dále zahraničních hostů - učitelky z Anglie Suzanne Jones, dále přítel Janne Godfrey z Ameriky a manželů Magenheimerových.“ (školní rok 1991 - 92)

Téměř každým rokem proběhla návštěva okresní školní inspekce.

8.1.10. Výlety

Dne 14. června 1950 se uskutečnil výlet do Bechyně a dále ještě větší pěší vycházka do mateřské školy v Čelkovicích. V následujícím roce se místo výletu uskutečnila vycházka do tábořského muzea. Dne 26. června 1953 šly děti na výlet do Pintovky a při té příležitosti navštívily Mateřskou školu v Čelkovicích. V následujících dvou letech byl výlet stejný. V roce 1957 jela Mateřská škola Hvozdenská společně s Mateřskou školou v Chýnově autobusem na Hlubokou nad Vltavou. Děti si prohlédly zoologickou zahradu, muzeum v zámku Obora a zámek Hluboká. Obdobný výlet se konal v roce 1959. V roce 1958 navštívily děti společně s dětmi z Mateřské školy v Chýnově Prahu a její zoologickou zahradu a letiště v Ruzyni. Od roku 1960 do roku 1970 nejsou v kronice záznamy o výletě. V roce 1971 se uskutečnil pěší výlet na Babí horu, kde se konaly závody v běhu, hodů a ve skoku. Všechny děti byly odměněny. Stejný výlet se opakoval i v následujícím roce 1972. „*Děti se zúčastnily branného cvičení v rámci výletu do Sezimova Ústí. Byla provedena hra Na lišku.*“ (školní rok 1973 - 74) V roce 1975 v rámci oslav Mezinárodního dne dětí, byly děti na pěším výletě

v Sezimově Ústí. Cestou zpět plnily úkoly a hledaly poklad. V roce 1975 dochází ke změně kronikářky, a od roku 1975 do roku 1984 nejsou v kronice uvedeny výlety. V roce 1985 šly děti na výlet do Sezimova Ústí a okolí Tábora.

„V rámci vlastenecké výchovy byl uskutečněn velmi pěkný výlet do okolí Tábora. Autobusem do Zárybnické Lhoty, pak pěšky na Smyslov a vlakem zpět do Tábora.“ (školní rok 1985 - 86) V roce 1987 byl uspořádán pro děti výlet do okolí Tábora, pěšky podél řeky, přes Čelkovice na Horky a zpět autobusem. V roce 1989 byl výlet autobusem na Hlubokou, kde děti zhlédly divadelní představení *Zlatá antilopa* v Malém divadla v Ohradě. Potom si prohlédly zoologickou zahradu. Na závěr školního roku se uskutečnil ještě výlet do okolí Tábora, spojený se soutěžími a hledáním pokladu. V roce 1990 jely děti opět na Hlubokou, kde viděly divadlo v přírodě, prohlédly si zoologickou zahradu a navíc si užily ještě pouť. Autobus byl uhrazen z peněz SRPŠ. V roce 1991 šly děti pěšky do okolí Tábora a opékaly špekáčky na Soukeníku. Tentýž výlet se opakoval v roce 1992.

8.1.11. Divadla

Záznamy o návštěvě divadla se objevují v kronice velmi zřídka. První zmínku jsem našla v roce 1964 v souvislosti s oslavou Mezinárodního dne dětí. Děti zhlédly maňáskové divadlo a dostaly slavnostní svačinu. Další zmínka o divadle je až v roce 1978 opět v souvislosti s oslavou MDD. Děti jely do Prahy do divadla Spejbla a Hurvínka a shlédly představení *Hurvínek mezi broučky*. Ve školním roce 1978 - 79 navštívil mateřskou školu pan Daňhel z Okresního kulturního střediska s hudebně zábavným pořadem. Tento rok byl Rokem dítěte a podle kroniky 7. mateřské školy děti během roku navštívily na deset divadelních představení. Na závěr školního roku jely děti opět do Prahy do divadla Spejbla a Hurvínka na divadelní představení *Ještě jeden Hurvínek?*. V následujícím roce děti navštívily celkem dvanáct divadelních představení a dvě filmové promítání. Od roku 1980 až do roku 1992 jsou uváděna divadelní a filmová představení pouze v souvislosti s oslavou MDD. Také se v kronice objevuje maňáskové divadlo, které nacvičily paní učitelky pro děti v rámci oslav MDD. Pouze ve školním roce 1990 - 91 kronika uvádí návštěvu vánočního koncertu posádkové hudby, maňásková divadla, promítání pohádek a každý měsíc návštěvu divadelního představení.

8.1.12. Mimořádné události

Kromě významných dní jsou v kronice 7. mateřské školy také zaznamenány mimořádné státní okolnosti - volba prezidenta nebo obsazení republiky vojsky států Varšavské smlouvy.

Dne 23. listopadu 1950 v den 54. narozenin prezidenta Klementa Gottwalda, byly děti poučeny o jeho životě a díle. Kronika uvádí: *„Dne 23. listopadu, v den 55. narozenin prezidenta republiky Klementa Gottwalda bylo s dětmi rozprávěno o jeho mládí a životě vůbec, o jeho celoživotní práci pro drobný pracující lid. Dětem byly ukázány obrázky z knihy „ Mládí Klementa Gottwalda“.“* (školní rok 1951 - 52) Smutnou událostí bylo úmrtí prezidenta republiky Klementa Gottwalda dne 14. března 1953. Paní učitelky společně s dětmi zhotovily nástěnku s obrázky ze života zesnulého a několikrát vedly rozhovor s dětmi o dětství a životě Klementa Gottwalda. Děti společně navštívily katafalk na Žižkově náměstí, kde položily sněženky.

Dne 21. března 1953 byl zvolen nový prezident Antonín Zápotocký.

Dne 16. září 1966 navštívili vojáci Národní lidové armády Německé demokratické republiky 7. mateřskou školu. Návštěva zástupců spřátelených armád v rámci cvičení *Vltava* proběhla ve velmi přátelském duchu. Přítomní zástupci cvičících armád vysoce ocenili srdečné přijetí. Také dětem přivezli plyšového medvěda. V kronice se dochoval děkovný dopis. Školní rok 1968 - 69 byl zahájen za zcela mimořádných událostí. *„Přítomnost vojsk Varšavské dohody a hlavně jejich nástup byl pro náš lid událostí nepochopitelnou. Tím více bylo třeba, abychom pod vedením KSČ v čele s generálem Ludvíkem Svobodou připravovali podmínky k normalizaci ekonomických a kulturních poměrů v naší krásné republice.“* (školní rok 1968 - 69)

V úvodu školního roku 1970 - 71 dle zápisu kroniky shrnuje ředitelka významné události předešlého školního roku, které podstatně ovlivňovaly život mateřské školy. Zmiňuje rok, ve kterém Komunistická strana Československa dovršila 50 let práce a bojů za nastolení spravedlivého řádu s vládou pracující třídy a její 14. sjezd, který přinesl ve svých usneseních další perspektivy do politického a hospodářského života našeho státu. Zmiňuje dokument *Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti*.

Dne 29. května 1975 děti s učitelkami poslouchaly úryvek z volby prezidenta republiky Gustava Husáka. Školní rok 1975 - 76 byl velmi ovlivněn politicky, protože se konal 15. sjezd KSČ a 25. sjezd KSSS (Komunistická strana Sovětského svazu). Paní učitelky se zúčastnily s dětmi čtyř slavnostních schůzí složek Národní fronty, na kterých děti předvedly kulturní pásmo. Ideově výchovná práce na začátku školního roku 1976 - 77 prolínala přípravou na volby do zastupitelských orgánů, jak v oblasti práce s dětmi, tak s rodiči. Volby proběhly ve dnech 15. a 16. října 1976. Školní rok 1985 - 86 je uveden rekapitulací předešlého roku, který probíhal v duchu významných politických událostí. Kronika mateřské školy uvádí 17. sjezd KSČ, 65. výročí založení KSČ a volby do zastupitelských orgánů, které se odrazily nejen ve výchovně vzdělávacím procesu, ale i v angažovanosti pedagogických pracovníků v práci na veřejnosti. Také děti vystupovaly na veřejnosti s kulturním programem například na předvolební schůzi.

„Školní rok 1989 - 90 byl poznamenán výraznými politickými změnami v naší společnosti, které se projevovaly růstem politického napětí a vyvrcholily tzv. „sametovou revolucí“ v listopadu 1989. Celospolečenské změny zasáhly i do oblasti školství, ať to byly změny ministrů, ale hlavně koncepční změny, obsažené v novele zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školní zákon) ve znění zák. č. 171/1990 Sb.“ (školní rok 1989 - 90)

8.2. Oslavy vztahující se k SSSR

8.2.1. Oslava měsíce Československo – sovětského přátelství

Ve školním roce 1972 - 1973 děti vystupovaly na slavnostní schůzi Svazu Československo - sovětského přátelství (dále jen MČSP) a jejich vystoupení bylo velmi kladně hodnoceno. Také ve školním roce 1974 - 1975 se děti zúčastnily slavnostní schůze Svazu Československo-sovětského přátelství (dále jen SČSP) na Marechově vrchu a předvedly krátký program. Ve školním roce 1980 - 1981 děti opět vystupovaly na schůzi SČSP. *„V letošním školním roce byla věnována zvýšená pozornost významným politickým výročím a událostem, která se odrazila i v ročním plánu školy. Děti vystupovaly na slavnostní schůzi SČSP a ČSŽ (Český svaz žen) v hostinci u*

Křížů.“ (školní rok 1980 - 81) Na schůzích SČSP děti vystupovaly i v letech 1983 až 1985 a v letech 1987 až 1988.

8.2.2. Oslava VŘSR

Oslava Velké říjnové socialistické revoluce patřila k významným dnům, politicky zaměřeným, vztahujícím se k Sovětskému svazu. Podle zápisů v kronice 7. mateřské školy v Hvozdenské ulici se VŘSR oslavovala od roku 1950. Kronika uvádí pouze zmínku o VŘSR a přiměřeném vysvětlení dětem. V roce 1972 kronika uvádí 55. výročí VŘSR. V roce 1975 děti k výročí VŘSR položily květiny k pomníku Rudoarmějce. Až do roku 1976 je vždy v kronice poznámka, všechny významné dny připomenuty. V roce 1977 je uvedeno v kronice veřejné vystoupení dětí k 60. výročí VŘSR. Taktéž v roce 1979 se uskutečnila oslava VŘSR v mateřské škole a děti se svým programem vystupovaly i na veřejnosti. Od roku 1981 se zápis o oslavě VŘSR v kronice neobjevuje.

8.2.3. Výročí narození V. I. Lenina

Podle kroniky se v roce 1970 oslavovalo 100 let od narození V. I. Lenina. Dětem bylo toto výročí přiměřeným způsobem vysvětleno. Od roku 1970 jsem žádný záznam o V. I. Leninovi nenalezla.

8.2.4. Narozeniny generalissima J. V. Stalina

Díla generalissima J. V. Stalina bylo podle kroniky vzpomenuo od roku 1950, v den jeho narozenin dne 21. prosince. Kronika uvádí, že s dětmi byl veden rozhovor o díle J. V. Stalina. Rozhovor byl veden i následující roky. V den pohřbu J. V. Stalina bylo s dětmi vzpomenuo na jeho život a dílo.

8.3. Péče o zdraví dětí

Kronika 7. mateřské školy uvádí každý rok zápis k zdravotnímu stavu dětí. Zápisy se vážou k preventivním prohlídkám. Do mateřské školy docházeli dětské lékaři.

8.3.1. Lékařské prohlídky

Ve školním roce 1952 - 53 byly všechny děti prohlédnuty dětským lékařem Dr. Františkem Tichým a podrobeny prohlídce rentgenem. Mateřskou školu navštívil okresní hygienik a zubní lékař, který prohlédl dětem chrup a některé z nich doporučil k ošetření v ambulanci. Během školního roku 1954 - 55 byly děti dvakrát prohlédnuty školní lékařkou a též byly prohlédnuty rentgenem. Také zubní lékař navštívil mateřskou školu. Dvakrát během školního roku 1955 - 56, byly děti prohlédnuty školní lékařkou. Mimo to byly děti podrobeny prohlídce rentgenem. Školu navštívila odbornice pro nápravu řeči. Děti, u kterých byla nalezena špatná výslovnost, docházely k paní učitelce na tzv. nápravná cvičení. Také ve školním roce 1958 - 59 děti byly prohlíženy školní lékařkou a zubním lékařem. Děti se špatnou výslovností docházely na nápravu řeči. Od roku 1959 byly vždy děti při prvním nástupu do mateřské školy a následně i během školního roku prohlédnuty dětskou lékařkou. Ve školním roce 1964 - 65 všechny nově přijaté děti byly prohlédnuty dětskou lékařkou. Během roku děti prohlédla MUDr. Vychodilová a MUDr. Tichý. V následujících letech probíhaly lékařské prohlídky stejným způsobem. Děti byly pravidelně každý druhý měsíc měřeny a váženy a výsledky byly sdělovány rodičům. Co se týče zdravotního stavu, objevují se v kronice záznamy o infekčních dětských nemocech.

Infekční dětské nemoci, které se vyskytly: spála, černý kašel, spalničky, infekční žloutenka, plané neštovice, příušnice.

Během školního roku 1950 - 51 se nevyskytly žádné nakažlivé nemoci. V druhé polovině října školního roku 1951 - 52 se vyskytlo v mateřské škole osm případů onemocnění spálou. V důsledku toho byla mateřská škola od 24. října do 6. listopadu uzavřena. Ve školním roce 1952 - 53 byl zdravotní stav dětí celkem dobrý. Během školního roku se vyskytl pouze jeden případ černého kašle a spalniček. Ve školním roce 1954- 55 zdravotní stav byl neuspokojivý, vyskytovalo se poměrně hodně případů onemocnění z nachlazení a 4 případy infekční žloutenky. V zimních měsících byl **dětem podáván rybí tuk**. Ve školním roce 1955 – 56 stejně jako v minulém školním roce byl zdravotní stav dětí neuspokojivý. Z infekčních nemocí se vyskytly spalničky – 20 případů, černý kašel – 10 případů, plané neštovice – 4 případy, příušnice – 1 případ. Následkem poměrně dlouhotrvající zimy měly děti často nemoc z nachlazení.

Každým rokem byly děti nemocné, měnil se jen výskyt nemocí a počet nemocných dětí. Například v roce 1956-57 téměř všechny děti onemocněly zarděnkami. Zvláštností následujícího roku byla infekční (asijská) chřipka a v jarních měsících příušnice.

Kromě toho se během školního roku 1958 - 59 vyskytla i infekční žloutenka. Ve školním roce 1964 - 65 děti onemocněly planými neštovicemi a příušnicemi. V roce 1971 onemocněly děti infekční žloutenkou a některé byly hospitalizovány pro podezření z této nemoci. V následujících letech byl zdravotní stav dětí velmi dobrý. Dále ve školním roce 1974 - 75 onemocněly děti planými neštovicemi. Školní rok 1975 – 76 byl rokem s velkým výskytem příušnic a neštovic. Během roku ještě děti onemocněly spalničkami a úplavicí. Ve školním roce 1976 - 77 byly děti málo nemocné, vypukla pouze menší epidemie zarděnek v 1. oddělení.

Také ve školním roce 1977 - 78 byla velmi malá nemocnost dětí, pouze 5 případů spály a nejmladší děti měly neštovice a zarděnky. Ve školním roce 1978 - 79 se nevyskytla žádná infekční onemocnění. Ve školním roce 1982 - 83 byla nemocnost dětí poměrně nízká, kromě výskytu planých neštovic v oddělení nejmladších dětí. Ve školním roce 1984 – 85 měly děti na jaře angínu, několik dětí mělo spalovou angínu, spálu a plané neštovice. V následujícím roce měly děti chřipku. V letech 1986 – 1992 se vyskytly příušnice, zarděnky a spála.

Další záznamy se týkají **očkování** proti obrně, černému kašli a infekční žloutence.

Ve školním roce 1956 - 57 byly všechny děti očkovány proti obrně. Ve školním roce 1958 – 59 byly všechny děti očkovány proti černému kašli. Při výskytu infekční žloutenky v roce 1971 byly všechny děti i zaměstnanci mateřské školy očkováni proti žloutence.

8.3.2. Karanténa

V roce 1966 – 67 v prosinci a lednu byla karanténa z důvodu výskytu spalniček. Podle zprávy lékaře byla i přesto 7. mateřská škola Hvozdenská nejzdravější mateřskou školou v Táboře. Bohužel následující rok byla karanténa příušnic téměř čtyři měsíce. Ve školním roce 1968 - 69 byla dva měsíce karanténa spalniček. V následujících letech nebyla v mateřské škole žádná karanténa a zdravotní stav dětí byl velmi dobrý.

8.3.3. Doporučení

Na základě zvýrazněného textu je vidět, na co byl kladen důraz.

Od roku 1967 byly děti podle rady lékaře **ozařovány horským sluncem**, což velmi pomohlo jejich zdravotnímu stavu. Pouze v roce 1968 nebyly děti, kvůli karanténě spalniček na doporučení dětského lékaře ozařovány horským sluncem. Ozařovány byly jen třídy a herny v nepřítomnosti dětí. Kronika ve školním roce 1982 - 83 uvádí, že po celý rok bylo prováděno **otužování vzduchem a vodou jako prevence onemocnění dětí**. Na téma otužování se uskutečnila i přednáška dětského lékaře pro rodiče na schůzce SRPŠ. Nejstarší děti se zúčastnily předplavecké výuky.

V dalších letech se situace opakovala, stále bylo dbáno na otužování dětí a na dodržování pobytu venku. Individuálně byl sledován zdravotní stav dětí. Nejstarší děti chodily **plavat**. Také v následujících letech byly děti pravidelně otužovány, bylo zařazeno **cvičení venku**, sledován zdravotní stav. Nejstarší děti se opět zúčastnily předplaveckého výcviku. V zimě, kdy děti nemohly jít ven, z důvodu silných mrazů, bylo zajištěno pravidelné větrání a rozvíjena pohybová aktivita ve třídě. Otužování dětí pokračovalo každý rok **častým pobyt venku a vhodným oblékáním dětí a pravidelným předplaveckým výcvikem**.

8.3.4. Uzavření mateřské školy z důvodu nemoci

Jak je již výše uvedeno, v druhé polovině října školního roku 1951 - 52 se vyskytlo v mateřské škole osm případů onemocnění spálou. V důsledku toho byla mateřská škola od 24. října do 6. listopadu uzavřena.

9. Historie Mateřské školy v Měšicích

Podle kroniky Mateřské školy v Měšicích byl dne 20. července 1942 v Měšicích zřízen okresní sociální péčí žňový útulek. Od 1. září 1942 byl útulek změněn na mateřskou školu, která byla přestěhována do hostince pana Prokopa. V krátkém čase se mateřská škola přestěhovala do staré školy číslo popisné 64, do jedné místnosti bývalé kuchyně bytu pana řídícího. Místnost však byla malá. Mateřskou školu navštěvovalo průměrně 27 dětí. Podle kroniky Mateřské školy v Měšicích byl zahájen školní rok 1942 - 43 a po té již zápis v kronice chybí a objevuje se až po válce v školním roce 1945- 46. Mateřská škola v Měšicích je umístěna ve staré škole v místnosti bývalého bytu pana řídícího, která je malá a tmavá. Zvláštností je, že v mateřské škole pracovala učitelka Danuše Skořapová, která pracovala v zemědělství jako ročník 1927. Na tento čas jejího přechodného zaměstnání ji zastupuje Helena Kummelová. *„Helena Kummelová vychodila obecnou a měšťanskou školu, Odbornou školu pro ženská povolání v Táboře a kurz pro přípravu učitelek mateřských škol absolvovala v Praze od 25.3. do 27.4. 1946.“* (školní rok 1946 - 47) Tuto informaci uvádím proto, že mne zaráží, jak krátký kurz stačil k tomu, aby mohla paní učitelka vyučovat v mateřské škole.

V roce 1951 byla po dobu oprav ve staré škole mateřská škola krátkodobě přemístěna do zámku. Od prosince 1951 se vrací do opravené školy. Podle kroniky jsem zjistila, že školní rok v roce 1950 – 51 byl slavnostně zahájen.

„ Již několik dní před zahájením nového školního roku se konaly na konci srpna ve školních budovách přípravy. S žáky přišli do školy i rodiče. Školní rok jsme zahájili společně s národní školou. Ředitel školy uvítal předsedu národní fronty soudruha Vondráka, předsedkyni Sdružení rodičů a přátel školy a všechny přítomné. Po proslovu ministra školství Dr. Zdeňka Nejedlého a po školní zahajovací besídce byla zazpívána Píseň práce.“ (školní rok 1950 – 51)

V roce 1952 přechází mateřská škola pod správu národní školy. Záhy však od 15. ledna 1953 se mateřská škola osamostatnila. **1. dubna 1953 byl zaveden celodenní provoz.** Dle kroniky je to důkaz péče státu o děti pracujících žen. Bohužel k celodennímu stravování je přihlášeno pouze 7 dětí. Celodenní provoz je společný s národní školou. Děti dostávají dopolední přesnídávku, oběd a odpolední svačinu.

Za zmínku stojí uvést, že školní rok 1954 – 55 byl zahájen za velmi ztížených podmínek. Komunální podnik neprovedl v době prázdnin výměnu parket a malování, a tak se stalo, že 1. září zahájila Mateřská škola v Měšicích školní rok na zahradě národní školy. Do opravené a vymalované místnosti mateřské školy začaly děti chodit až koncem září. Dětem se v novém prostředí velmi líbilo a obzvlášť se jim líbily nové hračky a didaktický materiál. Docházka dětí se zvýšila na 37 dětí. V roce 1958 – 59 bylo již zapsáno 49 dětí.

Dne 15. ledna 1962 byla mateřská škola přestěhována do budovy bývalého zámku, kde setrvala až do května 1975. Potom se přestěhovala **do nové budovy**, ve které je dodnes.

Mateřská škola v Měšicích má dvě budovy. V jedné jsou učebny a ve druhé je stravovací zařízení. Obě budovy jsou propojeny. Školní jídelna vaří obědy také pro žáky Základní školy v Měšicích. Jedna třída mateřské školy byla v roce 1991 vyčleněna pro účely jídelny základní školy. Uvolněná místnost mateřské školy chybí a způsobuje dodnes provozní potíže. (Jankovec, 1996) V roce 1989 byla při oslavách 40. výročí Pionýrské organizace u budovy mateřské školy vysazena lípa.

17. listopad 1989 přinesl velké změny, které se odrazily i v práci mateřské školy. Dle kroniky mateřské školy ve výchovné práci byla odbourána komunistická výchova. Režim dne se stal volnějším. Prodloužila se doba her, závazné termíny pro učitelky byly doba svačiny, pobytu venku a oběda. Hlavním měřítkem práce v mateřské škole se stala spokojenost dětí a radostná atmosféra. Při úpravě okolí mateřské školy pomohli učni z Vodních staveb v Táboře. Dokončili úpravu chodníků a natřeli ploty.

Ve školním roce 1990 - 91 bylo za pomoci rodičů na školní zahradě vysázeno 50 kusů malin. O prázdninách před školním rokem 1993 - 94 se dle kroniky v budově mateřské školy natírala všechna okna, malovaly se třídy. Topení v budově bylo přebudováno na plynové.

9.1. Významné dny v mateřské škole

Také podle kroniky mateřské školy v Měšicích jsem zjistila, jak velmi se po celou dobu odráží důraz na prorežimní politické postoje. Významné dny se v kronice

objevují v podobě oslav, svátků, návštěv a výletů. Jsou zaznamenávány v kronice od jejího založení v roce 1942.

Mezi významné dny a svátky patřily:

- Vánoční besídka, Mikulášská besídka;
- Den vítězství pracujícího lidu;
- Mezinárodní den žen;
- Mezinárodní den dětí;
- Svátek práce;
- Den osvobození;
- Den československé lidové armády;
- Den horníků.

9.1.1. Vánoční besídka

Vánoční besídka se dle záznamů kroniky objevuje ve školním roce 1947 – 48. Opakovala se i následující rok a to společně s národní školou. Dětem byl promítán podle kroniky úzký film. „*Ve škole byla uspořádána vánoční nadílka – maminky upekly vánočku. Děti dostávaly vánočku, datle, jablka.*“ (školní rok 1949 - 50)

Také ve školním roce 1950 - 51 byla v hostinci u Prokopů vánoční besídka pro veřejnost. Vystupovali na ní žáci mateřské i národní školy. V témže roce byla 21. prosince ještě vánoční nadílka ve škole. Děti dostávaly vánočku a čaj, který připravily maminky. Od školního roku 1952 - 53 v prosinci se neslaví vánoční besídka, ale besídka s dědou Mrázem. Slaví se každý rok. „*Letošní děda Mráz byl velmi zdařilý. Byla provedena besídka pro rodiče. Besídka se konala ve třídě mateřské školy a byla rozdělena na tři části:*

- Výsledky půlroční práce v mateřském jazyce a hudební výchově;
- Tělovýchova – ukázka provádění tělovýchovy na mateřských školách;
- Nadílka – samostatné a nebojácné vystupování dětí při hovoru.

Celá besídka byla sestavena tak, aby ukázala rodičům výchovný a důležitý význam mateřské školy....“ (školní rok 1954 - 55)

Obdobným způsobem se oslavoval děda Mráz i v dalších letech. Děti předváděly tanečky, písně, říkanky a dramatizace pohádek. Od dědy Mráze dostaly nadílku. V kronice mateřské školy je spousta fotografií právě z besídky s dědou Mrázem. V roce

1958 se besídka s dědou Mrázem konala v hostinci u Veřtátů, v roce 1959 v nově postaveném kulturním domě v Měšicích. Právě v kulturním domě dostaly děti sladkosti, na které přispělo Lidové spotřební družstvo Jednota Tábor. Největší obtíže byly se zajišťováním kostýmu pro dědu Mráze v Domě osvěty v Táboře.

Od školního roku 1961 - 62 se neoslavoval děda Mráz, ale začala se slavit vánoční besídka, na kterou byli rovněž pozváni rodiče dětí. V následujících letech, až do roku 1967, se vánoční besídka slavila bez přítomnosti rodičů. Rodiče ozdobili stromeček, připravili malé dárky pro děti. Bylo též zakoupeno několik nových hraček. Pouze ve školním roce 1965 - 66 se vánoční besídka slavila opět s rodiči. Od školního roku 1968 - 69 se změnila kronikářka a v kronice neuvádí vánoční besídky. S další změnou kronikářky ve školním roce 1970 - 71 je uvedena vánoční besídka s nadílkou, kterou uhradilo Sdružení rodičů a přátel školy. V následujících pěti letech byla též vánoční besídka. Od roku 1979 se v kronice vánoční besídky neobjevují. Zápis o vánoční besídce kronika uvádí až od roku 1987. Ve školním roce 1991 - 92 se slavil Mikuláš i vánoční besídka. Děti si s paní učitelkou nacvičily krátké říkanky a básničky. Po skončení nadílky se promítal kreslený film.

„Vánoční besídku jsme dělali spolu s rodiči odpoledne. Po krátkém programu děti předaly rodičům drobné dárky a přáníčka, zazpívali jsme si všichni dohromady vánoční koledy.“ (školní rok 1991 - 92)

Také v dalších letech mateřská škola uspořádala Mikulášskou besídku, děti obdržely dárkový balíček. V jiných letech paní učitelky upekly dětem perníkové čerty a do mateřské školy přijela skupina *Pouličníci* se svým vánočním programem. Vánoční besídka se též vždy vydařila. Podobným způsobem probíhala oslava Mikuláše a vánoční besídka každým rokem až do roku 2001, kdy zápisy v kronice končí.

9.1.2. Den vítězství pracujícího lidu

První zmínku o Dni vítězství pracujícího lidu kronika uvádí v roce 1951, kdy se slavilo třetí výročí. „Dětem byl vysvětlen význam 25. února, kdy zvítězil československý pracující lid. Je to slavný a radostný svátek všech lidí, který oslavíme vzornou a usilovnou prací.“ (školní rok 1951 - 52)

Další zmínku o oslavě Dne vítězství kronika uvádí až ve školním roce 1972 – 73. Starší děti se zúčastnily slavnostní schůze pořádané Národní frontou 25. února

v Kulturním domě v Měšicích. Ve školním roce 1976 – 77 vystupovala taneční skupina nejstarších dětí v krojích na oslavě Dne vítězství pracujícího lidu. Také v následujícím roce vystupovaly děti v rámci oslav Dne vítězství pracujícího lidu se svým tanečním programem. K úspěchu přispěly i nové kroje, které pro děvčata ušily dvě maminky. Oslavu Dne vítězství uvádí kronika ve školním roce 1978 - 79 a v letech 1981 – 1983.

9.1.3. Mezinárodní den žen

Kronika Mateřské školy v Měšicích uvádí ve školním roce 1947 - 48 oslavu Svátku matek. Svátek matek byl oslaven besídkou, na které děti přednesly báseň *Mamince*. Měly pro maminky připravena malovaná srdíčka a kytičku vyrobenou z papírového provázku. V následujícím roce 15. května byla opět besídka k Svátku matek. Děti malovaly pro maminky srdíčka, jabloňové květy a zpívaly píseň *Utíkám Ti mámo zlatá*.

První zmínku o Mezinárodním dni žen jsem našla ve školním roce 1951 - 52.

„8. března byl na škole oslaven Mezinárodní den žen. Děti vymodelovaly svým maminkám srdíčka a nakreslily kytičky. Naučily se píseň *Písnička nejlepší maminkám*.“ (školní rok 1951 - 52)

Následující rok podle kroniky byly děti seznámeny s významem Mezinárodního dne žen (dále jen MDŽ). Byla jim vysvětlena práce matek. Děti vyrobily pro své maminky květiny a naučily se báseň a píseň. Ve školním roce 1955 - 56 byla k MDŽ uspořádána v místním hostinci besídka k oslavě tohoto svátku, a byla uspořádána společně s národní školou. Děti z mateřské školy vystoupily s připraveným programem. Každé dítě samostatně zhotovilo květinu v mateřské škole, kterou na besídce své mamince darovalo. Také v dalších letech se oslavoval MDŽ společně s národní školou v místním hostinci obdobným způsobem jako předešlé roky.

„Dne 8. března 1959, u příležitosti Mezinárodního dne žen konala se v hostinci u Veřtátů slavnostní besídka. Zástupci MNV předali maminkám početných rodin vyznamenání a dárky. Rovněž soudružky učitelky obdržely květinové dary. Větší část programu vyplnily děti z mateřské a národní školy. Úspěšně vystoupil pěvecký soubor místních žen, řízený s. uč. Šípem.“ (školní rok 1958 - 59) 8. března 1960 připravily děti svým maminkám umělou kytičku v květináči. MNV předal všem soudružkám učitelkám čokoládovou bonboniéru. MDŽ se slavil každým rokem v letech 1961 - 74 stále stejným

způsobem. Střídalo se pouze místo. Slavilo se v hostinci, kulturním domě nebo ve třídě. V roce 1974 k oslavě MDŽ děti připravily 55 dáreků pro všechny ženy státního statku. Čekalo je za to bohaté pohoštění na slavnostní schůzi v Autocampu. Děti pak ještě vystupovaly v kulturním domě. V roce 1979 děti s učitelkami připravily program pro celozávodní schůzi v hotelu Palcát a všem členkám brigády patronátního závodu Kožedělného a gumárenského podniku v Táboře zhotovily k MDŽ dárek. V letech 1980 až 1985 nejsou v kronice žádné záznamy o oslavě MDŽ. Není patrné, zda se konala. Další záznam je v roce 1986. Jedná se o zmínku v souvislosti se spoluprací s patronáty a oslavou MDŽ. Patronátní smlouvy byly obnoveny s brigádou socialistické práce (dále jen BSP) *Mír* n.p. Jiskra Tábor, s BSP *Vítězný únor* z KGP Tábor, s BSP *SNP TAPA* Tábor. V roce 1987 členkám BSP *Mír* děti připravily kulturní program k oslavě MDŽ. Děti byly pozvány, aby s programem vystupovaly ještě v Kožedělném a gumárenském podniku a v zemědělském sdružení v Plané nad Lužnicí. Tento program měl velký úspěch a dostalo se i veřejného poděkování v tisku tábořských novin *Palcát*. V roce 1989 přišly na oslavu MDŽ do mateřské školy členky BSP *Mír*.

„Nastaly změny i v oslavách oficiálních výročí, znovu jsme se vrátily ke Dni matek a oslavám 5. a 6. července, které byly prohlášeny státním svátkem.“ (školní rok 1989 - 90)

V roce 1991 se oslavoval Den matek podle kroniky *Zpíváním s maminkou*. Toto setkání bylo neformální. Děti i rodiče se chovali spontánně. V letech 1992 až 1995 není v kronice uváděna oslava Dne matek. V roce 1996 si podle kroniky děti k oslavě připravily dárky. Také v dalším roce byla besídka ke Dni matek s dárky od dětí. Protože do mateřské školy docházelo stále více dětí, konala se besídka ke Dni matek v roce 1998 na každé třídě zvlášť. Den matek se oslavoval stále stejným způsobem, až do roku 2001. Tímto rokem zápisy v kronice končí.

9.1.4. Mezinárodní den dětí

Ještě než se začal slavit Mezinárodní den dětí, (dále jen MDD) oslavovala mateřská škola týden dětské radosti. Podle kroniky mateřské školy v Měšicích ve školním roce 1947 - 48 na ukončení týdne radosti šly děti na vycházku do Sezimova Ústí, do vily pana prezidenta Dr. E. Beneše. Děti byly velmi mile přijaty paní Hanou Benešovou. Předaly jí kytici tulipánů. Potom společně rozmlouvaly s paní

prezidentovou, která byla velmi srdečná. V následujícím školním roce v týdnu dětské radosti dostaly děti bonbony. V hostinci u Prokopů si při slavnosti pochutnaly na dobrých dortech a čaji. Týden dětské radosti byl ukončen divadlem a slavností na hřišti v Měšicích. Od roku 1949 až do roku 1954 není uváděn zápis o týdnu dětské radosti. Podle písma došlo ke změně kronikářky.

MDD je oslavován podle kroniky od školního roku 1955-56.

„U příležitosti Mezinárodního dne dětí na slavnosti, která se konala na školní zahradě, předal slavnostně Městský národní výbor mateřské škole pískoviště a houpačku, které dal pro ni zařídit. Děti mateřské školy předvedly na slavnosti různé hry a ukázky z tělesné výchovy – cvičení na švédské lavičce, průlezce, cvičení s lanem a míči.“ (školní rok 1955 - 56) Ve školním roce 1956 - 57 na oslavu MDD pořádala na dětském hřišti místní rada žen spolu s ostatními složkami v obci slavnost pro děti. V rámci oslav jely děti na výlet na hrad Choustník. V dalších dvou letech opět oslavovaly děti MDD na hřišti a ještě šly na pěší výlet na Kozí hrádek. V letech 1959 až 1960 k MDD připravil Výbor žen při MNV dětem pohoštění sladkostmi. Děti jako poděkování zazpívaly několik písní. Ve školním roce 1961 - 62 oslavily děti MDD výletem na Kozí hrádek. V letech 1962 až 1964 slavily děti MDD pohoštěním od Výboru žen. V roce 1967 poprvé probíhá oslava jiným způsobem. Děti navštívily v Táboře kino Svět a zhlédly film *Záhada na ostrově*. V roce 1968 k MDD děti zhlédly krátký, barevný, zvukový film v Základní škole v Měšicích. V letech 1969 až 1971 slaví děti s rodiči na školním hřišti. Na oslavu MDD přispělo Sdružení rodičů a přátel školy, Svaz českých žen v Měšicích a Červený kříž v Měšicích.

„V rámci oslav MDD jsme navštívili Jihočeské pekárny v Táboře. S výrobou chleba a pečiva seznámila děti slečna Pauknerová. Návštěva zanechala v dětech hluboké dojmy.“ (školní rok 1971-72)

V letech 1972 až 1974 se pořádalo pro děti MDD vždy za pomoci složek Národní fronty. V roce 1974 děti překonávaly překážkovou dráhu a předváděly zručnost v jízdě na dopravním hřišti, které řídil člen Sboru národní bezpečnosti. V roce 1976 byly oslavy MDD uspořádány společně s ostatními složkami Národní fronty. Dětem mateřské školy byl předán dar Československého červeného kříže v Měšicích – krásná tříkolka, která bude využita na dopravním hřišti. Další dvě tříkolky dostaly děti od Československého červeného kříže v roce 1982. Od roku 1983 až do roku 1992 nejsou uváděny v kronice

oslav y MDD. Pouze v roce 1987 je zmínka o dárku pro děti k MDD. BSP *Mír* n.p. Jiskra Tábor darovala dětem míče a zahradní nářadí. V roce 1993 oslavovaly děti MDD dopoledním výletem do lesa. Jely autobusem do Zárybničné Lhoty a odtud pokračovaly hledáním pokladu, různými hrami a sbíráním přírodnin. V letech 1994 až 1995 není v kronice zápis o oslavě MDD. Ve školním roce 1995-96 slavily děti MDD společným výletem do Zárybničné Lhoty a opět hledaly poklad a opékaly špekáčky. Na zahradě mateřské školy podle kroniky byly uspořádány soutěže o ceny a na závěr učitelky dětem zahrály u zahradního domku *Perníkovou chaloupku*. “ V následujícím roce slavily děti MDD netradičně. Na zahradě je čekalo překvapení v podobě vodníka, který je obdaroval malým dárkem – čápem. Vodník děti navštívil i dalším školním roce a za zazpívání písniček dostaly děti dětské stopky. V roce 1999 na oslavu MDD byly všechny děti pozvány do motelu Mašát, kde dostaly zmrzlinový pohár. Další záznamy o MDD v kronice nejsou. V roce 2001 končí záznamy kroniky.

9.1.5. Svátek práce

Podle kroniky mateřské školy v Měšicích se Svátek práce oslavoval poprvé ve školním roce 1948 - 49. Jaký způsobem však není uvedeno. V následujících letech od roku 1949 až do roku 1954 není patrné, zda se Svátek práce oslavoval, neboť zápisy o oslavě Svátku práce v kronice chybí.

Ve školním roce 1955 - 56 místní rada žen v rámci květnových oslav pořádala karneval. Pozvány byly také děti mateřské školy. Je patrné, že takto oslavila mateřská škola svátek práce.

Další oslavu Svátku práce jsem v kronice našla až ve školním roce 1959 - 60. „*Oslavy 1. máje vyzněly letos jako mohutná přehlídka budovatelských úspěchů československého pracujícího lidu za 15 let.*“ (školní rok 1959 - 60) Další záznam o oslavě Svátku práce se objevuje ve školním roce 1961 - 62. 1. máj oslavily děti společně s národní školou. Od roku 1962 do roku 1972 se v kronice neobjevují záznamy o Svátku práce. Teprve v roce 1973 jsem znovu našla záznam. „*Na májové oslavy jsme se připravovali s radostí a péčí. Krásné slunečné počasí přispělo k tomu, že letošní první máj patřil k těm nejkrásnějším.*“ (školní rok 1972 - 73) V letech 1979 a 1980 proběhla oslava květnových dní vystoupením dětí s programem pro rodiče

9.1.6. Den osvobození

První zmínku o Dni osvobození uvádí kronika, hned v roce 1945. Dětem bylo vysvětleno naše vítězství a pochod Rudé armády. Až do roku 1949 se v kronice objevuje pouze připomínka Dne osvobození. V roce 1950 při 5. výročí Dne osvobození byla uspořádána besídka společně s národní školou v hostinci u Prokopů. Děti nacvičily básně a tanečky. Také v dalších letech byl Den osvobození vždy dětem připomínán. V roce 1952 se děti k oslavě Dne osvobození naučily báseň *Rudá armáda*. Se změnou kronikářky v roce 1953 nejsou uváděny oslavy Dne osvobození. V roce 1955 dochází opět ke změně kronikářky a zápisy se znovu objevují. „*V rámci květnových oslav pořádala místní rada žen dětský karneval. Byly pozvány také děti mateřské školy. Za vedení učitelky zatančily děti několik tanečků, které se v mateřské škole naučily. Z výtěžku karnevalu darovala rada žen mateřské škole částku 100 Kčs, která byla předána pokladní SRPŠ.*“ (školní rok 1955 - 56)

V letech 1956 – 59 nejsou v kronice uvedeny oslavy Dne osvobození. Podle kroniky se opět objevuje oslava Dne osvobození ve školním roce 1959 - 60. „*Rovněž oslavy 15. výročí osvobození ČSR Rudou armádou vyzněly manifestačně jako projev velké vděčnosti a nerozborného přátelství našeho lidu a lidu SSSR. Město Tábor oslavilo ve stejné době 540 let od svého založení slavným vojevůdcem Janem Žižkou.*“ (školní rok 1959 - 60) Od roku 1962 do roku 1969 nejsou v kronice žádné záznamy o oslavě Dne osvobození. Objevují se v roce 1973, kdy se v předvečer Dne osvobození konal v obci lampionový průvod a oslavy v Kulturním domě. Na oslavu 30. výročí osvobození se mateřská škola připravovala velmi pečlivě a vystoupení dětí mělo velký úspěch.

V roce 1979 byl v rámci květnových oslav připraven program pro rodiče. Školní rok 1979 - 80 probíhal ve znamení 35. výročí osvobození. Celá škola byla vyzdobena, učitelky s dětmi připravily kulturní program. Dále se slavilo 40. výročí osvobození. Tím zápisy Dne osvobození končí.

9.1.7. Den Československé lidové armády

Mateřská škola v Měšicích také slavila Den Československé lidové armády. 6. října 1951 přišli do mateřské školy na návštěvu vojáci z tábořských kasáren. Při besedě vojáci vypravovali dětem o životě v kasárnách. Děti jim zazpívaly písně a předvedly

říkanky. Po té obdarovaly vojáky květinami a pěknými výkresy. Na Den československé lidové armády byla vhodně vyzdobena nástěnka. V dalších letech se záznamy o Dni Československé lidové armády v kronice neobjevují. Až v roce 1981 se děti s učitelkami zúčastnily oslav Dne armády u vojenského útvaru 9691.

9.1.8. Den horníků

Kronika uvádí oslavu Dne horníků pouze v roce 1951. Na Den horníků byly děti seznámeny s hornickou prací. Dětem byl vysvětlen význam práce horníků pro náš průmysl. Žádný jiný záznam o Dni horníků jsem v kronice nenalezla.

9.1.9. Návštěvy

Na pravidelnou návštěvu docházela do mateřské školy paní učitelka z první třídy podle zápisu v kronice od roku 1975. Další zmínku o návštěvě uvádí kronika až v roce 1982. „*U příležitosti Dne učitelů navštívily mateřskou školu členky Československého červeného kříže a Brigády socialistické práce a popřály všem učitelkám hodně úspěchů. Ředitelce školy popřály k udělení čestného uznání odboru školství Okresního národního výboru v Táboře.*“ (školní rok 1981- 82). Další návštěvy se týkaly spolupráce s patronátními závody. Nejvíce byla rozvinuta spolupráce s BSP *Mír* n.p. Jiskra. Pracovnice dětem ušily povlečení do kočárku a šaty na panenky. Dále přišly pracovnice BSP *Mír* na besedu do mateřské školy a vyprávěly dětem o své práci. Dobrá spolupráce byla i s členkami Československého červeného kříže (dále jen ČSČK). Tradičně se společně konala branná vycházka na Kozí Hrádek a soutěž *Když Alenka stůně*.

9.1.10. Výlety

První zmínku o výletu jsem našla v kronice v roce 1951. Děti šly na Kozí Hrádek, kde dostaly pohoštění. V následujícím roce byl výlet společně s národní školou opět na Kozí Hrádek, kde děti dostaly občerstvení, které zaplatilo Sdružení rodičů a přátel školy. V roce 1954 jely děti autobusem do Pintovky, kde si hrály v lese. V roce 1957 jely děti na výlet na hrad Choustník. Děti prožily dle kroniky pěkné chvíle při prohlídce zřícenin hradu a při hrách na zdravém vzduchu v lesní samotě pod hradem. V roce 1960 byl připravován celodenní výlet na Kozí Hrádek, ale pro nepřízeň počasí se nekonal. Připravené pohoštění od SRPŠ dostaly děti v mateřské škole. Stejný výlet na

Kozí Hrádek pořádala mateřská škola v roce 1963. Následující rok byl plánován výlet na Hlubokou, ale z důvodu karantény planých neštovic se výlet nekonal. V červnu 1965 šly děti na výlet do Zárybnické Lhoty k rybníku, kde si děti volně hrály, slunily se a měly možnost se vykoupat. Další výlet na Hlubokou do zoologické zahrady se již vydařil. Děti si prohlédly „Lovecký zámček“ a exotická zvířata v zoologické zahradě. Pro velké nadšení z výletu na Hlubokou se následující rok výlet na Hlubokou znovu opakoval. V letech 1968 až 1971 se opakoval stále stejný pěší výlet na Kozí Hrádek. Školní výlet v roce 1974 přinesl změnu. Děti šly pěšky podle řeky asi 3 km a zpět jely autobusem. V květnu 1976 jely děti s učitelkami i s rodiči společně do zoologické zahrady v Praze. Úspěšný byl podle kroniky i další společný výlet rodičů, dětí a učitelek na Orlickou přehradu a Konopiště, a v roce 1980 do Prahy. Další společný výlet rodičů, dětí a učitelek byl na zámek Kratochvíle. V roce 1984 patronátní závod poskytl dětem autobus, a tak si všechny děti mohly zasoutěžit při dobývání hradu Choustník. Podle zápisu v kronice, slavnostního předávání diplomů a odměn dětem byli přítomni zástupci složek Národní fronty místní svazu ČSČK a Družstva invalidů Tábor. Následující rok podle zápisu v kronice se za pomoci ČSČK již tradičně uskutečnil výlet na Kozí Hrádek. Zde byla také uskutečněna a slavnostně ukončena hra *Když Alenka stůně*.“ Akce se velmi vydařila, děti prokázaly dobré znalosti ze zdravotní výchovy. Nejstarší děti z mateřské školy jely ještě na výlet do Planetária do Českých Budějovic. Také v roce 1987 za pomoci ČSČK se děti zúčastnily sportovně branné vycházky na Kozí Hrádek, kde děti měly sportovní soutěže a starší děti přespolní běh. Kronika uvádí: „*S blížícím se koncem školního roku jsme plánovali výlet. Rozhodli jsme se tentokrát pro planetárium v Českých Budějovicích a zoologickou zahradu na Hluboké.*“ (školní rok 1986 - 87) Podobný výlet se konal i v následujícím roce. Děti opět navštívily planetárium, změnou byla pohádka na Hluboké místo zoologické zahrady. V roce 1989, na konci školního roku, jely děti do muzea v Soběslavi a na státní zámek Červená Lhota. Tradicí se stal výlet na Hlubokou do zoologické zahrady a na pohádku. Opakoval se v letech 1991 – 1994 a v roce 1998 a 2000. V roce 1994 děti jely ještě na jeden výlet do Bechyně, a to vlakem. Některé děti jely vlakem poprvé. V jiných letech jely děti na Orlík, kde se svezly parníkem, nebo do Třeboně na pohádku. V roce 2001 byly děti na výletě na rozhledně Hýlačka.

9.1.11. Divadla

Divadlo uvádí kronika v roce 1959. „V pondělí 30. listopadu v dopoledních hodinách shlédly děti představení maňáskového divadla z Českých Budějovic *Není nad Ferdu*, které se konalo v kině *Oko*.“ (školní rok 1959 - 60) Další záznam o divadle uvádí kronika až v roce 1964. Děti shlédly představení se Štěpánkou Haničincovou v sále Střelnice v Táboře. Několikrát ročně navštívily děti divadlo až ve školním roce 1973 – 74. Dojížděly do divadla do Tábora. V roce 1988 hráli dětem maňáskové divadlo učni, tesaři. Další záznam o divadle, je v kronice až v roce 1994. Protože se často měnila kronikářka, není patrné, zda děti divadlo nenavštěvovaly, nebo záznam o divadle prostě jen chybí. Ve školním roce 1994 - 95 měly děti objednané divadelní představení na každý měsíc.

9.1.12. Spartakiáda

Od ledna 1959 nacvičovalo 16 dětí skladbu *Pohádka* na 2. celostátní spartakiádu. Děti cvičily na okresní spartakiádě v červnu. Žádnou jinou zmínku o spartakiádě jsem v kronice nenalezla.

9.1.13. Mimořádné události

Kronika mateřské školy v Měšicích uvádí kromě významných dní i mimořádné státní okolnosti jako volbu prezidenta nebo obsazení republiky vojsky států Varšavské smlouvy.

Mateřská škola oslavila vzpomínkou narození pana prezidenta osvoboditele T.G. Masaryka. Také se slavily se narozeniny prezidenta - budovatele Dr. Edwarda Beneše výzdobou obrazu květinami. Dne 14. září mateřská škola vzpomenula výročí úmrtí našeho prvního prezidenta osvoboditele T. G. Masaryka.

Dne 3. září 1948 zemřel Edward Beneš. Téhož roku 23. listopadu se oslavují narozeniny prvního dělnického prezidenta Klementa Gottwalda. „23. listopadu byly na škole slaveny narozeniny prezidenta Klementa Gottwalda. V besedě vypravovala učitelka dětem o životě prezidenta. Děti si prohlédly knihu „Gottwald ve fotografii“ a na naučily se píseň „Písnička panu prezidentovi.“ (školní rok 1951- 52)

Dne 14. září 1953 pověřil prezident republiky ministra Ladislava Štolla řízením ministerstva školství. Dne 16. května 1954 proběhly v celé Československé republice

volby do národních výborů. Tentýž den, kdy se konaly volby do národních výborů, projížděl Měšicemi mezinárodní cyklistický závod, Varšava – Berlín - Praha. Učitelka s dětmi přihlížela závodu a děti radostně pozdravovaly projíždějící cyklisty. 13. 11. 57 zemřel Antonín Zápotocký a ve dnech smutku byla dětem vysvětlena jeho záslužná práce pro naši vlast. Kronika také uvádí nejzajímavější události roku 1964, ke kterým patřily volby do Národního shromáždění a Národních výborů všech stupňů. V těchto volbách konaných 16. června 1964 manifestoval náš lid svou jednotu, a jednomyslně schválil navržené poslance. Školní rok 1970 – 71 byl na mateřské škole v Měšicích ve znamení výročí 50 let KSČ a 14. sjezdu KSČ. K výročí byly uzavřeny závazky ze strany zaměstnanců mateřské školy i rodičů dětí, které byly splněny. Také na počest 15. sjezdu v roce 1976 uzavřely učitelky závazek, který opět splnily do zahájení sjezdu. Školní rok 1980 - 81 byl významným událostmi. Všechny učitelky i děti se zapojovaly do významných událostí veřejného života. Slavilo se 60. výročí založení KSČ a byl vyhlášen a splněn závazek k 16. sjezdu KSČ a konaly se volby do zastupitelských orgánů. Učitelky s dětmi připravily program, se kterým veřejně vystoupily. V roce 1983 všechny pracovnice přispěly na fond míru a podporu „Světového shromáždění za mír a život proti jaderné válce“, které se konalo 23. - 26. června v Praze. K tomuto výročí byla provedena výzdoba budovy. V roce 1985 opět proběhla spartakiáda. Zúčastnily se jí rodiče s dětmi, kteří byli zapojeni v tělovýchovných jednotách v Táboře. Během roku 1985 proběhlo několik významných společenských událostí. Pozornost byla věnována 17. sjezdu KSČ a 27. sjezdu KSSS. Všechny učitelky se aktivně podílely na přípravě voleb i na jejich samostatném průběhu. V roce 1988 kronika uvádí oslavu významného výročí 70 let vzniku samostatné republiky a 20. výročí federace. K těmto výročím byla provedena výzdoba a vytvořeny závazky pro zaměstnance. V roce 1990 děti vystupovaly na spartakiádě v Táboře.

9.2. Oslavy vztahující se k SSSR

Dne 22. dubna 1960 vzpomenu dle kroniky mateřská škola 90. výročí narození V. I. Lenina. Ředitelka připravila nástěnku a besedu pro děti. Další událostí vztahující se k SSSR byl let do vesmíru. „Dne 12. dubna 1961 se podařilo prvně v dějinách lidstva

obletět zeměkouli a to sovětskému letci, kosmonautovi majoru Jurii Gagarinovi na kosmické lodi „Vostok 1“. (školní r. 1960- 61) Významnou událostí, kterou kronika uvádí, byl let kosmonauta majora Titovova v kosmické lodi „Vostok 2“. Oblétl více než 17 x zeměkouli.

9.2.1. Oslava měsíce Československo – sovětského přátelství

V roce 1972 se poprvé objevuje zmínka o oslavě měsíce československo - sovětského přátelství. (dále jen MČSP) Děti si prohlížely sovětské hračky, knihy, a naučily se báseň *Lenin*. Při výtvarné výchově malovaly sovětské vojáky a sestrojily Auroru. V následujícím roce byla v měsíci přátelství společně s Českým svazem žen uspořádána beseda na téma „Sovětská žena“. Děti z mateřské školy vystoupily s krátkým kulturním programem. V letech 1973 až 1975 se podle zápisů oslava MČSP neobjevuje. V roce 1976 vystoupila taneční skupina nejstarších dětí z mateřské školy ve svých krojích na Leninském večeru, který pořádala odbočka SČSP v Měšicích. Ze zápisů je patrné, že oslava měsíce československo – sovětského přátelství proběhla celkem 3x za tak dlouhé období. S největší pravděpodobností se oslava konala vícekrát, ale častou změnou kronikářky, zápisy v kronice chybí.

9.2.2. Oslava VŘSR

Význam Velké říjnové socialistické revoluce (dále jen VŘSR) byl podle kroniky dětem Mateřské školy v Měšicích vysvětlen poprvé v roce 1950. Učitelka v následujícím roce opět vysvětlila dětem význam VŘSR. V mateřské škole byla vhodně vyzdobena nástěnka. Děti se naučily báseň *Lenin – Stalin*. V roce 1955 oslavila mateřská škola společně s národní školou výročí VŘSR. Děti z mateřské školy přednášely říkanky a básně. Stejným způsobem oslavily VŘSR děti s učitelkami i v dalším roce. Poté se od roku 1957 do roku 1976 oslava v kronice neobjevuje. Roční plán školního roku 1977 - 1978 byl zaměřen, dle kroniky, i na výchovné využití 60. výročí VŘSR. Učitelky s dětmi na oslavu výročí připravily veřejné vystoupení. Obdobným způsobem se VŘSR slavila v letech 1981 až 1982. V roce 1984 v rámci oslav VŘSR uspořádala mateřská škola výstavu sovětských knih a časopisů. Na této výstavě si mohli rodiče knihy zakoupit. V dalším roce během oslav VŘSR shlédly děti

představení sovětských pohádek, na škole proběhl prodej sovětských knih a časopisů. Jak Jelikož se často měnila kronikářka, patrně v kronice nejsou zapsány všechny oslavy VŘSR.

9.2.3. Výročí úmrtí V. I. Lenina

V roce 1951 se oslavovalo výročí úmrtí V. I. Lenina. „Na škole bylo vzpomenuo úmrtí V. I. Lenina. Ve školském rozhlase byla dětem vypravována pohádka *Pohádka o velikém člověku – Leninovi.*“ Děti se naučily báseň *O Leninovi.*“ (školní rok 1951- 52)

22. dubna 1960 bylo v mateřské škole vzpomenuo 90. výročí narození V. I. Lenina.

9.3. Péče o zdraví dětí

Tak jako v předešlých kronikách, také kronika Mateřské školy v Měšicích uvádí každým rokem zápis o zdravotním stavu dětí. Mateřská škola měla svého dětského lékaře, a přesto se konaly i dispenzární prohlídky.

9.3.1. Lékařské prohlídky

Dětský lékař MUDr. Studenovský docházel jednou ročně do mateřské školy a prováděl **preventivní prohlídku dětí**. Celkový zdravotní stav dětí ve školním roce 1947 – 48 podle vyšetření MUDr. Studenovského byl dobrý. Také v následujícím roce byly děti jednou ročně prohlédnuty lékařem. V červnu 1952 přijela do mateřské školy zubní lékařka MUDr. Broukalová a provedla u všech dětí prohlídku chrupu. V následujícím školním roce zdravotní stav dětí není uveden. V říjnu školního roku 1953 - 54 byla provedena MUDr. Kubecovou prohlídka chrupu dětí mateřské školy. Na další ošetření jely děti s rodiči do Tábora. Dne 8. února 1955 navštívila mateřskou školu v Měšicích školní lékařka MUDr. Julie Švábová, která důkladně prohlédla všechny děti. U větší části dětí zjistila ploché nohy a u sedmi vadné držení těla. Paní doktorka ukázala dětem nápravné cviky proti vadnému držení těla a též nápravné cviky proti ploché noze. Tyto cviky byly pravidelně s dětmi prováděny. Rodiče byli seznámeni s výsledky prohlídky na schůzi SRPŠ. Začátkem března 1956 navštívila mateřskou školu školní lékařka MUDr. Švábová, která všechny děti důkladně prohlédla

a u koho shledala vady, učinila náležitá opatření (doporučení k odborným lékařům, předepsání léků). Po prohlídce byli rodiče seznámeny s výsledky opět na schůzi SRPŠ. V následujícím roce byla u dětí provedena prohlídka chrupu zubní lékařkou. MUDr. Švábová provedla lékařskou prohlídku v dubnu 1959. V červnu proběhlo očkování v místní poradně. Také ve školním roce 1961- 62 prohlížela děti dětská lékařka MUDr. Švábová a předškolní děti byly očkovány proti záškrtu. Opět zubní lékařka prohlédla dětem chrup. Také v roce 1963 byla provedena lékařská prohlídka a děti byly přeočkovány proti záškrtu. V následujících letech se prohlídky stále opakují, vždy jednou ročně.

V letech 1957 až 1967 docházela do mateřské školy MUDr. Švábová. Od roku 1968 prováděl lékařské prohlídky MUDr. Tichý. Od školního roku 1979-80 o zdravotní stav pečovala MUDr. Sedmihradská, zvláště v době výskytu žloutenky. Zdravotní stav kontrolovala po všechny roky vždy nejméně jednou ročně. Od školního roku 1987 – 88 došlo ke změně lékaře a zároveň ke změně lékařské péče. Školní lékař MUDr. Rytíř již neprováděl lékařské prohlídky na škole, ale zval si jednotlivé ročníky dětí na preventivní prohlídky na polikliniku v Táboře. S mateřskou školou však nadále spolupracoval, a přicházel i na schůzky SRPŠ.

Co se týče zdravotního stavu, objevují se v kronice záznamy o infekčních dětských nemocech.

Infekční dětské nemoci, které se vyskytly: spála, černý kašel, spalničky, infekční žloutenka, plané neštovice, příušnice.

V listopadu školního roku 1948 - 49 onemocněly dvě děti spálou a třída se musela dezinfikovat. V březnu onemocnělo ještě jedno dítě spálou. V říjnu 1951 většina dětí onemocněla planými neštovicemi. V prosinci 1951 onemocnělo jedno dítě infekční žloutenkou, proto byla mateřská škola opět dezinfikována. V lednu 1954 se vyskytla infekční žloutenka a rodiče dětí se báli posílat děti do kolektivu. V únoru však již děti mateřskou školu navštěvovaly v hojném počtu. V měsíci lednu školního roku 1955 - 56 značně poklesla docházka dětí do mateřské školy, protože se vyskytla infekční onemocnění spalniček a planých neštovic, která postupně postihla téměř všechny děti. V důsledku onemocnění byla malá docházka dětí ještě v únoru. Ve školním roce 1958 - 59 v měsíci únoru a červnu mělo podle kroniky 70% dětí infekční nemoc - plané neštovice. V zimních měsících měly děti chřipku. Jiné vážnější choroby se v tomto

školním roce nevyskytly. V listopadu 1970 stoupla nemocnost na mateřské škole a to hlavně onemocnění angínou a spálou. Zdravotní stav v následujícím roce byl dobrý, nevyskytlo se žádné vážnější onemocnění. Koncem školního roku 1973 - 74 měly děti plané neštovice. Ve školním roce 1979 - 80 se vyskytla v mateřské škole žloutenka. Nejvíce byly nemocné nejmladší děti např. ve školním roce 1983 - 84 onemocnělo pět dětí spálou. Malá nemocnost dětí naopak byla v roce 1985-86. Od školního roku 1987 – 88 se změnou lékařské péče, jak je výše uvedeno, nejsou již záznamy o zdravotním stavu dětí uváděny.

Další záznamy se týkají **očkování**. Ve školním roce 1961- 62 byly děti očkovány proti záškrtu. V následujícím roce byly děti přeočkovány proti záškrtu. Žádné jiné záznamy o očkování kronika neuvádí.

9.3.2. Hygienická kontrola

Podle záznamu v kronice byla provedena hygienická kontrola jednou ročně v roce 1963, dvakrát ročně v roce 1966. V roce 1969 našla hygienická kontrola několik závad, které byly za pomoci Městského národního výboru odstraněny.

9.3.3. Doporučení lékaře

Dětem s vadným držetím těla byly doporučeny nápravné cviky. Paní učitelky proto tyto cviky zařadily do rozcviček. Kronika se též zmiňuje v rámci zdraví o předplaveckých kurzech, které probíhaly od roku 1981. Na doporučení lékaře bylo z prostředků SRPŠ zakoupeno horské slunce.

Se zdravotním stavem samozřejmě souvisí správné stravování. Kronika uvádí zmínku o podávání rybího tuku od Sociální péče v Táboře. Mateřská škola v rámci zdravého stravování dostala 8 kg sušeného mléka darem od Českého národního sdružení v Americe.

9.3.4. Uzavření školy z důvodu nemoci

V březnu 1949 onemocnělo jedno dítě spálou a mateřská škola byla osm dní uzavřena. Od 12. října do 20. října 1951 byla mateřská škola uzavřena školním lékařem MUDr. Procházkou, protože většina dětí onemocněla planými neštovicemi.

10. Komparace čtyř kronik

V poslední kapitole vyhodnocuji kritéria a ukazují na vývoj mateřských škol v Táboře. Je zde třeba připomenout, že všechny mateřské školy pracovaly až konce roku 1989 podle stejných nomenklaturních materiálů. Odlišovaly se však vnějšími podmínkami, mezi něž patří i budovy. Odlišnosti byly postaveny na osobnostech učitelek, jejich postojích, laskavosti, kultivovanosti a schopnosti respektovat dítě. Díky personálním odlišnostem se tak mohla přes zdánlivou jednotnost v každé mateřské škole přece jen prosadit jiná atmosféra. O této skutečnosti víme, nelze ji však vysledovat ze stránek kronik. Po roce 1989 padla povinnost vést školní kroniky, a proto v těch mateřských školách, kde se v kronikách ještě dále pokračovalo, se zápisy neobjevují již tak podrobně. V kronikách se objevují převážně fotografie a zápisy v kronikách zanikají.

10.1. Počet dětí

Co se týče počtu dětí v časovém úseku od roku 1945 do roku 1975 počet dětí ve všech čtyřech uvedených mateřských školách stoupal. Ve všech čtyřech mateřských školách byl největší počet dětí kolem roku 1975. Následující tabulky č. 3 a č. 4 uvádí nejmenší a největší počet dětí.

Tabulka č. 3 - Počet dětí v letech 1945- 1975

	Mš Vančurova	Mš Čelkovice	Mš Měšice	Mš Komenského
Nejmenší počet	51	15	19	31
Největší počet	110	25	49	123

Tabulka č. 4 - Počet dětí v letech 1975- 1999

	Mš Vančurova	Mš Čelkovice	Mš Měšice	Mš Komenského
Nejmenší počet	58	22	30	55
Největší počet	75	23	72	140

10.1.1. Vyhodnocení počtu dětí

Zjištěný počet dětí v období v letech 1945 – 1975 kopíruje populační křivku a nejvýrazněji právě v 70. letech. Počet zapsaných předškoláků je toho důkazem. Vzhledem k jednotlivým okolnostem v uvedených mateřských školách dochází v této době k nárůstu **od 80 % do 400%**. V letech 1975 – 1999 je nárůst **od 130% do 250%**.

10.2. Materiální zabezpečení

Při porovnání materiálního zabezpečení všech čtyř mateřských škol je vidět, že nejprve všechny mateřské školy začínaly svůj provoz v nevyhovujících podmínkách. Tři mateřské školy začínaly provoz v hostinci (Čelkovice, Hvozdenská, Měšice) a mateřská škola na Riegrově náměstí ve stísněných podmínkách v reálném gymnáziu, kde setrvala celých 15 let. Všechny čtyři jmenované mateřské školy přestěhovaly **do nově postavených budov**, ve kterých setrvaly až dodnes. Nejdéle setravá v budově mateřská škola z Riegrova náměstí, dnešní mateřská škola Vančurova a to **53 let**. Mateřská škola Čelkovice setravá v budově **28 let**, mateřská škola v Hvozdenské ulici, dnešní Komenského ulici **50 let** a mateřská škola v Měšicích **38 let**.

Tabulka č. 5 – Materiální zabezpečení

	Mš Vančurova	Mš Čelkovice	Mš Měšice	Mš Komenského
Setrvání v počtu letech	53	28	38	50

10.2.1. Vyhodnocení materiálního zabezpečení

Lze tedy konstatovat, že vývoj, co se týče materiálního zabezpečení, byl ve čtyřech výše jmenovaných mateřských školách podobný. Nejdéle v budově setrvává Mateřská škola Vančurova.

10.3. Počet let ředitelek ve funkci

Pro přehled počtu let ředitelek ve funkci v jednotlivých letech a ve vybraných mateřských školách jsem zpracovala údaje do tabulky.

Tabulka č. 6 Počet let ředitelek ve funkci

Mateřská škola	Příjmení ředitelky	Rok	Počet let ve funkci
Mš Vančurova	A. Rostová	1946 - 55	9
	V. Boušová	1955 - 57	2
	M. Křížová	1957 - 64	6
	A. Smrčková	1964 - 87	23
	Z. Fučíková	1987 - 91	4
	V. Tenklová	1991 - 2011	20
Mš Čelkovice	V. Řeháková	1955 - 73	18
	J. Čápková	1973 - 99	26
	R. Štenglová	1999 - 2013	14
Mš Měšice	M. Voldřichová	1945 - 46	1
	D. Skořapová	1946 - 47	1
	M. Suchanová	1948 - 49	1
	M. Myslivecká	1949 - 50	1
	B. Kubů	1950 - 51	1
	neuveďeno	1951 - 52	-
	L. Příbylová	1952 - 55	3
	K. Kabešová	1955 - 57	2

	H.Mullerová	1957 - 63	6
	J.Kropíková	1963 - 72	9
	V. Ludíková	1972 - 95	23
	I. Bakešová	1995 - 2013	18
Mš Komenského	A. Havlíčková	1950 - 63	13
	M. Bočková	1963 - 75	12
	Z. Pekárková	1975 - 77	2
	PaeDr. M. Pilzová	1977 - 92	15

10.3.1. Vyhodnocení počtu let ředitelky ve funkci

Co se týče doby, po kterou ředitelky setrvaly ve svých funkcích, lze konstatovat, že na 3 mateřských školách ředitelky setrvaly více jak **20 let**. Porovnáním výše uvedených údajů viz tabulka č. 6 je vidět, že ředitelky ve svých funkcích setrvaly poměrně dlouhou dobu ve všech čtyřech mateřských školách.

10.4. Významné dny

V této drobné kapitole jsou uváděny shody a odlišnosti, které byly porovnáním zjištěny. Podrobný záznam o významných dnech je vždy uváděn u jednotlivých mateřských škol v kapitolách 6.2., 7.1., 8.1., 9.1.

10.4.1. Vánoční besídka

Co se týče vánoční besídky, dařilo se ukázat, že v jednotlivých letech se oslava vánoční besídky měnila. (viz kapitoly 6.2.1., 7.1.1., 8.1.1., 9.1.1.)

Vyhodnocení

V kronikách jsem našla, jak shodu ve způsobu oslavy, tak i odlišnosti. Nejprve je uvedena shoda, pak následují odlišnosti.

1. Shoda

V letech 1951 – 59 se oslavoval Děda Mráz. Vánoční besídka se konala každý rok v letech 1960 – 1973. Obsahem bylo setkání rodičů a dětí, kromě let, kdy kvůli hygienickým předpisům se konala bez rodičů. Na besídce vždy děti vystupovaly s pohádkou, scénkou, tancem, s přednesem básní a se zpěvem. Maminky napekly vánočky, zakoupily dětem ovoce. V některých letech za pomoci SRPŠ byly nakoupeny hračky. Vánoční besídka se konala v hostinci, nebo ve škole. Tlakem sovětizace oslavy vánoční besídky z kroniky vymizely a není patrné, zda se vánoční besídky oslavovaly, nebo jen zápisy chybí. Měnila se kronikářka a s ní i zápisy. Po roce 1989 se slaví Mikuláš i Vánoční besídky.

2. Odlišnosti

V mateřské škole v Čelkovicích se vybíralo vstupné na Vánoční besídku, za které se nakoupily pomůcky. V mateřské škole Komenského probíhala Vánoční besídka za přispění patronátního závodu, který přispěl finančním darem 500 Kčs.

10.4.2. Mezinárodní den žen

Také zápisy o oslavě Mezinárodního dne žen (podrobně uvedeno v kapitole **Významné dny** v jednotlivých mateřských školách) se opakují v kronikách po letech. V některé kronice jsou popsány velmi důkladně, záleží na kronikářce, která zápisy prováděla. Se změnou kronikářky dochází ke změně zápisů.

Vyhodnocení Mezinárodního dne žen

V kronikách mateřských škol byla nalezena jak shoda, tak neshoda ve způsobu oslavy Mezinárodního dne žen.

1. Shoda

Mezinárodní den žen (dále jen MDŽ) se slavil podle zápisů v kronikách obdobným způsobem ve všech čtyřech porovnávaných mateřských školách. Děti vystupovaly v Domově důchodců v Chýnově a zhotovily 90 ks dárků, účinkovaly pro chovanky Domova odpočinku. Shodně ve všech čtyřech kronikách nalézáme besídky pro maminky, které se slavily formou vystoupení s kulturním pásmem písní, básní, tanců a dramatizace a závěrečným obdarování dárky, které děti samy vyrobily. MDŽ se slavil stále stejným způsobem. Střídalo se akorát místo. Slavilo se v hostinci, kulturním

domě nebo ve třídě. Shodu nalézáme i v tom, že děti vystupovaly na besídkách pro členky brigád socialistické práce (BSP) jednotlivých patronátních závodů nebo pro členky Jednoty či členky Českého svazu žen a pro ženy státního statku. Dále shodu nalézáme i po roce 1989, kdy se oslavuje Svátek matek. Ten je v kronice v mateřské škole v Měšicích zaznamenám též ve školním roce 1947 – 48.

2. Odlišnosti

Mateřská škola v Měšicích jako jediná slavila MDŽ společně s národní školou. Odlišnost nalézáme ve způsobu oslavy v mateřské škole z Riegrova náměstí, dnešní Vančurova, kdy skupina dětí donesla své přání předsedkyni MNV a další skupina popřála všem ženám v patronátním závodě Jiskra závodním rozhlasem.

10.4.3. Mezinárodní den dětí

V jednotlivých kronikách jsou zápisy o oslavě Mezinárodního dne dětí uváděny podrobně. (uvedeno v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol) V této kapitole uvádím opět shodnosti i odlišnosti ve způsobu oslavy Mezinárodního dne dětí.

Vyhodnocení Mezinárodního dne dětí

Co se týče oslav Mezinárodního dne, tyto byly tradičně na všech mateřských školách. Podrobně jsou popsány v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol. Pro přehlednost uvádím opět shodu a odlišnosti.

1. Shoda

Shodu v oslavě Mezinárodního dne nalézáme ve způsobu, jakým se ve vybraných čtyřech mateřských školách oslavoval. Slavil se formou veřejného vystoupení venku na školním dvoře nebo na zahradě, výletem do Pintovky, na Kozí hrádek, na Choustník a do zoologické zahrady v Hluboké nad Vltavou, nebo výletem do Prahy do divadla Spejbla a Hurvínka, formou divadla v mateřské škole, nebo promítání pohádek. Děti také navštívily kino v Táboře.

2. Odlišnosti

Mateřská škola z Riegrova náměstí slavila soutěží mezi 2., 6. a 8. mateřskou školou. Děti se zapojily svým vystoupením. Mateřská škola v Čelkovicích jako jediná oslavuje společně s dětmi z obce a to táborovým ohněm. V mateřské škole

v Hvozdenské ulici bylo uspořádáno dopoledne pro děti s „ Klubem historických vozidel“, také v mateřské škole byla výstava prací dětí. Děti z mateřské školy v Měšicích překonávaly překážkovou dráhu a předváděly zručnost v jízdě na dopravním hřišti, které řídil člen Sboru národní bezpečnosti.

10.4.4. Svátek práce

Oslava svátku práce se v kronikách objevovala od roku 1948 do roku 1980 každoročně. Podrobně uvedeno v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol.

Vyhodnocení Svátku práce

Co se týče oslavy Svátku práce, byla komparací zjištěna opět shoda i odlišnost.

1. Shoda

Shodu podle kronik nalézáme v tom, že děti si zhotovily mávátka a většina dětí se zúčastnila průvodu s rodiči. V mateřské škole se děti naučily příležitostné básně a písně. Také třídy byly slavnostně vyzdobeny.

2. Odlišnosti

Ve školním roce 1955- 56 v mateřské škole v Měšicích místní rada žen v rámci květnových oslav pořádala karneval. Pozvány byly také děti mateřské školy. Je patrné, že takto oslavila mateřská škola svátek práce.

10.4.5. Den osvobození

Oslavu dne osvobození kroniky uvádějí od roku 1945 do roku 1989. (Podrobně uvedeno v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol)

Vyhodnocení Dne osvobození

1. Shoda

Shodně oslavovaly mateřské školy Den osvobození besídkou, školní oslavou. Děti přednesly básně a na závěr vyslechly v pozoru hymny ČSSR a SSSR. Podle kroniky jim byla vštěpována láska a vděk k SSSR. Také vystupovaly v patronátním závodě Jednota s kulturním pásmem. Přímo podílely na některých přípravách, a to výzdobou školy. Účastnily se při pietním aktu kladení věnců k památníku padlých

hrdinů. Též se zapojily do uměleckých soutěží z literární a výtvarné výchovy. Např. účastí ve výtvarné soutěži „Děti, mír a umění“.

2. Odlišnosti

Odlišností byla oslava karnevalem a lampionovým průvodem v mateřské škole v Měšicích. Také mateřská škola Hvozdenská uvádí zvláštnost, kdy děti položily kytici karafiátů k pomníku Rudoarmějce a zároveň k desce zakládající členice komunistické strany s. J. Metelcové.

10.4.6. Den československé lidové armády

Zápisy oslav Dne československé lidové armády se v kronikách objevují od roku 1950 do roku 1981. (Podrobně uvedeno v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol).

Vyhodnocení Dne československé lidové armády

1. Shoda

Ve všech porovnávaných mateřských školách kroniky uvádějí oslavu Dne československé lidové armády a shodují se v oslavě formou besedy s vojáky, kteří jednotlivé mateřské školy navštívili. Třídy byly k této oslavě slavnostně vyzdobeny. V 70. létech navštěvovaly děti kasárny, seznámily se s životem vojáků a prohlédly si tanky.

10.4.7. Den horníků

Co se týče oslavy Dne horníků, podle zápisů v jednotlivých kronikách se oslava objevovala poměrně málo. Z kronik není patrné, zda se Den horníků skutečně oslavoval v tak malé četnosti, nebo kronikářky zápis neprovedly. Přesto se podařilo najít shodu způsobu oslavy Dne horníků.

Vyhodnocení Den horníků

Při komparaci zápisů v kronikách je u způsobu oslavy Dne horníků nalezena shoda.

1. Shoda

Oslava Dne horníků se v kronikách objevovala málo. Pouze v kronice 7. mateřské školy Hvozdenská je patrné, že oslava proběhla celkem 12x. V ostatních

kronikách se záznam o oslavě vyskytl v mnohem menší četnosti. Většinou se svátek slavil rozpravou o těžké a namáhavé práci horníků, děti se naučily příležitostnou píseň, přinesly si knihy o hornictví, které si společně s učitelkami prohlížely. Lze konstatovat, že podle záznamu v kronikách, ve všech čtyřech porovnávaných mateřských školách se oslavoval Den horníků stejným způsobem.

10.4.8. Den znárodnění velkých podniků

U tohoto významného dne nelze provést komparaci, protože je uveden pouze v jedné kronice.

Oslavu Dne znárodnění uvádí pouze kronika mateřské školy v Čelkovicích. První zmínku o Dni znárodnění velkých podniků jsem našla v roce 1959. Tento den se oslavoval 28. října. Od tohoto roku až do roku 1973 se Den znárodnění oslavoval celkem 8x. Dětem byl objasněn přiměřeným způsobem četbou, básněmi, obrázky na nástěnce. Od roku 1973 se změnou ředitelky mateřské školy a se změnou zápisů se již Den znárodnění neobjevuje. Ostatní kroniky tuto oslavu neuvádějí.

10.4.9. Den tisku

Také co se týče oslavy Dne tisku nelze komparaci provést, protože oslavu Dne tisku uvádí jedna kronika.

Oslavu Dne tisku opět uvádí pouze kronika mateřské školy v Čelkovicích. Oslavován podle kroniky od roku 1970 a to 21. září. V roce 1970 oslavováno 50. výročí Rudého práva. V roce 1972 na oslavu Dne tisku, rozhlasu a televize byla uspořádána výstavka dětských knih a ukázkou denního tisku byly děti poučeny a významu tohoto dne. Oslava Dne tisku, rozhlasu a televize podle zápisů v kronice proběhla pouze 2x. Od roku 1973 se již v kronice neobjevuje.

10.4.10. Návštěvy

Návštěvy byly v kronikách uváděny jen občas. Přesto se podařilo v kapitole významné dny u jednotlivých mateřských škol, podrobně návštěvy zaznamenat.

Vyhodnocení návštěv

Co se týče návštěv, tyto byly na všech uváděných mateřských školách podobné.

1. Shoda

Shodu na všech mateřských školách nalézáme **při návštěvě základních škol**. Každá mateřská škola navštěvovala s dětmi základní školu ve své lokalitě, aby byl dětem umožněn bezproblémový přestup k základnímu vzdělávání nebo paní učitelka z první třídy docházela za dětmi do mateřské školy. Dále se uskutečnily návštěvy při hospitacích, kterých se zúčastnily vychovatelky školní družiny, učitelky základní školy a sestry z jeslí. Mateřské školy navštěvoval psycholog s přednáškou pro rodiče a zástupkyně Svazu žen. Také probíhaly návštěvy učitelky z Lidové školy umění a byl proveden u dětí průzkum hudebního a výtvarného nadání. Velmi dobrá je též spolupráce s Okresní pedagogicko-psychologickou poradnou, kterou zastupuje PhDr. J. Kadlec. Další návštěvy se týkaly spolupráce s patronátními závody a také děti navštěvovaly domov důchodců v Choustníku a Chýnově před Vánoci a s přáním k MDŽ.

10.4.11. Výlety

Podle zápisů v kronikách byly výlety pořádány každým rokem. Opakovaly se výlety pěšky do lokality poblíž mateřských škol a autobusem do oblíbeného místa Hluboká nad Vltavou. (Podrobně uvedeno v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol).

Vyhodnocení výletů

Komparací jednotlivých zápisů o výletech docházím ke shodě.

1. Shoda

Co se týče výletů, nacházíme opět v mateřských školách shodu. Ve všech porovnávaných mateřských školách se konal téměř každoročně výlet. Měnilo se pouze místo výletu. Velké oblibě se těšil výlet na Hlubokou do zoologické zahrady a na pohádku. Shodně také děti chodily na pěší výlet nejčastěji na Kozí hrádek, do lesa Pintovky a do Měšic na statek. Na pěší výlety chodily děti podle lokality, kde se nacházela mateřská škola. Delší výlety např. do Prahy se uskutečnily za pomoci rodičů. Další společný výlet rodičů, dětí a učitelek byl na zámek Kratochvíle. Na výlet děti jely také na Orlick, kde se svezly parníkem, nebo do Třeboně na pohádku. Několikrát navštívily i hrad Choustník.

10.4.12. Divadla

Divadla byla zaznamenávána v kronikách pouze občas a to od roku 1959. (Podrobně uvedeno v kapitole **Významné dny** u jednotlivých mateřských škol).

Vyhodnocení kritéria: Divadla

1. Shoda

Ve třech mateřských školách jsou shodně uváděna divadla, která se konala většinou v rámci MDD, kdy se velké oblibě těšilo divadlo v přírodě, v Hluboké nad Vltavou. Také občas dojížděly děti s učitelkami do divadla v Táboře. Maňáskové divadlo hrály i paní učitelky a také učni tesaři. Oblíbené byly i návštěvy divadla Spejbla a Hurvínka v Praze. Školní rok 1978 – 79 byl rokem dítěte a děti během roku navštívily několikrát divadelní představení. V devadesátých letech měly děti objednané divadelní představení na každý měsíc.

10.4.13. Oslavy vztahující se k SSSR

Nejčastěji se podle zápisů v kronikách opakovaly oslavy Měsíce Československo-sovětského přátelství, oslava VŘSR, výročí úmrtí V. I. Lenina. Co se týče oslav vztahujících se k SSSR, uvádím rovnou vyhodnocení.

Vyhodnocení oslava Měsíce Československo – sovětského přátelství

Komparací jednotlivých zápisů, které se týkaly oslavy Měsíce Československo-sovětského přátelství (dále jen MČSP) docházím k tomuto závěru. Oslava MČSP se v kronikách objevuje od roku 1971. Probíhala v mateřských školách podobným způsobem.

1. Shoda

Komparací zápisů z kronik vybraných tří mateřských škol (2. mateřská škola na Riegrově náměstí oslavu MČSP neuvádí) je patrné, že kronika mateřské školy v Čelkovicích jako jediná **uvádí podrobně** oslavy MČSP. Dětem si prohlížely obrázky, které byly doplněny vyprávěním o SSSR. V dalších letech se při oslavách MČSP děti zúčastnily pietního aktu pokládání věnců na Leninově náměstí nebo se děti s učitelkami aktivně podílely na zřízení koutku přátelství. V některých letech se konala prodejní

výstava knih a sovětských hraček v mateřské škole. V této mateřské škole oslava proběhla celkem 11x.

Oslava měsíce MČSP je uvedena i v kronice 7. mateřské školy Hvozdenská. Probíhala formou vystoupení na slavnostní schůzi Svazu československo-sovětského přátelství. V mnohem menší četnosti se vykytuje oslava v mateřské škole v Měšicích. **Shodně** jako v mateřské škole v Čelkovicích si děti prohlížely sovětské hračky, naučily se báseň Lenin, také malovaly vojáky a sestrojily Auroru. Také děti vystupovaly na schůzi Českého svazu žen, kde probíhala beseda „Sovětská žena“. V roce 1976 vystoupila taneční skupina nejstarších dětí z mateřské školy ve svých krojích na Leninském večeru, který pořádala odbočka SČSP v Měšicích.

Vyhodnocení oslavy VŘSR

Také oslava VŘSR probíhala v uváděných mateřských školách podobným způsobem.

1. Shoda

Podle zápisů v jednotlivých kronikách lze konstatovat, že v mateřských školách probíhala oslava Velké říjnové socialistické revoluce podobným způsobem. Dětem byla vysvětlena důležitost VŘSR a význam jim byl vysvětlen přístupnou formou pomocí stručné povídky. Děti poslouchaly pohádku „Car a švec“. Zároveň si prohlédly obrázky, které jim přiblížily život lidí v Sovětském svazu. Učily se báseň o Leninovi, byla uspořádána výstava sovětské knihy.

Děti také k výročí VŘSR položily květiny k pomníku Rudoarmějce nebo učitelky s dětmi na oslavu výročí připravily veřejné vystoupení.

Vyhodnocení výročí úmrtí V. I. Lenina

1. Shoda

Shodně se objevují zmínky o výročí úmrtí V. I. Lenina. Učitelky vedly s dětmi rozhovor o V. I. Leninovi. Četly dětem příběh Rozbitá váza. Dětem připomenuly život V. I. Lenina a jeho boj za práva dělníků. Podle kronik se v roce 1970 oslavovalo 100 let od narození V. I. Lenina.

10.5. Péče o zdraví dětí

Kroniky uvádějí záznamy o lékařských prohlídkách, očkování, epidemiích, karanténách, o doporučení lékaře a uzavření mateřské školy z důvodu nemoci dětí. Komparací záznamů kronik docházíme ke shodě. Péče o zdraví je podrobně uvedena v kapitolách 6.4., 7.3., 8.3., 9.3.

1. Shoda

Všechny kroniky porovnávaných mateřských škol **shodně** uvádějí každý rok záznamy o dispenzárních prohlídkách. Specifikem 2. mateřské školy na Riegrově náměstí, dnešní Vančurova byly prohlídky primářem dětského oddělení MUDr. Františkem Čutkou a to každých 14 dní, později 1x měsíčně. V ostatních mateřských školách docházel školní lékař do mateřské školy 2x ročně. Pouze v 7. mateřské škole v Hvozdenské ulici, dnešní Komenského, byly děti pravidelně každý druhý měsíc měřeny a váženy a výsledky byly sdělovány rodičům. Také prohlídka chrupu dětí mateřské školy probíhala ve všech uváděných mateřských školách. **Shodně** probíhalo ve všech porovnávaných mateřských školách očkování proti černému kašli, proti dětské obrně a záškrtu. Jednotlivě byly děti doočkovány proti planým neštovicím a tetanu. Při mimořádném výskytu žloutenky byly děti též očkovány. **Shodu** nalézáme i v doporučení lékaře a kladení důrazu na otužování vzduchem pobytem venku a otužování vodou. Též bylo doporučeno ozařování horským sluncem. Ve všech uváděných mateřských školách byl kladen důraz na správné stravování a dodržování pitného režimu. Shodně také docházelo na návrh lékaře k uzavření mateřských škol v době výskytu infekčních nemocí např. při onemocnění spálou, planými neštovicemi nebo z důvodu epidemie žloutenky.

Jsem si vědoma, že po roce 1989 zápisy v kronikách nejsou již povinné, čímž se vlastně pomalu vytrácí záznamy a v kronikách se objevují pouze fotografie. Těžko potom budou dohledatelné informace o době po roce 1989.

Závěr

Diplomová práce „Mateřské školy v Táboře v letech 1948-2010“ je historickou prací dokládající vývoj předškolních zařízení. Podařilo se zachytit historii vybraných čtyř mateřských škol a to. Mateřské školy na Riegrově náměstí, (dnes Vančurova), Mateřské školy v Čelkovicích, Mateřské školy v Hvozdenské ulici (dnes Komenského) a Mateřské školy v Měšicích na základě kronik. Podařilo se ukázat na základě analýzy kronik, že ve všech sledovaných mateřských školách proběhl podobný vývoj. Tím se dá dotvrdit, že mateřské školy mají podobnou historii. Většinou na počátku své existence sídlí v nevyhovujících prostorech, poté se několikrát stěhují, aby nakonec zakotvily v nově postavené budově. Současná sídla sledovaných mateřských škol jsou prostory typizovanými pro předškolní zařízení, kromě Mateřské školy ve Vančurově ulici. Dokladem této skutečnosti jsou fotografie budov uvedené v přílohách. Struktura práce vychází z obecného ukotvení předškolních zařízení v Čechách a regionální charakteristiky města Tábora. Text vychází z vývoje sledovaných institucí mateřských škol, tj. opírá se o významná data těchto institucí, a dále sleduje kritéria, která jsou nejfrekventovaněji ve školních kronikách dokladována. Tematicky to znamená, sledovat významné dny v mateřské škole a péči o zdraví. Mezi významné dny objevující se v kronice patří oslavy, svátky vztahující se ke státním svátkům, mimořádné návštěvy a výlety. Dále se podařilo se ukázat, že významné dny se v mateřských školách slavily obdobným způsobem. Také péče o zdraví se v jednotlivých mateřských školách téměř nelišila. Z kronik uváděných mateřských škol jsem byla zasažena silným nábojem ideologie, která ve sledovaném období je velmi patrná a je důkazem prorežimních politických postojů pravděpodobně pisatelů, ale i ducha doby.

S kronikou bylo nutno pracovat jako s primárním, archivním materiálem. I přes vydanou metodiku Ministerstva školství, jak mají být kroniky vedeny, jsem se přesto setkala s jejich odlišným vedením. Do každé kroniky se promítá osobnost pisatele a skrze ni historické vnímání charakteru doby. Je zřejmé, že politické ovzduší na pisatele uplatnilo nátlak. Při zpětné četbě to v člověku vytváří plastický obrázek o době, v níž mladá generace rostla a o tlaku, kterému byla vystavena celá společnost. Proto se některé formulace v kronikách, způsoby oslav či požadavky na ně jeví dnes nejen jako

nepřirozené, ale až absurdní. Byly zaznamenávány často jen proto, že to bylo politickým požadavkem. Přesto si musím položit otázku. Na kolik tento tlak opravdu ovlivnil charaktery dětí, jejich vztah k životu, hodnotám a schopnost vlastního názoru? Naštěstí tato výchova a největší pravděpodobností nezasáhla do života dětí. Prací jsem porozuměla vývoji předškolních zařízení. Při čtení kronik jsem vzpomínala, že jsem část této doby prožívala jako malé dítě v mateřské škole a skutečně zápisy, tak, jak je kronikářky uvádějí, ač se to zdá místy absurdní, jsou pravdivé. Mohu tedy potvrdit, že výchova v mateřské škole, tak jak probíhala v době před rokem 1989, nezasáhla do mého života.

Abstrakt

Předmětem diplomové práce s názvem Mateřské školy v Táboře v letech 1948 - 2010 je zachytit historický vývoj instituce mateřské školy v Táboře. Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, jak probíhal vývoj tábořských mateřských škol. Práce je rozčleněna do deseti kapitol. Jednotlivé kapitoly se zabývají historií a charakteristikou města Tábora, předškolními institucemi a jejich vývojem v Čechách, školstvím v Táboře, mateřskými školami v Táboře do roku 1945 a po roce 1945, historií čtyř nejstarších mateřských škol v Táboře, kritérii významných dní a péče o zdraví dětí ve čtyřech nejstarších mateřských školách v Táboře a komparací na základě kronik. Práce je historickou studií a analýzou vycházející z primárních pramenů. V práci je použita historická metoda, analýza primárních dokumentů a komparativní metoda. Výsledkem je popis vývoje mateřské školy v Táboře v letech 1948-2010.

Abstract

Subject of the thesis named Nursery Schools in the Town of Tabor between 1948 – 2010 is to describe the historical development of nursery schools in Tabor. The main goal of the thesis is to research development of Tabor's nursery schools. The thesis is divided into ten chapters. These concerns with the history and characteristic of the town Tabor, preschool institutions and its development in Bohemia, school system in Tabor, nursery schools in Tabor till 1945 and after 1945, history of four oldest nursery schools in Tabor, criteria of public holidays and children's healthcare in four oldest nursery schools in Tabor and comparison on base of chronicles. The thesis is a historical study and analysis ensuing from primary sources. There is used a historical method and primary documents and comparative methods in the thesis. The issue is research of the nursery school development in Tabor between 1948 and 2010.

Seznam použité literatury

AUGUSTA, Pavel, KLÍNKOVÁ, Hana., *Tábor: kniha o městě*, Praha: Milpo media, 2001, ISBN 80-86098-18-4.

BĚLINOVÁ, Ludmila., *Ke koncepci předškolní výchovy: soubor statí*, 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982, 204 s.

GAVORA, Peter., *Úvod do pedagogického výzkumu*, Brno, 2000, ISBN 80-85931-79-6

HENDL, Jan, *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, 2.vyd. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7367-040-2.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1, Praha: Grada Publishing, 2007, 272s. ISBN 978-80-247-1369-4

JANKOVEC, Otakar., *Informace o mateřských školách v Táboře*, Tábor, 1996

KOHOUT , Jiří., *Tábor krok za krokem na starých pohlednicích*, Tábor, 2007, ISBN 978-80-903059-7-7.

KROUPA, František., *Kniha k padesátinám zasloužilého starosty a čestného občana Václava Soumara*, Tábor: Městská rada tábořská, 1937.

MÍŠURCOVÁ, Věra, *Dějiny teorie a praxe výchovy dětí předškolního věku v 19. a 20. století*, 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, 265 s.

OPRAVILOVÁ, Eva a Jana KROPÁČKOVÁ. *Studijní texty k předškolní pedagogice s úvodem do pedagogiky*, 1 vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2005, 87s.

OPRAVILOVÁ, Eva a Jana UHLÍŘOVÁ. *Předškolní výchova v zrcadle pramenů I*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, 173 s. ISBN 978-80-7290-482.

Pět a půl století Tábora, Tábor, Městský národní výbor 1970, 52 s

SKALKOVÁ, Jarmila. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983, 204 s.

K analýze byly použity tyto dokumenty:

Kronika 2. Mateřské školy na Riegrově náměstí, dnešní Vančurova 2205, Tábor - 1. díl

Kronika 2. Mateřské školy na Riegrově náměstí, dnešní Vančurova 2205, Tábor – 2. díl

Kronika Mateřské školy v Čelkovicích, Nábřežní 206, Tábor - Čelkovice

Kronika 7. Mateřské školy v Hvozdenké ul., dnešní Komenského 2254, Tábor

Kronika Mateřské školy v Měšicích, Chýnovská 416, Tábor - Měšice

Seznam příloh

Příloha č. 1: Budova Mateřské školy Vančurova

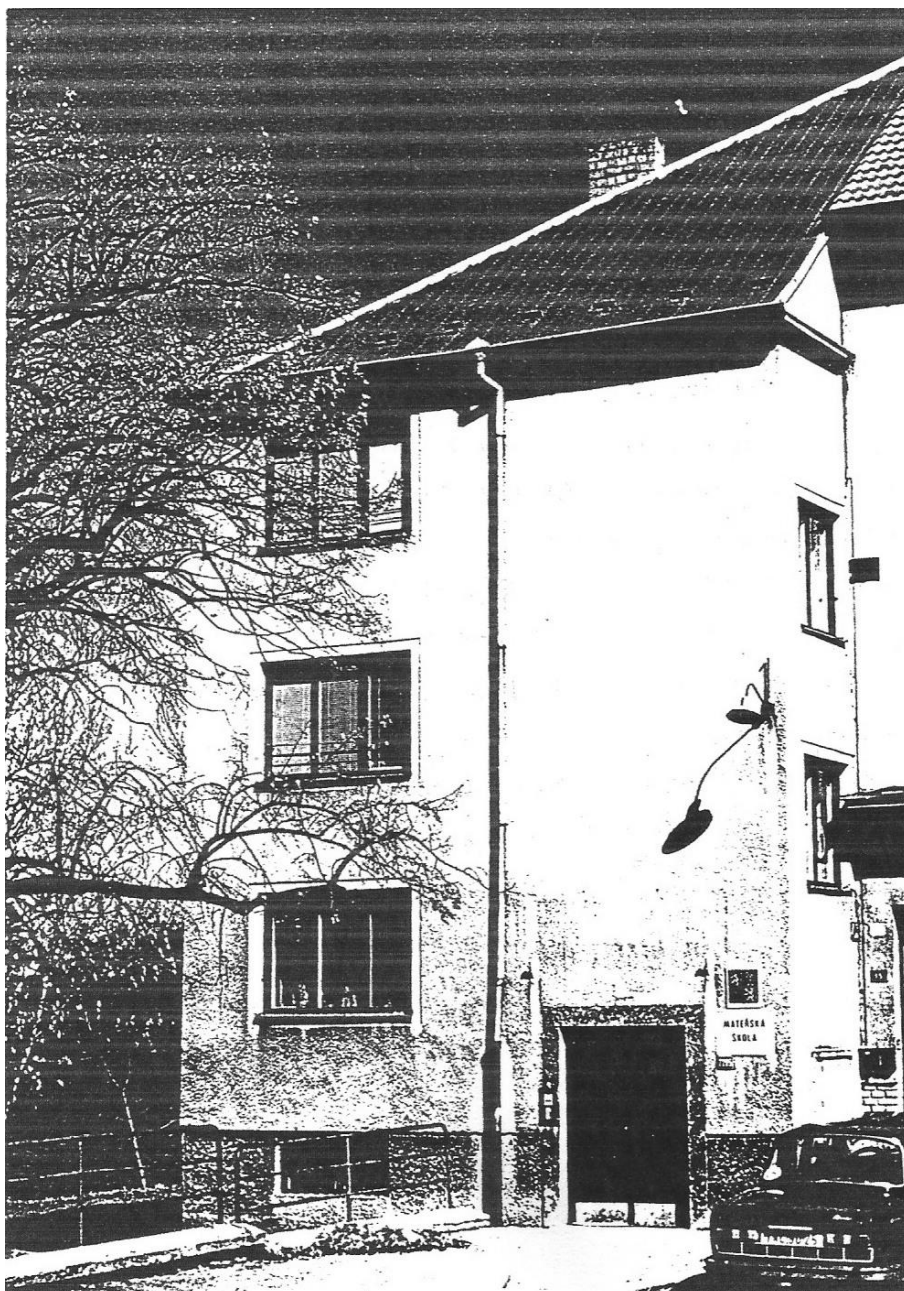
Příloha č. 2: Stará budova Mateřské školy Čelkovice

Příloha č. 3: Nová budova Mateřské školy Čelkovice

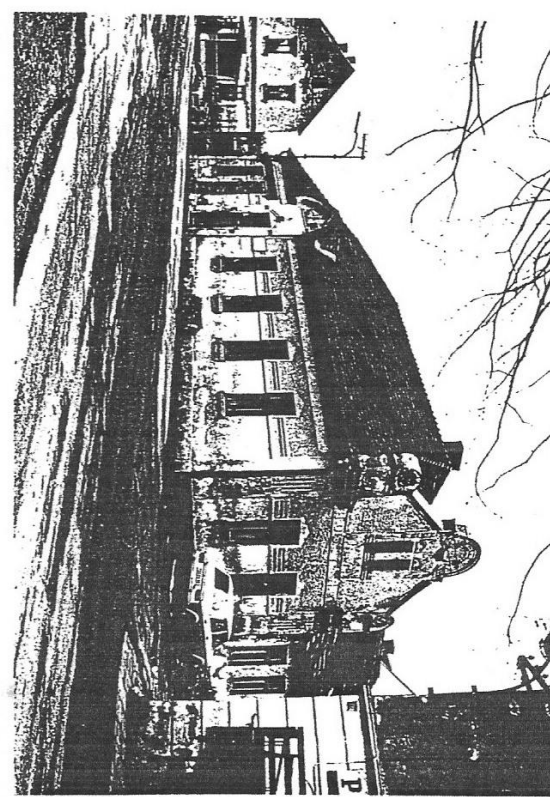
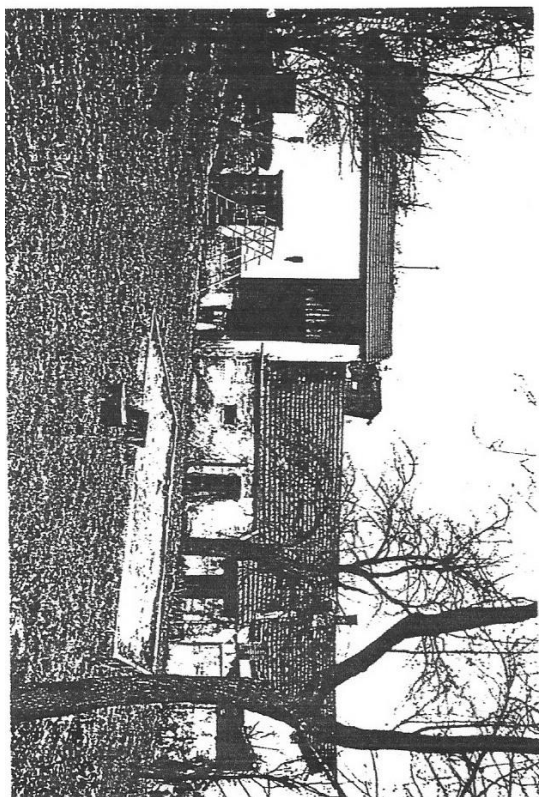
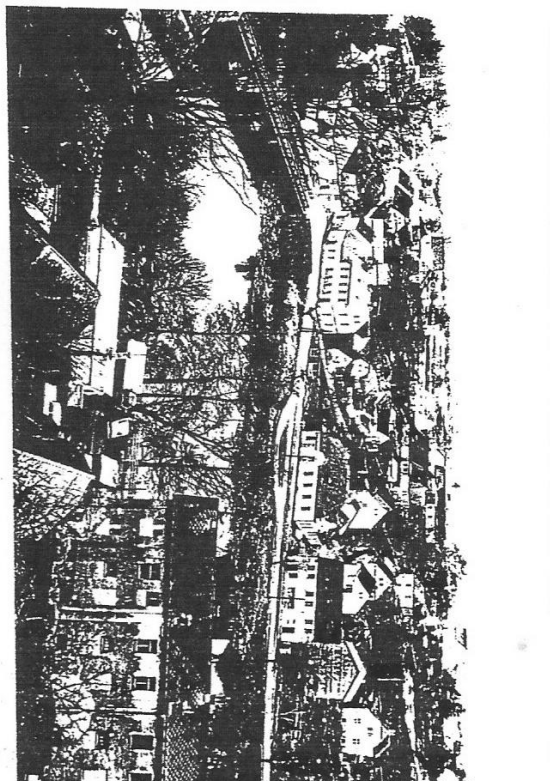
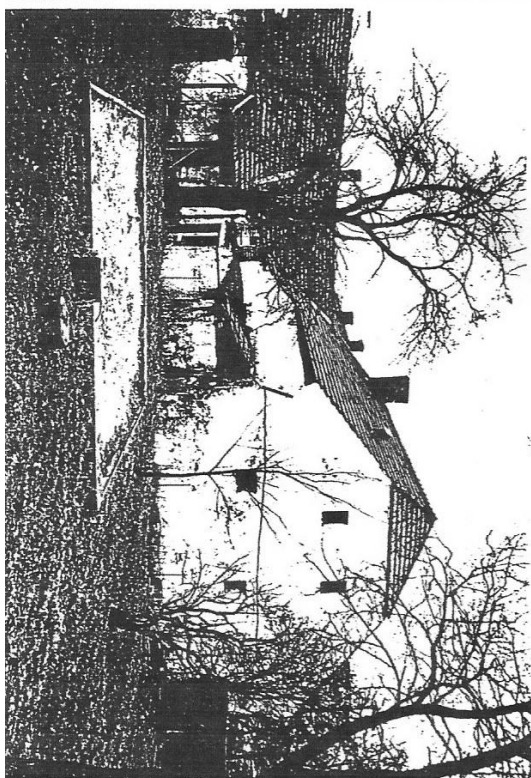
Příloha č. 4: Budova Mateřské školy Komenského

Příloha č. 5: Budova Mateřské školy Měšice

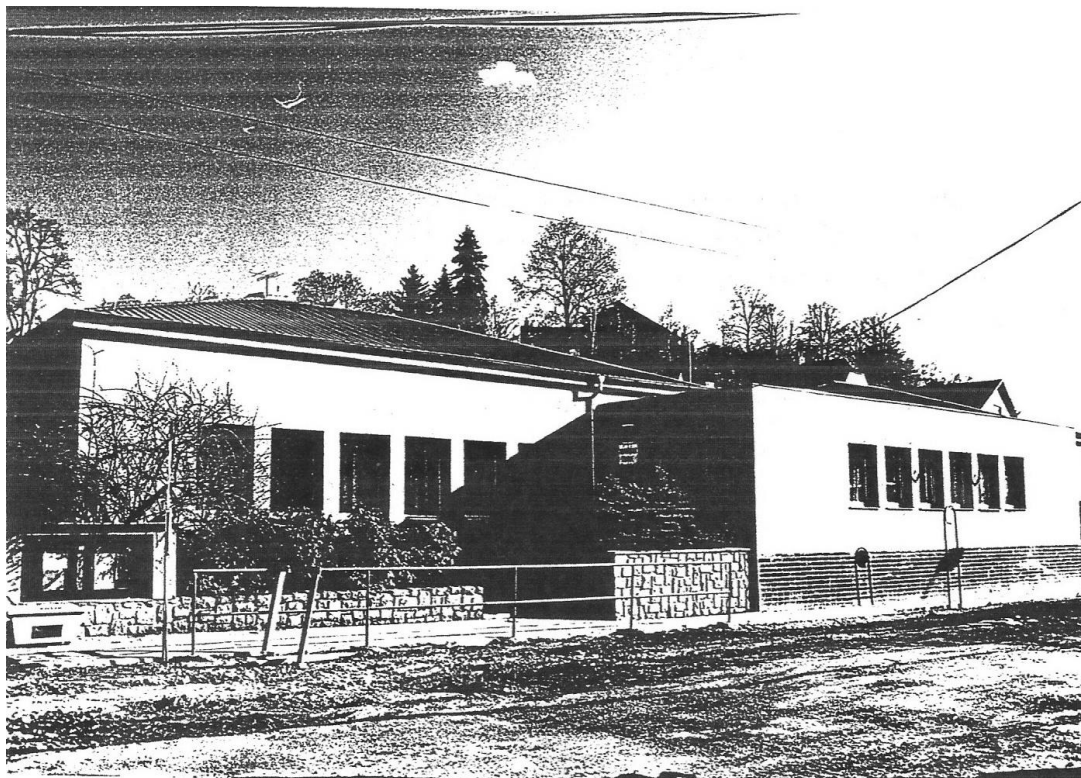
Příloha č. 1: Budova Mateřské školy Vančurova

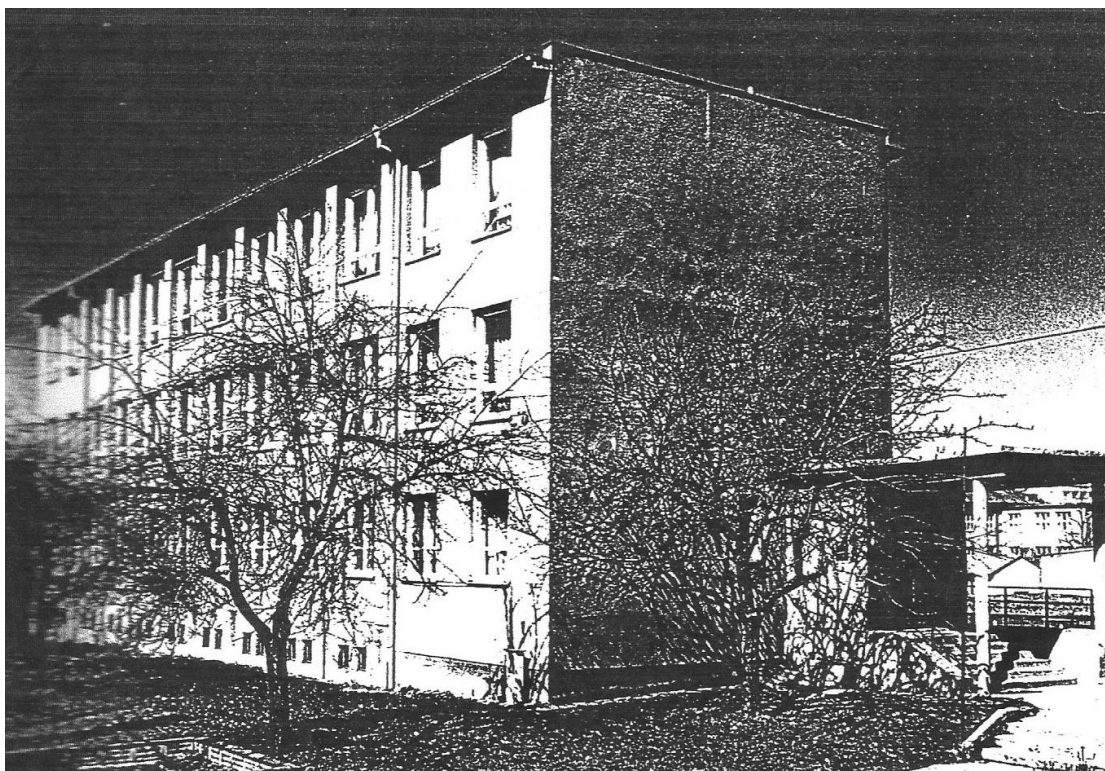
Příloha č. 2: Stará budova Mateřské školy Čelkovice

Příloha č. 3: Nová budova Mateřské školy Čelkovice

Příloha č. 4: Budova Mateřské školy Komenského

Příloha č. 5: Budova Mateřské školy Měšice

